

Θέσεις ΣΕΒ

για την οικονομία, τη βιώσιμη
ανάπτυξη, την εργασία,
το κράτος και τους θεσμούς

– Σεπτέμβριος 2017 –

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	5
1. Εκσυγχρονισμός του Συντάγματος.....	12
2. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση	16
3. Ιδιωτικό χρέος – αναδιάρθρωση επιχειρήσεων – πτωχευτική διαδικασία.....	19
4. Ενθάρρυνση παραγωγικών επενδύσεων	24
5. Φορολογική δικαιοσύνη - Φορολογία επιχειρήσεων	27
6. Μείωση κόστους ενέργειας για τη βιομηχανία.....	35
7. Βιομηχανική πολιτική	38
8. Ψηφιακή οικονομία - Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική 2016-2021.....	40
9. Επιχειρηματική εξωστρέφεια	47
10. Επενδύσεις σε Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία	52
11. Λειτουργικός χωροταξικός σχεδιασμός	54
12. Εποπτεία αγοράς και κανόνες στον ανταγωνισμό	58
13. Σύγχρονο σύστημα αδειοδότησης	64
14. Κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη.....	65
15. Κλαδικές πολιτικές (φαρμακοβιομηχανία, logistics, εξορυκτικός κλάδος, τουρισμός).....	66
Α. Αγορά φαρμάκου	66
Β. Αγορά υγείας	69
Γ. Η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την εφοδιαστική αλυσίδα και τις μεταφορικές υποδομές ως προϋπόθεση ανάκαμψης της χώρας	70
Δ. Αξιοποίηση Ορυκτών Πρώτων Υλών.....	74
Ε. Κατασκευές και αγορά ακινήτων.....	79
Ζ. Υποδομές τουρισμού	81
16. Ποιοτική και ταχεία απονομή δικαιοσύνης	82
17. Καλή Νομοθέτηση	84
18. Δημόσιες προμήθειες	86
19. Λειτουργία κράτους.....	88
20. Καταπολέμηση της διαφθοράς και ενίσχυση των θεσμών και μηχανισμών διαφάνειας.....	92
21. Δημόσιες δαπάνες - outsourcing	95
22. Αγορά εργασίας	96
22.1 Αγορά Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις	98
22.2 Αγορά εργασίας και Ανθρώπινο Δυναμικό:	100
22.3 Αγορά Εργασίας και Νέες Δεξιότητες	101
22.4 Αγορά Εργασίας και Εκπαίδευση /Κατάρτιση	102

Σύνοψη

Σήμερα παραμένει ως μεγάλο στοίχημα η αξιοποίηση του δυναμικού που έχει η χώρα και η, χωρίς μεγάλες παλινδρομήσεις, πορεία της με στόχο την ένταξη στην ομάδα των ανεπτυγμένων και θεσμικά ώριμων χωρών.

Υπάρχει πλέον μια σημαντική εμπειρία από την προσπάθεια εφαρμογής των «Μνημονίων», με αποτυχίες φυσικά τις οποίες βιώνουμε όλοι καθημερινά, αλλά και ορισμένες επιτυχίες. Σίγουρα υπάρχουν σημαντικά διδάγματα τα οποία πρέπει να αξιοποιηθούν και που αφορούν κυρίως το γεγονός ότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση πολιτικών που ωφελούν τη χώρα δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ευκαιριακά.

Κυρίως, έχει αναδειχθεί η ανάγκη συντονισμένης και αποτελεσματικής επίλυσης των πρακτικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει η οικονομία, με συμμετοχή των ημεδαπών δυνάμεων της παραγωγής, εργασίας, διοίκησης και πολιτικής. Για να αποκτήσει η χώρα την ικανότητα να ασκήσει αποτελεσματικές πολιτικές επιμένουμε στο παρόν σημείωμα ιδιαίτερα σε μεταρρυθμίσεις που ήδη προβλέπονται για την ποιοτική αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης και την ικανότητα της να αξιοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της προσφέροντας αξία στην κοινωνία και οικονομία. Επιμένουμε επίσης στην ποιοτική αναβάθμιση της διαδικασίας νομοθέτησης, την ανάληψη αποφασιστικών δράσεων κατά της διαφθοράς αλλά και την απομάκρυνση στρεβλώσεων κατά του ιδιωτικού τομέα από το Σύνταγμα με στοχευμένες παρεμβάσεις.

Επιπλέον, οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας τονίζουν σήμερα, περισσότερο από ποτέ, την ανάγκη μιας στρατηγικής που θα εφοδιάσει το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας με τις δεξιότητες που χρειάζονται οι εργαζόμενοι, και η οικονομία συνολικά, ώστε να μπορέσουν να αυξήσουν τη μη μισθολογική ανταγωνιστικότητα τους. Το υπερβολικά υψηλό μη μισθολογικό κόστος, σε

συνδυασμό με τα σημαντικά κενά δεξιοτήτων που καταγράφονται στην αγορά εργασίας, φέρουν το κύριο μέρος της ευθύνης για τις αδύναμες επιδόσεις της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα.

Η προσπάθεια αναβάθμισης της ποιότητας των ασκούμενων πολιτικών θα πρέπει να αγγίζει το σύνολο των ζητημάτων που ήδη προβλέπονται στο «Μνημόνιο», από το ζήτημα της αδειοδότησης, το χωροταξικό και τη λειτουργία της δικαιοσύνης, έως ζητήματα που δεν περιλαμβάνονται ή που εμφανίζονται ως χαμηλότερης προτεραιότητας στο «Μνημόνιο» όπως, ενδεικτικά, η συντονισμένη εποπτεία της αγοράς, ζητήματα αναβάθμισης της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες και της συνεργασίας μεταξύ αγοράς και ερευνητικών ιδρυμάτων.

Η καταγραφή από τον ΣΕΒ συγκεκριμένων προτάσεων στα ζητήματα αυτά αποσκοπεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά ως προς την προσπάθεια αναβάθμισης της ικανότητας της Ελλάδας να ασκεί πολιτική. Αλλά και να βοηθήσει την επιτάχυνση προόδου στα, κρίσιμα, επιλεγμένα ζητήματα που αναφέρονται εδώ. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να επεκταθεί η προσπάθεια διατύπωσης συγκεκριμένων προτάσεων και σε άλλα ζητήματα. Στην προσπάθεια αυτή θα συνεχίσει να επιμένει ο ΣΕΒ αλλά φυσικά θα πρέπει να συνεισφέρει και όποιος άλλος φορέας ή εταίρος έχει την ικανότητα και θέληση να συνεισφέρει.

Το παρόν κείμενο επίσης καταγράφει δράσεις για την αντιμετώπιση ειδικά δυο μεγάλων προβλημάτων που δεν προϋπήρχαν της κρίσης, και που δημιουργήθηκαν στα χρόνια της κρίσης. Αυτά αφορούν την πολυεπίπεδη, πλέον, υπερφορολόγηση καθώς και τη διαχείριση της χρηματοπιστωτικής κρίσης που προέκυψε ως συνέπεια της διστακτικής και μακρόσυρτης αντιμετώπισης της δημοσιονομικής κρίσης και των διαρθρωτικών προβλημάτων της χώρας.

Σήμερα πλέον γίνεται αντιληπτό από όλους, περισσότερο από ότι γινόταν στην αρχή της κρίσης, ότι οι προτάσεις πολιτικής που διατυπώνονται πρέπει να βασίζονται σε επαρκή τεκμηρίωση και να συγκεκριμενοποιούνται. Άλλωστε μόνο έτσι είναι εφικτή τόσο η διατύπωση χρήσιμων και συγκεκριμένων νομοθετικών παρεμβάσεων αλλά και η δρομολόγηση οργανωτικών και άλλων παρεμβάσεων βάσει σχεδίου. Αλλά επίσης πλέον μόνο έτσι μπορεί οι όποιες προτάσεις να υποστηριχθούν έναντι των εταίρων - πιστωτών του Ελληνικού κράτους αλλά και της κοινωνίας.

Εισαγωγή

Σήμερα στην Ελλάδα μια ευρεία λίστα φόρων που επηρεάζουν κρίσιμα την οικονομική δραστηριότητα έχει ύψος και προοδευτικότητα συντελεστών που απλά δεν είναι συμβατοί με την ανάπτυξη. Η κατά περιόδους, προσπάθεια εξυγίανσης των οικονομικών του δημοσίου με αυξήσεις φόρων, και στη συνέχεια μόνο μείωσης δαπανών, οδήγησε – ξανά και ξανά – στην επιτάχυνση της συρρίκνωσης της φορολογητέας ύλης και των δημοσίων εσόδων αλλά και παράλληλα την ενθάρρυνση της παραοικονομίας και του λαθρεμπορίου. Μάλιστα, αυτό έγινε παρά την αργή προώθηση της φορολογικής συμμόρφωσης που γίνεται με τη σταδιακή εισαγωγή ηλεκτρονικών μέσων, και χωρίς να υπάρχει μια συντονισμένη προσπάθεια ταυτόχρονης χρήσης των μέσων αυτών στα πλαίσια μιας εύλογης ως προς το ύψος φορολογίας για την ταχεία συρρίκνωση της παραοικονομίας.

Αυτό έγινε ειδικά καθώς ορισμένες αυξήσεις φόρων ξεπερνούσαν κάθε εύλογο, και συγκρίσιμο ακόμα και με ανεπτυγμένες χώρες υψηλής φορολογίας, επίπεδο. Ακόμα χειρότερα – σε ορισμένες περιπτώσεις όπως, ενδεικτικά μόνο, στην περίπτωση της φορολόγησης της ενέργειας για βιομηχανική χρήση, οι μεγάλες αυξήσεις φόρων έπληξαν καίρια την καρδιά της «Ελλάδας που

επιμένει να παράγει», την ώρα μάλιστα που αυτή έπρεπε να αποτελεί την εμπροσθοφυλακή της ανάκαμψης. Επιπλέον τα φορολογικά μέτρα που λήφθηκαν όλα αυτά τα χρόνια δεν προσπάθησαν και απέτυχαν να απαλύνουν τα εδραιωμένα για δεκαετίες στη χώρα φορολογικά αντικίνητρα κατά της μισθωτής εργασίας στον ιδιωτικό τομέα, της εργαζόμενης οικογένειας και των παραγωγικών επενδύσεων κάθε μεγέθους.

Σήμερα, η πολύπλευρη αυτή υπερφορολόγηση αποτελεί βασικό εμπόδιο που αποτρέπει την ανάκαμψη σε όλο σχεδόν το φάσμα της οικονομικής ζωής, που εγκλωβίζει την Ελληνική επιχείρηση σε ένα μικρό μέγεθος με λίγους εργαζόμενους που αμείβονται χαμηλά και σε οργανωτικά σχήματα χαμηλής παραγωγικότητας και εξωστρέφειας. Επιπλέον, απαξιώνει ενέχυρα και περιουσιακά στοιχεία, με τα ακίνητα να αποτελούν ενδεικτικό παράδειγμα, και ενεργά αυξάνει τις δυσκολίες που πρέπει να υπερβεί η χώρα αν επιθυμεί να συμμετάσχει στην «Ψηφιακή Επανάσταση» που εδραιώνεται γύρω της.

Συνεπώς, σε ότι αφορά τη φορολογία, η εμπειρία των τελευταίων ετών είναι ότι μια σειρά συντελεστών θα πρέπει να οριστούν εκ νέου και σε λογικά επίπεδα, που θα ενθαρρύνουν την παραγωγική μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα, την ίδρυση οικογένειας, τις παραγωγικές επενδύσεις, την ανάπτυξη των νόμιμων επιχειρήσεων και την μισθολογική εξέλιξη των εργαζομένων τους – δηλαδή που θα ενθαρρύνουν τη σταδιακή ανάκαμψη της φορολογητέας ύλης και ειδικά αυτής που δημιουργείται από δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας και που είναι ενταγμένες σε διεθνείς αλυσίδες αξίας, συμμετέχουν στη Ψηφιακή Επανάσταση και διαχέουν τον πλούτο που δημιουργούν καταρχήν σε εργαζόμενους και συνεργάτες και τελικά σε όλη την κοινωνία.

Τονίζεται για άλλη μια φορά ότι οι φόροι αυτοί δεν πρέπει να οριστούν σε χαμηλά επίπεδα. Πρέπει όμως να μειωθούν από τα αντιπαραγωγικά, για τη μακροχρόνια πορεία των δημοσίων εσόδων, υπερβολικά υψηλά επίπεδα στα οποία έχουν τοποθετηθεί τα τελευταία χρόνια.

Αυτή η εκλογίκευση των φόρων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στα πλαίσια μιας προσπάθειας οικοδόμησης της ικανότητας της χώρας τελικά να αποπληρώσει τα χρέη της, σε αντίθεση με την επίτευξη υπερβολικών βραχυχρόνιων στόχων που όμως υπονομεύουν τη μακροχρόνια φοροδοτική ικανότητα της οικονομίας. Ο ορισμός των φόρων σε μια χώρα με ενδιάμεση ωριμότητα θεσμών, στην καλύτερη περίπτωση, που αναμένεται να αποπληρώσει ένα δημόσιο χρέος που αντιστοιχεί σε μια ανεπτυγμένη οικονομία χρειάζεται προσεκτικό σχεδιασμό και δεν μπορεί να περιορίζεται στην επιλογή των υψηλότερων, πιο προοδευτικών, συντελεστών που συναντώνται σε ανεπτυγμένες χώρες.

Η καταγραφή στο παρόν σημείωμα των φόρων που κρίνονται ως υπερβολικοί και ως εμπόδιο στην ανάπτυξη περιλαμβάνει και ορισμένους φόρους (και εισφορές) που σήμερα αποφέρουν σημαντικά έσοδα στο κράτος και εν γνώσει του μεγέθους του δημοσιονομικού κενού που θα δημιουργήσει μια άμεση μείωση των συντελεστών τους. Αλλά η απουσία δυναμικής αύξησης των εσόδων αυτών ήδη δείχνει ότι το ζήτημα εκλογίκευσης των φόρων αυτών θα πρέπει να τεθεί κάποια στιγμή, ειδικά αν είναι ζητούμενο να εξασφαλιστεί η διατήρηση μιας δυναμικής οικονομίας και της φοροδοτικής ικανότητας που θα εξασφαλίσει την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους. Και είναι προτιμότερο αυτή η συζήτηση να αρχίζει, και να συλλέγονται επιχειρήματα και να ανταλλάσσονται θέσεις, τόσο εντός της χώρας όσο και με τους εταίρους και επίσημους πιστωτές της χώρας, νωρίτερα παρά αργότερα.

Την ίδια ώρα η σταδιακή ενίσχυση της ικανότητας των φορολογικών αρχών να συλλέγουν και να αξιοποιούν δεδομένα, μαζί με την ενίσχυση του νομικού οπλοστασίου των αρχών, έχει αναδείξει τους κινδύνους που προκύπτουν από τη χρήση αυτών των ισχυρών εργαλείων όταν οι έλεγχοι δεν πραγματοποιούνται συντονισμένα και με ενιαίο τρόπο και ειδικά όταν το φορολογικό πλαίσιο παραμένει εξαιρετικά ασταθές και ασαφές. Τα, πολλά, σχετικά κενά πρέπει να καλυφθούν ταχύτατα ώστε ο έντιμος φορολογούμενος

και ο σοβαρός επενδυτής να γνωρίζει ότι οι φορολογικές αρχές είναι μεν αυστηρές και ικανές αλλά και ότι αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα δίκαια και επαγγελματικά τον καλόπιστο φορολογούμενο. Ειδικά ο ξένος επενδυτής θα πρέπει να γνωρίζει ότι η, καταστρεπτική για την προσέλκυση ειδικά αξιόλογων επενδύσεων, φορολογική αβεβαιότητα στη χώρα που σήμερα προκύπτει από αυτές τις αδυναμίες έχει, επιτέλους και οριστικά, περιοριστεί.

Η Ελληνική κρίση αποτελεί ίσως παγκοσμίως μοναδική περίπτωση κατά την οποία μια δημοσιονομική κρίση επιτράπηκε να μετασχηματιστεί σε μια βαθιά χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση (depression). Επιπλέον, αποτελεί μάλλον μοναδική περίπτωση ο αποκλεισμός των ελληνικών επιχειρήσεων από τους όρους πρόσβασης σε χρηματοδότηση που έχουν οι ανταγωνιστές τους εντός μιας Ενιαίας Αγοράς και εντός μιας νομισματικής ένωσης. Ως αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης, επικρατούν στην Ελλάδα συνθήκες χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα που δεν είναι συμβατές με την ανάπτυξη. Η ιδιωτική οικονομία αντιμετωπίζει σήμερα την πρόκληση διαχείρισης την κληρονομιά εδραίωσης αυτής της κατάστασης για σχεδόν μια δεκαετία. Θεσμικές αδυναμίες που προϋπήρχαν της κρίσης, ειδικά σε ότι αφορά το φορολογικό πλαίσιο και τις πτωχευτικές διαδικασίες αλλά σε ζητήματα όπως ενδεικτικά η προστασία πιστωτών και τα μητρώα ενεχύρων, οδήγησαν στα χρόνια της κρίσης σε σώρευση μη εξυπηρετούμενων οφειλών και παράλληλα υψηλών προβλέψεων από το τραπεζικό σύστημα. Σήμερα πολλές από αυτές τις στρεβλώσεις συνεχίζουν να ορθώνουν εμπόδια στην αναδιάρθρωση παραγωγικών μονάδων και τη διάσωση αξίας. Η θετική αν και μερική πρόοδος που έχει επιτευχθεί σε ορισμένα, κατά περίπτωση, θεσμικά ζητήματα τον τελευταίο καιρό δεν αρκεί για την επιτάχυνση της μαζικής αναδιάρθρωσης που χρειάζεται για την εκκαθάριση της κληρονομιάς που έχει αφήσει η κρίση στην ιδιωτική οικονομία και το ιδιωτικό χρέος. Ούτε δεν αρκεί για να εξασφαλίσει την αποκατάσταση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση με όρους συγκρίσιμους αυτών που έχουν οι άλλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Σχετικά χρειάζονται συνεπώς ακόμα ορισμένες αποφασιστικές παρεμβάσεις, που θα συμπληρώσουν μια σειρά επεμβάσεων που ήδη έχουν γίνει, ώστε να διαμορφωθεί ένα συνολικά λειτουργικό πλαίσιο διευθέτησης της κληρονομιάς της κρίσης. Μόνο έτσι θα μπορέσει να γίνει έτσι η απαραίτητη αναδιάρθρωση γρήγορα και με τον πλέον ευνοϊκό τρόπο για τον παραγωγικό ιστό της χώρας, την αύξηση της απασχόλησης και, τελικά, τα διαχρονικά έσοδα του δημοσίου. Σχετικά παρατίθεται μια σειρά συγκεκριμένων θεσμικών και φορολογικών παρεμβάσεων.

Η παράθεση συγκεκριμένων προτάσεων επεκτείνεται και σε μια σειρά ζητημάτων και κλάδους στους οποίους δυστυχώς, παραμένουν σημαντικές στρεβλώσεις και θεσμικές αδυναμίες. Αυτές ήδη πριν την κρίση και για χρόνια καθήλωναν τις υγιείς δυνάμεις εξωστρεφούς ανάπτυξης και καινοτομίας παραγωγής στη χώρα και που συγκρατούσαν ειδικά τη μισθωτή εργασία του ιδιωτικού τομέα και τις αποδοχές αυτής σε χαμηλά, σε σύγκριση με άλλες χώρες, επίπεδα.

Ζητήματα που αφορούν την ποιότητα λειτουργίας του δημοσίου, από τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα όπου χρειάζεται έως την αξιολόγηση που θα αναδεικνύει την καλή δουλειά των πολλών ικανών και έντιμων στελεχών του δημοσίου, και που θα προστατεύει αυτή τη δουλειά από της παρεμβολές που ορθώνει στο έργο τους η διαφθορά και αδιαφάνεια, έχουν αναδειχθεί ως κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας (ή αποτυχίας) στην προσπάθεια προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος και υλοποίησης σημαντικών μεταρρυθμίσεων. Η υιοθέτηση των αρχών της «καλής νομοθέτησης» δεν αποτελεί έναν απώτερο στόχο – αποτελεί προϋπόθεση ώστε οι μεταρρυθμίσεις που σήμερα εφαρμόζονται υπό χρονική πίεση να γίνουν σωστά, προς όφελος της χώρας. Μάλιστα, μόνο όταν γίνονται σωστά, δεν προκύπτει στη συνέχεια η ανάγκη για νέα πυροσβεστικά μέτρα διόρθωσης μετά από αναίτιες αναστατώσεις.

Στον 8^ο χρόνο των «Μνημονίων» η πολύπλοκη και αβέβαια αδειοδότηση, και περιβαλλοντολογική αδειοδότηση, επιχειρήσεων και παραγωγικών

επενδύσεων παραμένουν σημαντικό πρόβλημα, ο χωροταξικός σχεδιασμός παραμένει ελλιπής και προβληματικός και η επένδυση σε έρευνα και καινοτομία καθώς και η συνεργασία αγοράς και ερευνητικών ιδρυμάτων που λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια.

Οι αδυναμίες της δικαιοσύνης συνεχίζουν να αποτελούν σημαντικό εμπόδιο σε πολλές επενδύσεις και για πολλές επιχειρήσεις και πολίτες, που για χρόνια ή και δεκαετίες αναμένουν διευθέτηση διαφορών την ώρα που η πραγματικότητα και οι υποχρεώσεις προς κράτος και ιδιώτες δεν αναμένουν τους αργούς ρυθμούς της δικαιοσύνης.

Τα φορολογικά και θεσμικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εξαγωγείς πλαισιώνονται πάντα από αδυναμίες της διοίκησης να υποστηρίξει τις βασικές διαδικασίες και να εξασφαλίσει τις απαραίτητες δημόσιες υποδομές. Ο παραγωγικός ιστός της χώρας δεν λειτουργεί σε ένα περιβάλλον που του επιτρέπει να προσαρμοστεί και να αξιοποιήσει την Ψηφιακή Επανάσταση που εδραιώνεται στις άλλες χώρες της Ενιαίας Αγοράς και εκτός αυτής. Η εποπτεία της αγοράς συνεχίζει να γίνεται αποσπασματικά, μακριά από τις καλές πρακτικές που συναντώνται σε άλλες χώρες της ΕΕ, από φορείς που εφαρμόζουν συχνά απαρχαιωμένες νομοθεσίες με τρόπο ασυντόνιστο και με, ταυτόχρονα, αναίτιες αλληλοεπικαλύψεις που ταλαιπωρούν τους σύννομους και κενά που ευνοούν όσους παρανομούν και φοροδιαφεύγουν.

Ο θεσμικός σχεδιασμός και η εποπτεία αγορών δικτύων συνεχίζει να μην βάζει την «Ελλάδα που παράγει», ως χρήστη των δικτύων, ως πρώτη προτεραιότητα, όπως γίνεται στις άλλες χώρες της Ε.Ε.

Σε αυτό το περιβάλλον απουσιάζει μια σοβαρή συζήτηση για το μέλλον της εργασίας και τον εξοπλισμό του Έλληνα εργαζόμενου με τις δεξιότητες που χρειάζονται σήμερα, και θα χρειάζονται αύριο, για να σταθεί στο διεθνή ανταγωνισμό.

Αλλά και πέρα από αυτά τα οριζόντια ζητήματα, όποτε εξετάσει κανείς συγκεκριμένες αγορές όπως η αυτή του φαρμάκου ή τις αγορές που σχετίζονται με την ανάπτυξη εφοδιαστικών αλυσίδων ή την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας, ανακύπτουν σημαντικά ζητήματα που συγκρατούν την ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ελλάδα. Ακόμα και στα ζητήματα τουρισμού, παραμένουν ακόμα σημαντικές αδυναμίες σε οργάνωση και υποδομές που συγκρατούν χαμηλά την αξία που παραμένει στη χώρα.

Στο παρόν ο ΣΕΒ καταγράφει για αυτά τα ζητήματα μια σειρά από προτάσεις. Τονίζουμε όμως ότι η καταγραφή αυτή θα πρέπει να συνεχίζεται και να επεκτείνεται από ημεδαπές δυνάμεις καθώς θα επιχειρούμε, ως χώρα, να ανακτήσουμε την πρωτοβουλία χάραξης και άσκησης μιας εθνικής οικονομικής πολιτικής που να ευθυγραμμίζεται με την Ευρωπαϊκή έννομη τάξη και τις θεμελιώδεις αρχές πάνω στις οποίες οικοδομήθηκε η Ενωμένη Ευρώπη.

1. Εκσυγχρονισμός του Συντάγματος

Το Σύνταγμα του 1975 παρόλες τις βελτιώσεις που έχει, ομολογουμένως, διέλθει κατόπιν των αναθεωρήσεών του, εξακολουθεί να περιέχει διατάξεις που χρήζουν βελτίωσης, προκειμένου να διασφαλιστούν οι απαιτήσεις και οι ανάγκες των πολιτών ενός σύγχρονου, ευρωπαϊκού κράτους.

Σήμερα, η αναθεώρηση ορισμένων εξ αυτών είναι ιδιαίτερα απαραίτητη για τον εκσυγχρονισμό της χώρας και, στο πνεύμα αυτό, χαιρετίζει την πρωτοβουλία της κυβέρνησης. Υπό το φως των ανωτέρω, θεωρούμε ότι η αξιόλογη προσπάθεια της παρέμβασης «Ένα καινοτόμο Σύνταγμα για την Ελλάδα» καλύπτει σε μεγάλο βαθμό το πνεύμα των προτάσεων και των απόψεων του ΣΕΒ για ένα σύγχρονο και εξελιγμένο Σύνταγμα. Καταστάσεις που έχουν παγιωθεί, όπως το πελατειακό σύστημα, η αναξιοκρατία, η κυβερνητική αστάθεια, η έλλειψη συνέχειας στην διοίκηση, η αδιαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, η απουσία ασφάλειας δικαίου και άλλες, έχουν οδηγήσει την Ελλάδα στην χαμηλότερη βαθμίδα της διεθνούς κατάταξης στην ανταγωνιστικότητα, στην ανεργία, την απουσία επενδύσεων και φυγή των νέων και μορφωμένων Ελλήνων.

Τα φαινόμενα αυτά θα μπορούσαν σε μεγάλο βαθμό να θεραπευτούν, αν άλλαζαν ορισμένες διατάξεις του Συντάγματος και ειδικότερα:

1. Άρθρο 24: Αντικατάσταση της λέξης «αειφορία» με τον όρο «βιώσιμη ανάπτυξη» καθώς και της λέξης «αρμοδιότητα» με τη λέξη «υποχρέωση». Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος είναι αναγνωρισμένη υποχρέωση του κράτους, και όχι απλά «αρμοδιότητα». Το περιβάλλον χρήζει προστασίας ταυτόχρονα με την προστασία του δικαιώματος στην ιδιοκτησία και στην οικονομική ελευθερία αλλά και με

την ανάγκη τόνωσης της επιχειρηματικής ελευθερίας και προσέλκυσης επενδυτικών κεφαλαίων που είναι επιτακτική για την δημιουργία μιας ανταγωνιστικής οικονομίας. Η εκ των πραγμάτων σύγκρουση μεταξύ των ισοδύναμων δικαιωμάτων της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης, μπορεί και πρέπει να εξισορροπηθεί με την αντικατάσταση της έννοιας της «αιφορίας» από την έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης», η οποία αφενός μεν καλύπτει και τους τρεις αναπτυξιακούς πυλώνες: περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό, αφετέρου είναι σαφώς ευκολότερα ερμηνεύσιμη από τη Διοίκηση και τα Δικαστήρια.

2. Άρθρο 78: Κατάργηση της αναδρομικής φορολογίας. Η ανάγκη για σταθερότητα του φορολογικού περιβάλλοντος έχει τονιστεί σε κάθε επίπεδο, ως μονόδρομος για την αποτελεσματική ελληνικής οικονομίας και την ενεργό προσέλκυση επενδύσεων. Σημαντικό μέρος του προβλήματος αποτελούν οι διατάξεις που επιβάλλουν την αναδρομική εφαρμογή νομοθετημάτων με δυσμενέστερο φορολογικό καθεστώς καθώς αποτελούν σημαντικό αντικίνητρο για την ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Παράλληλα, η εφαρμογή διαδοχικών παρατάσεων του χρόνου παραγραφής των φορολογικών αξιώσεων του Δημοσίου εξακολουθεί να αποτελεί τροχοπέδη για την συνολική οικονομία. Για τον ΣΕΒ, φαντάζει αδιανόητη η συνέχιση της λειτουργίας του κράτους και της οικονομίας χωρίς μια ριζική αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών σε επίπεδο Συνταγματικού νομοθέτη. Η θέσπιση ενός λειτουργικού ρυθμιστικού πλαισίου δεν θα πρέπει μόνο να αντιμετωπίζει τα συγκεκριμένα προβλήματα, αλλά οφείλει να επιτρέψει την δημιουργία ενός κύκλου πραγματικής αξιοποίησης, επανεπένδυσης και πολλαπλασιασμού των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων.
3. Άρθρο 106: Κατοχύρωση της ιδιωτικής οικονομικής πρωτοβουλίας και του ανταγωνισμού. Παρότι η οικονομική ελευθερία και ο ανταγωνισμός προστατεύονται σε ένα βαθμό από το ισχύον Σύνταγμα, θεωρούμε ότι η

ιδιωτική πρωτοβουλία πρέπει να αναδειχθεί σαν ουσιαστικός μοχλός ανάπτυξης, με ευθεία αναφορά στην προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, ως δομικό στοιχείο διαφύλαξης του δικαιώματος ανάπτυξης της οικονομικής ελευθερίας και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας. Περαιτέρω, κρίνουμε ότι η προβλεπόμενη από το ισχύον δίκαιο ανεξάρτητη αρχή πρέπει να συγκαταλέγεται μεταξύ των συνταγματικώς προβλεπόμενων.

4. Άρθρο 16: Ίδρυση ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Η αναθεώρηση του άρθρου 16 θα πρέπει να βασιστεί στις σύγχρονες ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να ενσωματώνει τις αρχές που διασφαλίζουν τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό του. Στην κατεύθυνση αυτή, κρίνεται επιβεβλημένη η άρση της απόλυτης απαγόρευσης ίδρυσης ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων για την παροχή ανώτατης εκπαίδευσης και η θεμελίωση της δυνατότητας λειτουργίας ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από τον ιδιωτικό τομέα. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται στον μέγιστο βαθμό η προσφορά μιας πληθώρας άρθρων και αξιόλογων υπηρεσιών εκπαίδευσης ενώ, για λόγους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, η σχετική ιδιωτική πρωτοβουλία οφείλει να ασκείται υπό τις προϋποθέσεις, την εποπτεία και τον έλεγχο του κράτους.
5. Προσθήκη νέου άρθρου για την υποχρεωτική κωδικοποίηση και ψήφιση των κωδικοποιημένων νόμων. Παρότι οι κανόνες για την ορθή νομοθέτηση προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στον ν. 4048/2012, έχει αποδειχθεί ότι επί της ουσίας δεν εφαρμόζονται. Η ανασφάλεια δικαίου που προκαλείται από την πανσπερμία διατάξεων κυρίως δευτερογενούς νομοθεσίας, ή διατάξεων ατάκτως εισαχθέντων σε άσχετα νομοθετήματα και με ελλιπή αιτιολογική βάση, έχει προκαλέσει εξαιρετικά μεγάλη αβεβαιότητα όχι μόνο στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, αλλά και στους ίδιους τους εφαρμοστές του νόμου που καλούνται να ασκήσουν τον σχετικό έλεγχο και εποπτεία. Είναι τόσο συχνό το φαινόμενο

παρερμηνειών και άγνοιας δικαίου που ακόμα και η προσπάθεια για την θεραπεία του μέσω της έκδοσης ερμηνευτικών εγκυκλίων, κατέληξε να επιτείνει, αντί να επιλύει το πρόβλημα. Για το λόγο αυτό, ως μόνη λύση προκρίνεται η συνταγματική θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής κωδικοποίησης και ψήφισης των κωδικοποιημένων νόμων.

6. Άρθρο 110: Απλούστερες και ταχύτερες διαδικασίες αναθεώρησης των μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος. Το κείμενο του Συντάγματος σαφώς και θα πρέπει να αποτελεί μια σταθερή βάση λειτουργίας της πολιτείας και του κράτους, με διατάξεις που να διέπονται από λιτότητα και ευελιξία, ευρισκόμενες ταυτόχρονα σε αρμονία με την σύγχρονη πραγματικότητα αλλά και τους κανόνες του Ενωσιακού δικαίου ενώ απαντούν σε διαχρονικά αιτήματα των πολιτών. Ωστόσο, η ιλιγγιώδης ταχύτητα των εξελίξεων σε κάθε τομέα, σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, επιβάλλει την θέσπιση της δυνατότητας υιοθέτησης απλούστερων και ταχύτερων διαδικασιών αναθεώρησης των μη θεμελιωδών διατάξεων του ώστε να διατηρείται η ευελιξία και η λειτουργικότητά του και να αποφεύγονται αγκυλώσεις που μπορεί να το καταστήσουν αναποτελεσματικό και αναχρονιστικό.
7. Επιπλέον, αναγνωρίζοντας τη σημασία της καλύτερης οργάνωσης του κράτους και της δημόσιας διοίκησης για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας, καταγράφονται 3 πεδία που θα πρέπει να απασχολήσουν την Βουλή και τα κόμματα. Αυτά αφορούν στη σταθερότητα των εκλογικών κύκλων ώστε να μην επηρεάζεται δυσμενώς η οικονομία από συχνές πολιτικές αλλαγές, στην ανάγκη διάρρηξης των πελατειακών σχέσεων που παρεμποδίζουν την υλοποίηση αναγκαίων μεταρρυθμίσεων υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και τέλος στη θέσπιση ειδικών εγγυήσεων με στόχο την αναβάθμιση των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

2. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση

Είναι κρίσιμο να αποκατασταθεί η ρευστότητα στην ιδιωτική οικονομία σε επίπεδα συμβατά με την ανάκαμψη και σταθεροποίηση αξιών. Η μεταμόρφωση, στην Ελλάδα, μιας δημοσιονομικής κρίσης καταρχήν σε χρηματοπιστωτική κρίση, ειδικά μετά το 2012, και στη συνέχεια σε βαθιά κρίση (depression) έγινε ενώ το μίγμα πολιτικής που προκρινόταν στόχευε, σταθερά, στην αντιμετώπιση κυρίως της δημοσιονομικής κρίσης, και δεν προσαρμοζόταν στη σταδιακή μεταμόρφωση της κρίσης με τρόπο που απαιτούσε πλέον διαφορετικές πολιτικές. Μια από αυτές τις πολιτικές που ήταν απαραίτητες, και ποτέ δεν εφαρμόστηκαν ή συζητήθηκαν, ήταν η διασφάλιση της ομαλής χρηματοδότησης της παραγωγικής οικονομίας. Ο αποκλεισμός των ελληνικών επιχειρήσεων από την ενιαία αγορά για χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως προκύπτει ουσιαστικά από την αδυναμία τους να αντλήσουν ρευστότητα με όρους συγκρίσιμους αυτών που επικρατούν στις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ από την αρχή της Ελληνικής κρίσης, έχει εδραιωθεί παρόλο που οι επιχειρήσεις αυτές ανταγωνίζονται στην εγχώρια και ευρωπαϊκή αγορά άμεσα τις άλλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Η σημαντική αυτή στρέβλωση του ανταγωνισμού υπονομεύει δραματικά τις δυνατότητες ανάκαμψης της Ελληνικής οικονομίας, έχει συμβάλλει κομβικά στην μείωση της απασχόλησης και της φορολογητέας ύλης και η απομάκρυνση της αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την έξοδο της χώρας από την κρίση.

8. Πραγματική, απρόσκοπτη ταχεία εξόφληση των υποχρεώσεων του κράτους προς την παραγωγική οικονομία (πχ επιστροφές ΦΠΑ, εξόφληση ενισχύσεων, εκταμίευση ΕΣΠΑ, κ.λπ).
9. Τέλος στην κάλυψη των ταμειακών ελλειμμάτων του κράτους με άντληση ρευστότητας από το τραπεζικό σύστημα και στερώντας αυτή τη ρευστότητα από την παραγωγική οικονομία.

10. Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων, ειδικά σε θέματα «δεύτερης ευκαιρίας» και απλοποίησης των διαδικασιών εξαγορών & συγχωνεύσεων.
11. Παρακολούθηση της εφαρμογής του νέου πλαισίου διευθέτησης οφειλών και αντιμετώπισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων και υιοθέτηση βελτιώσεων όταν καταγράφεται ότι αυτές θα είναι επωφελείς για την ανάκαμψη της οικονομίας. Βελτιώσεις τόσο στο προ-πτωχευτικό και πτωχευτικό δίκαιο όσο και σε ζητήματα που άπτονται των διαγραφών, όπως είναι τα φορολογικά και η συμμετοχή του κράτους, και με στόχο την εξυγίανση επιχειρήσεων, την απελευθέρωση ρευστότητας και την αποκατάσταση μιας εύλογης σχέσης μεταξύ του ρίσκου του χρηματοδοτούμενου και του κόστους κεφαλαίου που καταβάλλει, με εξάλειψη της σημερινής κατάστασης στην οποία οι καλοπληρωτές καταβάλλουν ψηλότερο κόστος χρήματος.
12. Θεσμοθέτηση εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησης των επιχειρήσεων εκτός του τραπεζικού συστήματος.
13. Θεσμοθέτηση εναλλακτικών τρόπων κεφαλαιακής ενίσχυσης των εγχώριων επιχειρήσεων, με αξιοποίηση συμπληρωματικών χρηματοοικονομικών εργαλείων που απευθύνονται στην επενδυτική κοινότητα όπως: αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, μετατρέψιμα εταιρικά ομόλογα και εταιρικά ομόλογα υψηλής απόδοσης.
14. Άρση φορολογικών αντικινήτρων που αποτρέπουν τις τιτλοποιήσεις επιχειρηματικών δανείων και την επένδυση ιδιωτών σε αμοιβαία εταιρικών δανείων.
15. Εκπόνηση σχεδίου για την αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών εξελίξεων σε ό,τι αφορά την Ενιαία Αγορά Κεφαλαίων και ειδικά σε ό,τι αφορά στην εδραίωση πρακτικών και εργαλείων μη τραπεζικής χρηματοδότησης προς επιχειρήσεις και ειδικά ΜμΕ.

16. Μείωση κόστους μεταβίβασης, αλλά και της αβεβαιότητας ως προς του ύψος του κόστους, εταιρικών μεριδίων και στοιχείων ενεργητικού και επανεξέταση φόρων που οδηγούν στην υποτίμηση της αξίας τους.
17. Εκπόνηση σχεδίου για τη ταχεία μείωση της χρηματοδοτικής ασφυξίας και των υψηλών σε σύγκριση με τις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ επιτοκίων που επιβαρύνουν τον ιδιωτικό τομέα. Μείωση της πίεσης που υφίστανται οι τράπεζες, λόγω της βραχυχρόνιας εξάρτησης τους από το ευρωσύστημα, για συνεχή απομόχλευση η οποία βασίζεται στην αποπληρωμή των δανείων των συνεπώς οφειλετών και παράλληλα τη μη χορήγηση νέων δανείων σε φερέγγυες επιχειρήσεις. Σχέδιο δράσεων, σε συνεργασία με ΕΚΤ και ΕΕ, για την επιτάχυνση της διαδικασίας εξομάλυνσης.
18. Προώθηση σε επίπεδο Ε.Ε. και με εθνικές αναγκαίες ενέργειες της ενιαίας εγγύησης καταθέσεων, με ειδικά κατανόηση ότι για την Ελλάδα λόγω των έκτακτων συνθηκών και για ενθάρρυνση επιστροφής καταθέσεων χρειάζεται αποφασιστική στήριξη.
19. Εφαρμογή της Οδηγίας για τις καθυστερήσεις πληρωμών, και από το δημόσιο, και σύμφωνα με τις μνημονιακές προβλέψεις.

3. Ιδιωτικό χρέος – αναδιάρθρωση επιχειρήσεων – πτωχευτική διαδικασία

Χρειάζεται συντονισμός και εναρμόνιση σε λειτουργικό σύνολο των επιμέρους εργαλείων: Τα λειτουργικά τμήματα υφιστάμενων προπτωχευτικών και πτωχευτικών μηχανισμών, καθώς και του εξωδικαστικού μηχανισμού, πρέπει να είναι συντονισμένα και να συμπληρώνονται αρμονικά. Τα όρια προπτωχευτικής και πτωχευτικής διαδικασίας πρέπει να είναι σαφή και ενιαία επί της αρχής για φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις (πχ. με κριτήριο τη στάση πληρωμών). Επίσης, τα κριτήρια για αναδιάρθρωση ή εκκαθάριση πρέπει να είναι σαφή και ενιαία σε όλες τις περιπτώσεις και να οδηγούν σε διαδικασίες διαφανείς, ευέλικτες και με στόχο τη διάσωση αξίας. Οι καθυστερήσεις που προκύπτουν από την εμπλοκή της δικαιοσύνης πρέπει να υπάρχουν μόνο όταν είναι απολύτως απαραίτητες, με ζητήματα ευθυνών, στελεχών του ιδιωτικού τομέα αλλά και του δημοσίου, και εξασφάλισης επαρκούς συμμετοχής πιστωτών να καλύπτονται εφόσον οι ενέργειες τους κινούνται μέσα στο πλαίσιο που περιγράφουν οι σχετικές διαδικασίες. Ειδικά, σε ό,τι αφορά το ζήτημα των ποινικών και μη ευθυνών καθώς και του φορολογικού χειρισμού αναδιαρθρώσεων και διαγραφών, είναι επείγουσα η ανάγκη εξεύρεσης λειτουργικών λύσεων που να ισχύουν όλες ταυτόχρονα, ώστε να προχωρήσει η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων οφειλών με ένα τρόπο που να επιτρέπει στις επιχειρήσεις που σήμερα αντιμετωπίζουν πρόβλημα «να γυρίσουν σελίδα», χωρίς όμως να στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός στις αγορές. Διαδικασίες για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δεν πρέπει να αποκλίνουν από τις αρχές των γενικών διαδικασιών, και πρέπει να στοχεύουν στην κάλυψη της αδυναμίας των ΜΜΕ να αποκτήσουν επαρκή πληροφόρηση ή νομική και φοροτεχνική υποστήριξη – κάτι που αποτελεί και σύσταση της Ευρ. Επιτροπής και δεν απαιτεί αναγκαστικά χωριστές διαδικασίες. Επίσης, ο σχεδιασμός των

διαδικασιών αυτών θα είναι ελλιπής αν δεν υπάρχει μια διαδικασία «πραγματικής δεύτερης ευκαιρίας» για περιπτώσεις μη δόλιας αδυναμίας καταβολής οφειλών προς το δημόσιο και οφειλών προς την αγορά που διαγράφονται, με αυτόματη απαλλαγή μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα και στη συνέχεια πλήρη δυνατότητα οικονομικής επαναδραστηριοποίησης, σύμφωνα με τις βέλτιστες Ευρωπαϊκές πρακτικές που συστήνει και η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, χρειάζεται:

20. Διερεύνηση των πρωτοβουλιών για την επιτάχυνση των αναδιαρθρώσεων που θα συνοδεύουν την προσπάθεια απομείωσης των NPLs. Διασφάλιση ότι η ρευστότητα που θα απελευθερωθεί θα επιστρέψει στην παραγωγική οικονομία και δεν θα κατευθυνθεί κατά προτεραιότητα στην αποπληρωμή εξάρτησης από το ευρωσύστημα, ειδικά στα πρώτα βήματα ανάκαμψης της οικονομίας.
21. Στενή παρακολούθηση της λειτουργίας του «εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων» ώστε να είναι εφικτή η άμεση καταγραφή και αξιολόγηση σημείων που παρουσιάζουν δυσλειτουργίες και, σε συνέχεια, η ανάληψη εύστοχων διορθωτικών ενεργειών ώστε η διαχείριση των αιτήσεων να προχωράει με ταχύτητα και ομαλότητα. Εφόσον υπάρξει υπερφόρτωση του συστήματος για τον «εξωδικαστικό μηχανισμό» ετοιμότητα εισαγωγής ενός άρτιου μηχανισμού εξωδικαστικού διακανονισμού στη βάση του διαχωρισμού των περιπτώσεων εκείνων κατά τις οποίες αρκεί η συμφωνία ιδιωτών μεταξύ τους για την επεξεργασία μιας συμβιβαστικής λύση και των περιπτώσεων κατά τις οποίες η ουσιαστική εμπλοκή της δικαιοσύνης είναι αναπόφευκτη. Σχετικά, όπως θα αναλυθεί και παρακάτω, πρέπει να υπάρξει λειτουργική διασύνδεση του μηχανισμού με τις διαδικασίες εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης του Πτωχευτικού Κώδικα, ώστε να μπορεί να γίνει αυτόματη μεταφορά φακέλου εφόσον υπάρχει σχετική προοπτική συναίνεσης, αλλά δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία στα

πλαίσια του «εξωδικαστικού μηχανισμού». Από την άλλη, ετοιμότητα υιοθέτησης μιας πραγματικά εξωδικαστικής διαδικασίας για τις περιπτώσεις μικρότερων επιχειρήσεων που έχουν οφειλές μόνο ή κυρίως προς τράπεζες και το δημόσιο. Εκκίνηση της διαδικασίας μόνο εφόσον το σύστημα είναι σε θέση να διαχειριστεί εύκολα και γρήγορα την πληροφορία που χρειάζεται για την επιβεβαίωση επιλεξιμότητας, τη συμπλήρωση των πιστωτών που ψηφίζουν και τη διατύπωση μιας συγκεκριμένης πρότασης.

22. Επαρκής νομική προστασία των στελεχών των τραπεζών, των δημόσιων φορέων και των ειδικών εκκαθαρίσεων κατά την εξυγίανση επιχειρήσεων. Σχετικά πρέπει να παρακολουθείται η επάρκεια της πρόσφατης νομοθετικής παρέμβασης και η συμπλήρωση της με εγκυκλίου όπου χρειάζεται.
23. Αναλυτική ρύθμιση όλων των φορολογικών και λογιστικών ζητημάτων που συνοδεύουν μια διαγραφή οφειλής μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων ή του πτωχευτικού δικαίου. Δεν προβλέπεται για την ώρα: Α) παράταση της 5ετίας συμψηφισμού φορολογικών ζημιών με μελλοντικά κέρδη σε περίοδο συμβατή με όσα συμβαίνουν στις μισές χώρες της ΕΕ και τις προτάσεις για την CCTB (χωρίς χρονικό περιορισμό) ή έστω σε άνω της 10ετίας. Β) επιστροφή του ΦΠΑ που έχει καταβληθεί και αναλογεί στο ποσό απαίτησης που διαγράφεται. Γ) αντίστοιχα, για τον φόρο εισοδήματος που έχει καταβληθεί επίσης δεν προβλέπεται επιστροφή. Δ) επίλυση χειρισμού από πλευράς οφειλέτη ώστε να μην φορολογείται για εισόδημα για το ποσό της διαγραφής. Ε. Επίλυση λογιστών ζητημάτων των σχετικών εγγραφών. Με τον ν. 4389/2016 και την ΠΟΛ 1164/2016 προβλέφθηκε η φορολογική μεταχείριση της διαγραφής χρεών προς πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα, αλλά όχι προς λοιπούς ιδιώτες πιστωτές και Δημόσιο. Περαιτέρω, με την ΠΟΛ 1080/2017

αναγνωρίστηκε το ποσό του καταβληθέντος, από προμηθευτή, ΦΠΑ που διαγράφηκε, ως φορολογική ζημιά, ωστόσο θα πρέπει το ζήτημα να επανεξεταστεί από τον νομοθέτη πλέον, ώστε να προβλέπεται η επιστροφή του ως σύνολο του ποσού που αναλογεί στο διαγραφόμενο ποσό.

24. Κατάργηση των υπερ-προτεραιοτήτων του Δημοσίου κατά τη διαδικασία του εξωδικαστικού και, με αντίστοιχη προσέγγιση του δημοσίου, πτωχευτικού συμβιβασμού. Χρειάζεται τουλάχιστον η έκδοση εγκυκλίου που να προβλέπει ισότιμη συμμετοχή με ιδιώτες σε εξωδικαστικό και σε διαδικασίες άρ 99 & 107 Πτωχευτικού Κώδικα.
25. Διασύνδεση του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων με τις διαδικασίες του πτωχευτικού με τη δυνατότητα μεταφοράς φακέλου όταν δεν υπάρχει συμφωνία στον «εξωδικαστικό» στο άρθρο 99 ή 107 του Πτωχευτικού Κώδικα.
26. Εκλογίκευση διατάξεων περί «αλληλέγγυας ευθύνης» στελεχών για οφειλές προς φορολογικές αρχές με προτεραιότητα στα στελέχη που αναλαμβάνουν την επιχείρηση στα πλαίσια σχεδίου εξυγίανσης. Σήμερα η «εις ολόκληρον» ευθύνη για οφειλές του νομικού προσώπου προκύπτει ακόμα και για στελέχη και χωρίς την προϋπαρξη δόλου ή αμέλειας. Αυτό οφείλει να καταργηθεί.
27. Ισχυροποίηση θέσης πιστωτών μέσω α) δυνατότητας υποβολής σχεδίου αναδιάρθρωσης / εξυγίανσης όταν ο οφειλέτης δεν έχει υποβάλλει σχετικό σχέδιο / έχει υποβάλλει σχέδιο που δε γίνεται αποδεκτό από μια αυξημένη πλειοψηφία των πιστωτών. Σήμερα, οι πιστωτές αν δεν υποβληθεί σχέδιο αναδιάρθρωσης από τον πιστωτή ή τους ίδιους (60%) δεν έχουν δυνατότητα να επανέλθουν. Σύμφωνα με την πρακτική του Ch11 US CODE είναι σκόπιμο να τους δοθεί η ευκαιρία αυτή, για σύντομο χρονικό διάστημα, όταν η συναίνεση του 60% ότι αξίζει να διασωθεί η επιχείρηση μπορεί να έχει εδραιωθεί και αφού

εξαντλήσει ο οφειλέτης το χρονικό περιθώριο που έχει για να υποβάλλει πρόταση η οποία μπορεί να γίνει αποδεκτή από τους πιστωτές.

28. Ενίσχυση της ευχέρειας του συνδίκου ή ειδικού διαχειριστή για διαχείριση ή διάθεση μη κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων. Στόχος η επιτάχυνση διαδικασιών πέραν των τυπολατρικών προβλέψεων κυρίως για περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι κρίσιμα και όταν υπάρχει ισχυρή συναίνεση πιστωτών για μια τέτοια πρωτοβουλία. Αντίστοιχη πρόβλεψη έχει το CH11 US CODE.
29. Υποχρεωτική προηγούμενη προσπάθεια υπαγωγής της επίλυσης της διαφωνίας στο καθεστώς της διαμεσολάβησης, τουλάχιστον για τις υποθέσεις μεταξύ ιδιωτικών μερών.
30. Θεσμοθέτηση υποχρεωτικής προληπτικής διαγνωστικής διαδικασίας εντοπισμού από την ίδια την επιχείρηση, δυνητικών οικονομικών προβλημάτων.
31. Ταχεία ενεργοποίηση των διαχειριστών αφερεγγυότητας και ειδικά της νέας δομής αμοιβής που πριμοδοτεί την ταχεία ολοκλήρωση υποθέσεων και την ανάκτηση αυξημένης αξίας.
32. Μείωση περιττών δαπανών και φόρων (υπεραξίας κυρίως) και διαδικασιών στη μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων και επιχειρήσεων.
33. Επίλυση φορολογικών ασαφειών και άρση αντικινήτρων σε συγχωνεύσεις (αναφέρεται και στα φορολογικά ζητήματα).
34. Μεταρρύθμιση της πρόβλεψης, στην πράξη, του Ν4174/13 για μη διακοπή της ποινικής δίωξης σε διευθυντές επιχειρήσεων για φοροδιαφυγή ακόμα και όταν εξοφλούνται χρέη προς το δημόσιο – κάτι που μειώνει το κίνητρο εκχώρησης εταιρικών μεριδίων σε νέο μέτοχο που εισφέρει κεφάλαια ακριβώς για την εξόφληση υποχρεώσεων προς το δημόσιο. Αντίστοιχα, παραμένει και η ευθύνη των διευθυντών που θα αναλάβουν μια επιχείρηση σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης ή του εκκαθαριστή που θα αναλάβει τη λύση εκτός πτωχευτικής διαδικασίας,

γεγονός που αποτελεί σοβαρό αντικίνητρο να αναλάβουν μια τέτοια θέση.

35. Ενιαία και σαφή αντιμετώπιση σε όλες τις περιπτώσεις (πρωτοπρωχευτικό, πτωχευτικό, τόσο εμπόρων όσο και καταναλωτών αλλά και νομικών προσώπων που δεν ασκούν εμπορική δραστηριότητα) των ορίων μεταξύ πτώχευσης και μη πτώχευσης, κανόνων αναστολής και προστασίας από πιστωτές, πρόσβασης σε ενέχυρα, δυνητικής διαγραφής οφειλών και επανάκτησης ικανότητας άσκησης οικονομικής δραστηριότητας για τις περιπτώσεις που δεν υπάρχει αποδεδειγμένα δόλος και που δεν παρεμποδίζει, άμεσα ή έμμεσα, μέσω της δυνατότητας κατάχρησης της δικονομίας, την επίτευξη ιδιωτικών συμφωνιών ανάμεσα σε οφειλέτες και πιστωτές..
36. Εκλογίκευση των διατάξεων του κληρονομικού δικαίου, με οφειλές από «αλληλέγγυα ευθύνη» να μεταφέρονται μόνο με το δικαίωμα της απογραφής ακόμα και σε κοντινούς συγγενείς.

4. Ενθάρρυνση παραγωγικών επενδύσεων

Οι δημόσιοι πόροι δεν επαρκούν για να καλυφτεί το επενδυτικό κενό. Είναι απαραίτητη η άμεση ενθάρρυνση μεσαίας και μεγάλης κλίμακας ιδιωτικών επενδύσεων με «έξυπνη» φορολογική λογική που ενθαρρύνει και επιβραβεύει τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας κερδών και δουλειών, που μετεξελίσσονται σε νέα φορολογικά έσοδα και εισφορές για τα ασφαλιστικά ταμεία με αποτέλεσμα τη δημιουργία κατάστασης win-win.

1. Υπεραποσβέσεις 200% για όλες τις νέες παραγωγικές επενδύσεις (capex), όλους τους τομείς και όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων με

συγκεκριμένη διάρκεια (5 ετών). Ουσιαστικά πρόκειται για έμμεση μείωση του φορολογικού συντελεστή επί των νέων κερδών, δηλαδή των πρόσθετων δημοσίων εσόδων. Εναλλακτικά, επιταχυνόμενες αποσβέσεις.

2. Επιταχυνόμενες αποσβέσεις για υπάρχουσες επενδύσεις.
3. Μειωμένος φορολογικός συντελεστής (πχ στο 20%) σε περίπτωση επανεπένδυσης κερδών.
4. Να αξιολογούνται ως στρατηγικές, οι επενδύσεις που δημιουργούν θετικές εξωτερικές επιδράσεις με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, όπως επενδύσεις στη βιομηχανία και στην τεχνολογία, επενδύσεις μεγάλης προστιθέμενης αξίας και νέων θέσεων εργασίας, μεγάλα έργα υποδομών και περιβαλλοντικά έργα, κτλ. Προτείνεται να δοθούν κίνητρα, όπως:
 - κλιμακούμενη έκπτωση του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή, ανάλογη με το μέγεθος της επένδυσης, ανεξαρτήτως τομέα.

Μέγεθος Επένδυσης (CAPEX σε ευρώ)	Έκπτωση φορολογικού συντελεστή	Τελικός φορολογικός συντελεστής
0 έως 20 εκατ.	0%	29%
20 εκατ. έως 60 εκατ.	20%	23,2%
Άνω των 60 εκατ.	30%	20,3%

- κλιμακούμενη μείωση του φορολογικού συντελεστή, ανάλογη με το νεοπροσλαμβανόμενο και διατηρούμενο προσωπικό για κάθε χρήση.

Ετήσιο δυναμικό επιχείρησης (ΕΜΕ)	Έκπτωση φορολογικού συντελεστή	Τελικός φορολογικός συντελεστής
0 έως 100 ΕΜΕ	0%	29%
100 έως 750 ΕΜΕ	20%	23,2%
Άνω των 750 ΕΜΕ	30%	20,3%

- οι εκπτώσεις του φορολογικού συντελεστή δύναται να σωρεύονται. Τα παρεχόμενα κίνητρα να ισχύουν για 10 χρόνια από την ημερομηνία χορήγησης.
 - επιπλέον κίνητρα μπορούν να δίδονται σταδιακά, για την εγκατάσταση σε οργανωμένους χώρους υποδοχής επενδύσεων (πχ βιομηχανικές ζώνες, επιχειρηματικά πάρκα, κτλ)
 - η τήρηση των παραπάνω όρων θα πιστοποιείται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή/και θα ελέγχεται από τη φορολογική αρχή.
5. Πλήρης υιοθέτηση των ευρωπαϊκών πρακτικών και θεσμικών πλαισίων για την προώθηση της καινοτομίας (π.χ. άμεση έκδοση του προβλεπόμενου Προεδρικού διατάγματος του άρθρου 22Α του Ν.4172/2013, το οποίο θα διευρύνει τις δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας - Frascati Manual). Πρόσφατη ΚΥΑ (11/7) μιλάει για φοροαπαλλαγές λόγω καινοτομίας. Όμως, η ΚΥΑ είναι περιορισμένου εύρους, εξαιρεί το σχεδιασμό της παραγωγής, εισάγει γραφειοκρατικά εμπόδια (πχ μιλάει για «ουσιαστική πρόοδο»), εξαιρεί συγχρηματοδοτούμενα έργα, δεν θέτει αυστηρά χρονικά περιθώρια. Όμως, εκτός από την ανάγκη έκδοσης άμεσα του ΠΔ, η συγκεκριμένη ΚΥΑ χρήζει βελτιώσεων.

6. Ενοποίηση των διάφορων εργαλείων χρηματοδότησης ειδικά της Ένωσης σε μια ενιαία πλατφόρμα, την οποία να μπορεί να παρακολουθήσει η αγορά. Τα διάφορα προγράμματα να έχουν διάρκεια για συμμετοχή που να επιτρέπει την υποβολή σοβαρά μελετημένων προτάσεων. Ο έλεγχος να μην είναι τυπολατρικός, αλλά να εστιάζει στην ουσία της επένδυσης, επιτρέποντας αποκλίσεις που να δικαιολογούνται από τον φυσιολογικό ρυθμό κατά τη διάρκεια υλοποίησης μιας επένδυσης. Οι εκταμιεύσεις να είναι προβλέψιμες από πλευράς χρόνου και διαδικασιών.
7. Προσαρμογή εργαλείων χρηματοδότησης Ε.Ε. για τον κίνδυνο χώρας, ώστε οι απαιτήσεις για ίδια και δανειακά κεφάλαια να μην οδηγούν, στην πράξη, σε αποκλεισμό Ελληνικών επιχειρηματικών προτάσεων.

5. Φορολογική δικαιοσύνη - Φορολογία επιχειρήσεων

Η αύξηση των φορολογικών συντελεστών και η επέκταση του ορισμού της φορολογητέας ύλης, στα πλαίσια της προσπάθειας δημοσιονομικής εξυγίανσης κυρίως μέσω αύξησης των φορολογικών εσόδων του κράτους, έχει αποδειχθεί πλέον ότι συμβάλλει στη συρρίκνωση της φορολογητέας ύλης, η οποία είτε εξαϋλώνεται, είτε μεταναστεύει στο εξωτερικό είτε μετατοπίζεται στην παραοικονομία. Έχει έρθει η ώρα να γίνει αποδεκτό ότι η αύξηση των φορολογικών εσόδων, διαχρονικά και σε υγιείς βάσεις, που χρειάζεται για τη δημοσιονομική εξυγίανση και διαχρονική χρηματοδότηση ενός σύγχρονου κράτους απαιτεί α) τον ορισμό των συντελεστών σε εύλογα επίπεδα για τη χώρα, δηλαδή ούτε υπερβολικά χαμηλά ούτε υπερβολικά ψηλά, β) τη

ρεαλιστική διεύρυνση της φορολογητέας ύλης με άρση ειδικά των συγκριτικών αντικινήτρων που υπήρχαν χρόνια ειδικά εις βάρος της μισθωτής εργασίας του ιδιωτικού τομέα και της εργαζόμενης οικογένειας, γ) την εκλογίκευση φόρων κατανάλωσης στις (πολλές) περιπτώσεις στις οποίες οι υπερβολικές αυξήσεις συντελεστών έχουν οδηγήσει σε ταχεία διάβρωση της επίσημης οικονομικής δραστηριότητας και, δ), την ταχεία απομάκρυνση διαδικαστικών αγκυλώσεων και αδυναμιών που βρίσκονται διάσπαρτες στο φορολογικό σύστημα και, ειδικά στην παρούσα συγκυρία, την απομάκρυνση των φορολογικών αντικινήτρων στην αναδιάρθρωση επιχειρήσεων και μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού, ως προϋπόθεση επιτάχυνση της διαδικασίας διαγραφής οφειλών και διάσωσης αξίας στην παραγωγή και θέσεων εργασίας.

8. Επέκταση του χρόνου συμψηφισμού σωρευμένων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά κέρδη από τα 5 έτη (Άρ. 27 παρ. 1 Ν4172/2013) πέραν της 10ετίας ή ιδανικά σε απεριόριστο χρόνο, ώστε οι εθνικές προβλέψεις να εναρμονιστούν με τις προβλέψεις της Οδηγίας για την CCTB/CCCTB και δυνατότητα αναλογικής και με προβλεψιμότητα επιβίωσης του δικαιώματος αυτού σε εταιρικούς μετασχηματισμούς (Άρ. 27 παρ. 5 Ν4172/2013). Έχει αναφερθεί ως σημαντικό και για τα φορολογικά ζητήματα που αφορούν τις αναδιρθρώσεις επιχειρήσεων.
9. Ταχύτερη έκδοση εγκυκλίων και διαδικασία συνεχούς επικοινωνίας, μέσω αρμόδιας επιτροπής, αγοράς και υπουργείου, με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της άσκησης φορολογικής πολιτικής τόσο από νομοθετικής πλευράς όσο και σε ότι αφορά τις πρακτικές ελέγχου και υλοποίησης των νομοθετικών προβλέψεων.
10. Αποκατάσταση της κανονικότητας των φορολογικών ελέγχων όσον αφορά τους χρόνους των παραγραφών, με διασαφήνιση των επιπτώσεων της πρόσφατης απόφασης του ΣΤΕ και ενιαία προσέγγιση φορολογικών θεμάτων από τους ελεγκτές κατά τους φορολογικούς ελέγχους. Εκπόνηση σχεδίου

εκκαθάρισης των εκκρεμών προς έλεγχο χρήσεων, ώστε να σταματήσει η πρακτική συνεχών παρατάσεων, παράλληλα με τη σταδιακή μετατόπιση των ελέγχων σε πρόσφατες χρήσεις βάσει ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης. Θέσπιση "2ετούς" προθεσμίας για την εφαρμογή των προσφερόμενων τεχνικών φορολογικών ελέγχων και την ολοκλήρωση του ελέγχου όλων των ανελέγκτων χρήσεων επιχειρήσεων.

11. Αξιοποίηση του φορολογικού πιστοποιητικού από τους φορολογικούς ελεγκτές για τις ανέλεγκτες χρήσεις.
12. Επιτάχυνση των διαδικασιών της ΔΕΔ με παράλληλη μείωση της προβεβαίωσης φόρων κάτω του 50%.
13. Απάλειψη των διοικητικών υπερβολών που οδηγούν σε γενικευμένες και αδιάκριτες ποινικές διώξεις ολοκληρωμένων διοικήσεων και στελεχών λογιστηρίου ακόμα και όταν προκύπτουν απλές λογιστικές διαφορές, οι οποίες λόγω της απουσίας ενιαίας προσέγγισης των ελεγκτών συχνά εμπεριέχουν ένα σημαντικό βαθμό τυχαίου γεγονότος. Αντίστοιχα, δυνατότητα προσφυγής (άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής) χωρίς η ενέργεια αυτή να αποτελεί κριτήριο άσκησης ποινικής δίωξης. Σημειώνεται ότι τα ζητήματα αυτά αφορούν και τις αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων, όπου έχουν αναφερθεί.
14. Θεσμοθέτηση της ομιλικής φορολόγησης (group taxation) με σαφή προσδιορισμό του χρόνου εφαρμογής της (πχ ισχύς από το φορ. ετος 2019 η 2020).
15. Συνεχής αξιοποίηση της Επιτροπής Διαβούλευσης, σε συνέχεια της σύστασης και της έως τώρα θετικής λειτουργίας της, για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φορολογικών και τελωνειακών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η αγορά.
16. Εκπόνηση σχεδίου συνεχούς επιμόρφωσης και εκπαίδευσης των ελεγκτών των εφοριών σε συνδυασμό με την διοικητική ενίσχυση της επίβλεψης του έργου τους τόσο με αλλαγές στο οργανόγραμμα όσο και τον κώδικα που καθορίζει τη συμπεριφορά τους, με στόχο την ομοιογενή εκτέλεση ελέγχων

για παρόμοιες περιπτώσεις, τόσο ανάμεσα σε ελεγχόμενες εταιρείες και διαχρονικά.

17. Εκλογίκευση φόρων που πλήττουν δυσανάλογα την παραγωγή, όπως ο ΕΦΚ και οι χρεώσεις που επιβαρύνουν την ενέργεια για βιομηχανική χρήση και έμφαση την υπαγωγή των καταναλωτών μέσης τάσης με ετήσια συνολική κατανάλωση άνω των 10 GWH ανά παροχή, στο συντελεστή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στον οποίο εμπίπτουν οι καταναλωτές υψηλής τάσης. Εδραίωση και επέκταση των βελτιώσεων που έχουν ήδη γίνει. Επέκταση των ισχυουσών απαλλαγών από τον ΕΦΚ ηλεκτρικής ενέργειας και για την περίπτωση της ορυκτολογικής κατεργασίας.
18. Μη αναδρομική επιβολή τελών χαρτοσήμου σε συμβάσεις δωρεάν παραχώρησης επενδυτικών αγαθών.
19. Καταγραφή φόρων που αποδίδουν ελάχιστα στο κράτος, δυνητικά και λόγω του ύψους τους όπως ο φόρος πολυτελείας σε κοσμήματα ή ο ΦΠΑ στις νέες οικοδομές, και που θα μπορούσαν να καταργηθούν ή να μειωθούν χωρίς σημαντικές άμεσες δημοσιονομικές απώλειες.
20. Εκλογίκευση υπερβολικών ΕΦΚ σε περιπτώσεις που αποδεδειγμένα έχουν οδηγήσει σε συρρίκνωση της φορολογητέας ύλης λόγω συρρίκνωσης της ελαστικής ζήτησης (πχ κινητή τηλεφωνία – επικοινωνία και μεταφορά ηλεκτρονικών δεδομένων) ή λόγω μετατόπισης της ζήτησης από την επίσημη αγορά στο λαθρεμπόριο (τσιγάρα, οινόπνευματώδη, καφέ, οίνος).
21. Εκλογίκευση της υπερβολικής επιβάρυνσης των μεταφορών με μετάταξη τους στο χαμηλό κλιμάκιο ΦΠΑ, όπως ισχύει στις άλλες χώρες της ΕΕ. Σημειώνεται ότι μόνο η Ελλάδα κατατάσσει τις εγχώριες αεροπορικές μεταφορές στον υψηλό συντελεστή ΦΠΑ.
22. Εκλογίκευση φορολόγησης εργαλείων επιβράβευσης και αύξησης παραγωγικότητας εργαζομένων, όπως διανομή κερδών και bonus.

23. Εκλογίκευση μη μισθολογικού κόστους μισθωτής εργασίας ιδιωτικού τομέα με εξάλειψη υπερβολών στην υπερ-προοδευτικότητα και τις μη ανταποδοτικές ασφαλιστικές εισφορές.
24. Εκλογίκευση των συντελεστών φορολογίας κερδών (29%, από τους ψηλότερους στην Ε.Ε.) και συνδυασμού φόρου σε διανεμόμενα κέρδη με ειδική εισφορά αλληλεγγύης (που αθροιστικά πάλι είναι από τους μεγαλύτερους στην Ε.Ε.), και εκλογίκευση της υπέρμετρης επιβάρυνσης των διανεμόμενων μερισμάτων σε μέλη της διοίκησης με ασφαλιστικές εισφορές, ακόμα και όταν εμφανώς δεν υπάρχει υποκατάσταση μισθών με εισόδημα από μερίσματα.
25. Εκλογίκευση υπερβολών στη βεβαίωση του ΕΝΦΙΑ, ώστε να μη συμπιέζεται αναίτια η αξία των ακινήτων.
26. Εκ νέου αξιολόγηση των φόρων υπέρ τρίτων που απομένουν, της σκοπιμότητας, του ύψους και του τρόπου καταβολής τους.
27. Επίλυση φορολογικών ασαφειών και άρση αντικινήτρων σε συγχωνεύσεις. Εκσυγχρονισμός διατάξεων ΚΦΕ που καλύπτουν συγχωνεύσεις και εξαγορές, καθώς και σε ότι αφορά λογαριασμών αποθεματικών και διασυννοριακών συναλλαγών, αλλά προς το στόχο μιας ενιαίας και χαμηλής φορολογικής επιβάρυνσης και πολυπλοκότητας.
28. (το θέμα αναφέρεται και στο πτωχευτικό) Αφαίρεση αντικινήτρων που αφορούν τη φορολογική μεταχείριση επιπτώσεων διαγραφών δανείων. Συγκεκριμένα για τον ΦΠΑ: Παραμένει ως σημαντική εκκρεμότητα το ζήτημα του ΦΠΑ που ήδη έχει καταβληθεί για απαιτήσεις προμηθευτών που τώρα διαγράφονται, όταν μάλιστα το ΔΝΤ έχει κάνει σχετική εισήγηση πολιτικής για την Πορτογαλία. Η πρόσφατη ΠΟΛ1080/2017 ρυθμίζει ορισμένα σημαντικά τεχνικά ζητήματα που σχετίζονται με το σχηματισμό προβλέψεων, αναγνωρίζει τις συμφωνίες μείωσης απαιτήσεων που έχουν δικαστική επικύρωση και προβλέπει τη δυνατότητα αναγνώρισης του ΦΠΑ ως φορολογική ζημιά. Όμως παραμένει ότι ακόμα δεν αναγνωρίζεται, εντός των πλαισίων της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας, η επιστροφή ΦΠΑ σε ποσά που

διαγράφονται ακόμα και σε εξωδικαστικούς συμβιβασμούς ή εντός άλλων επίσημων προπτωχευτικών και πτωχευτικών διαδικασιών. Μένει ως αποτέλεσμα ότι ο ΦΠΑ στις περιπτώσεις αυτές βαραίνει τον παραγωγό και όχι τον καταναλωτή, κάτι που παραβιάζει τη βασική αρχή λειτουργίας του ΦΠΑ.

29. **Φόρος εισοδήματος:** Για τους προμηθευτές, η νομοθετική πρόβλεψη για καταρχήν συμψηφισμό με φόρους εισοδήματος που ήδη έχουν καταβληθεί σε κέρδη που υπολογίστηκαν με βάση τις προ διαγραφής απαιτήσεις προβλέπεται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, αλλά με τα πολύ αυστηρά κριτήρια που θέτει η ΠΟΛ. 1056/2-3-2015 και που ουσιαστικά αποκλείουν την αναδιάρθρωση οφειλών μιας επιχείρησης που ακόμα λειτουργεί ικανοποιητικά και που συνεπάγονται μεγάλο κόστος για τον πιστωτή. Επιπλέον, δεν είναι σαφής ο λογιστικός χειρισμός και οι περιπτώσεις αυτές δεν έχουν δοκιμαστεί στη διάρκεια φορολογικών ελέγχων (δηλαδή, δεν έχει φανεί στην πράξη πότε οι αρχές αναγνωρίζουν τη σχετική δαπάνη ως μείωση φορολογητέου εισοδήματος), με αποτέλεσμα να υπάρχει σχετική διστακτικότητα. Ο συμψηφισμός θα πρέπει να προβλεφθεί ρητά και για διαγραφές που θα γίνουν χωρίς να έχει φτάσει η εταιρεία στο στάδιο πχ σφράγισης επιταγών, τελεσίδικης διαταγής δικαστηρίου για πληρωμή ή κήρυξης πτώχευσης, όπως ενδεικτικά προβλέπεται σήμερα, δηλαδή για διαγραφές που θα γίνουν στα πλαίσια αναδιρθρώσεων εταιρειών με σημαντικές πιθανότητες ανάκαμψης και σαφώς στα πλαίσια προπτωχευτικών και εξωδικαστικών διαδικασιών.
30. **Χειρισμός εισοδήματος που προκύπτει για τον οφειλέτη από μια διαγραφή οφειλής ειδικά προμηθευτή.** Σε ό,τι αφορά τώρα την πλευρά του οφειλέτη και ως προς το φορολογικό χειρισμό του εισοδήματος που, θεωρητικά, προκύπτει από μια διαγραφή, αλλά και ως προς το λογιστικό χειρισμό αυτής της εγγραφής, υπάρχει εδώ και λίγο καιρό η πρόβλεψη του Άρ. 62 Ν4389/16 και η ΠΟΛ. 1164/ 18-11-2016, με χρονικό όριο εφαρμογής για τα νομικά πρόσωπα το τέλος του 2017 και που αφορά αποκλειστικά διαγραφές

τραπεζικών δανείων. Καταρχήν, πρέπει να υπάρξει επέκταση της εφαρμογής και στις διαγραφές απαιτήσεων προμηθευτών και πέρα των τραπεζικών δανείων. Επίσης, ενδέχεται το όριο αυτό να πρέπει να παραταθεί για να συμπέσει ο χρόνος εφαρμογής της διάταξης με τα άλλα εργαλεία που θα καταστήσουν εφικτή την έναρξη διαγραφών.

31. Κατάργηση Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Παραμένει ο ΦΣΚ 1%, παρά την θετική εξέλιξη κατάργησης αυτού του αναχρονιστικού φόρου για τις συστάσεις νέων επιχειρήσεων με το Ν4254/2014. Ουμίζουμε ότι η Ευρ. Επιτροπή συστήνει την κατάργηση αυτού του φόρου εδώ και 10 χρόνια. Έτσι, παρόλο που πλέον τα έσοδα του είναι ελάχιστα μετά την εφαρμογή του Ν4254/14) και σειράς Χαρτοσήμων και Φόρων Υπέρ Τρίτων που παραμένουν και τουλάχιστον για πολλές περιπτώσεις με μικρά έσοδα, με αντίστοιχη μείωση δημοσίων δαπανών.
32. Μείωση περιπτώσεων δαπανών και φόρων (υπεραξίας κυρίως) και διαδικασιών στη μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων και επιχειρήσεων.
33. Εθνική στρατηγική καταπολέμησης της φοροδιαφυγής στο ΦΠΑ και ταχεία επιστροφή αυτού στις συνεπείς επιχειρήσεις.
34. Θωράκιση των ελεγκτικών μηχανισμών μέσω ανάπτυξης ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης φαινομένων διαφθοράς.
35. Ανάπτυξη ΣΔΙΤ με στόχο την αναβάθμιση της ικανότητας της διοίκησης να εκτελέσει το ελεγκτικό της έργο αποτελεσματικά και να αντιμετωπίσει παραβατικές συμπεριφορές.
36. Κατάργηση προβλέψεων στη νομοθεσία οι οποίες στην πράξη επιβραβεύουν το λαθρεμπόριο, καθώς επιτρέπουν (εφόσον ο φόρος που αναλογεί για το συγκριμένο φορτίο δεν ξεπερνάει ένα όριο) τη διάθεση στην αγορά παράνομων προϊόντων που έχουν εντοπιστεί στα τελωνεία μετά την πληρωμή φόρου και προστίμου.
37. Δημιουργία ενιαίας βάσης δεδομένων όλων των αρχών με μητρώο για όσους συλλαμβάνονται για λαθρεμπορία.

38. Λειτουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας με στοιχεία ιχνηλασιμότητας, ενδεικτικά στην περίπτωση των αλκοολούχων ποτών.

Παραοικονομία, φοροδιαφυγή και ηλεκτρονικές συναλλαγές & ηλεκτρονική τιμολόγηση.

Οι προσπάθεια χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων για τη μείωση της παραοικονομίας, σημειώνεται, μπορούν να συνεισφέρουν με πολλαπλάσια αποτελεσματικότητα όταν υποστηρίζονται από φορολογικούς συντελεστές που κρίνονται από τους φορολογούμενους ως λογικοί.

39. (καλύπτει και την αντίστοιχη ενότητα στην ψηφιακή στρατηγική)

Καθιέρωση της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής τιμολόγησης, μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά και από τους προμηθευτές του Δημοσίου και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με ταυτόχρονη διαβίβαση των στοιχείων στην ΓΓΠΣ, μέσω αλλαγής του Ν4446/2016, και σε προετοιμασία για συμμόρφωση με Οδηγία βάσει της οποίας θα γίνει υποχρεωτική για όλους τους προμηθευτές του Δημοσίου από το Νοέμβριο του 2018, με περιθώριο ενός έτους.

40. Παρά τη διαθεσιμότητα πληθώρας τεχνολογικών λύσεων, η ηλεκτρονική τιμολόγηση δεν προχωρά, κυρίως γιατί σήμερα δεν υπάρχει κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που να ορίζει τα εξής: Ποια είναι τα πρωτόκολλα ανταλλαγής πληροφοριών (EDI) που οι όλες δημόσιες υπηρεσίες (πχ εφορία, τελωνεία, δημόσια τάξη, ελεγκτές, κτλ) θεωρούν ως αποδεκτά. Ενδεικτικά αναφέρονται τα πρότυπα UN CEFAC, ISO 20022, CEN BII, PEPPOL, κτλ που έχουν υιοθετηθεί σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και λειτουργούν αποτελεσματικά. Ποιος τρόπος ηλεκτρονικής καταγραφής και αποθήκευσης πληροφοριών έχει νομική ισχύ ισοδύναμη του φυσικού εντύπου (πχ παραγγελίες, φορτωτικές, παραλαβές, κτλ)

41. Χρήση των υποδομών ηλεκτρονικής τιμολόγησης για την κατάργηση των ταμειακών μηχανών, σε πρώτη φάση για τις συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω POS και στη συνέχεια με την αναβάθμιση των POS ώστε να διαχειρίζονται και πληρωμές με μετρητά ή και την πλήρη κατάργηση των συναλλαγών με μετρητά.
42. Αποϋλοποίηση δελτίων αποστολής και αποστολή βασικών αποδείξεων όπως τιμολόγια και αποδείξεις ηλεκτρονικά στις αρχές.
43. Συνεργασία ηλεκτρονικής τιμολόγησης με ΟΠΣ δημοσίου και αξιοποίηση του για:
- Έγκαιρη εισαγωγή στοιχείων συμβάσεων/παραστατικών Δαπάνης (Τιμολόγια κλπ.)
 - Απεικόνιση των οικονομικών υποχρεώσεων του Κράτους προς τους προμηθευτές του στον πραγματικό χρόνο πραγματοποίησης των (Εξάλειψη του ημερολογιακού gap μεταξύ της έκδοσης του τιμολογίου και της έκδοσης του Χρηματικού Εντάλματος)
 - Έγκαιρη εγγραφή στην Λογιστική του ΟΠΣΔΠ, με την έκδοση του παραστατικού δαπάνης (δεδουλευμένη βάση)
 - Οικονομική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων με δενδροειδή δομή (Σύμβαση-Τιμολόγια-ΧΕ- Εκκαθάριση)
44. Η περιγραφή των εναλλακτικών μέσων πληρωμής για ποσά άνω των 500 € (Άρθρο 69) περιγράφονται ασαφώς με κίνδυνο παρερμηνείας στο ν4446/2016.
45. Χρήση των δεδομένων από ηλεκτρονικές συναλλαγές για τον εντοπισμό περιπτώσεων με αυξημένη πιθανότητα φοροδιαφυγής.

6. Μείωση κόστους ενέργειας για τη βιομηχανία

Η ενέργεια αποτελεί κρίσιμη εισροή ειδικά για συγκεκριμένους κλάδους της βιομηχανίας. Σε όλες τις χώρες εξετάζεται σοβαρά το κόστος της ενέργειας για τη βιομηχανία ως παράγοντας κόστους και κατά συνέπεια ανταγωνιστικότητας. Οι αστοχίες όχι μόνο σε ότι αφορά τη ρύθμιση και διαχείριση της αγοράς τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά και η πολιτική φορολογικής επιβάρυνσης ειδικά της κατανάλωσης ενέργειας για παραγωγή έχει ταυτιστεί με τη συρρίκνωση κλάδων και των εξαγωγικών επιδόσεων πολλών παραγωγών. Μια αναζήτηση συνδυασμένων λύσεων που θα αίρουν πολλαπλές στρεβλώσεις και αδυναμίες της αγοράς έχει τη δυνατότητα να προσφέρει λύσεις που θα λειτουργήσουν θετικά για οικιακούς καταναλωτές, βιομηχανικούς καταναλωτές αλλά και παραγωγούς ενέργειας. Το πλήθος των στρεβλώσεων αυτών που έχουν σωρευτεί έως σήμερα ορίζει και το μέγεθος της πρόκλησης, την ώρα που η επιβίωση και στη συνέχεια δυναμική ανάκαμψη της «Ελλάδας που παράγει» αποτελεί το κρίσιμο παράγοντα που θα κρίνει την ένταση και διάρκεια της ανάκαμψης της χώρας, και που εξαρτάται άμεσα από την εξεύρεση μιας ισορροπημένης και συνολικά άρτιας επεξεργασμένης λύσης σε όλα τα ζητήματα που απασχολούν την αγορά ενέργειας.

46. Επίσπευση της διαδικασίας για τη δημιουργία απελευθερωμένης και ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, στο πλαίσιο του Target Model.
47. Θεσμοθέτηση της δυνατότητας της βιομηχανίας εντάσεως ενέργειας για απευθείας εισαγωγή ηλεκτρικού ρεύματος καθώς και για σύναψη διμερών συμβάσεων με ηλεκτροπαραγωγούς.
48. Ολοκλήρωση και προώθηση υποδομών όπως σύνδεση με το ηπειρωτικό δίκτυο μη διασυνδεδεμένων νησιών και διασύνδεσης με το δίκτυο των υπόλοιπων χωρών της Ε.Ε..
49. Παράταση του ισχύοντος μηχανισμού διακοψιμότητας, τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα μετάβασης στο νέο μοντέλο αγοράς και σε μόνιμο μηχανισμό δυναμικότητας που διασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή της

ζήτησης. Σχετικά, έχει εξαγγελθεί η τριετής παράταση της διακοψιμότητας και το αίτημα θα αποσταλεί άμεσα στην ΕΕ. Η ισχύς του μηχανισμού λήγει τέλος Σεπτεμβρίου 2017.

50. Κατάργηση της διάκρισης Μέσης Τάσης (5 Ευρώ/MWH) και Υψηλής Τάσης (2,5 Ευρώ/MWH) στην εφαρμογή του Ενιαίου Φόρου Κατανάλωσης (ΕΦΚ) στην ηλεκτρική ενέργεια με υπαγωγή των καταναλωτών μέσης τάσης με ετήσια συνολική κατανάλωση άνω των 10 GWH ανά παροχή, στο συντελεστή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στον οποίο εμπίπτουν οι καταναλωτές υψηλής τάσης. Εδραίωση και επέκταση των βελτιώσεων που έχουν ήδη γίνει. (αναφέρεται και στα φορολογικά θέματα).
51. Επέκταση των ισχυουσών απαλλαγών από τον ΕΦΚ ηλεκτρικής ενέργειας και για την περίπτωση της ορυκτολογικής κατεργασίας. Σχετικά έχει σταλεί επιστολή από την ΕΒΙΚΕΝ προς τον αρμόδιο Υπουργό. (αναφέρεται και στα φορολογικά θέματα).
52. Ενσωμάτωση στο Εθνικό Δίκαιο των κατευθυντηρίων γραμμών (ΕΕΑΓ) για κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας για την περίοδο 2014-2020 (SWD (2014) 139, 140). Σημειώνεται πως η σχετική ρύθμιση έχει σταλεί προς έγκριση / σχολιασμό στην ΕΕ.
53. Απόλυτη εξασφάλιση των πόρων για την αντιστάθμιση του κόστους έμμεσων εκπομπών για τα έτη 2016-2020 από τα έσοδα δημοπράτησης δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου. Για την ώρα έχει επιλυθεί με σχετική ΚΥΑ που όμως ισχύει μόνο μέχρι το 2018.
54. Ενεργοποίηση του μηχανισμού ΝΟΜΕ με τρόπο που να εξασφαλίζει όφελος για τη βιομηχανία. Αν και τέθηκε σε εφαρμογή το μέτρο των δημοπρασιών ΝΟΜΕ, με στόχο την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας, μέχρι τώρα με τον τρόπο που υλοποιείται, δεν έχει συνεισφέρει στην δημιουργία ανταγωνιστικών λύσεων για την βιομηχανία.

55. Εξορθολογισμός των τελών μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου, ο οποίος αναμένεται εδώ και καιρό.

7. Βιομηχανική πολιτική

Η απουσία έως σήμερα συνεκτικής βιομηχανικής πολιτικής έχει οδηγήσει σε αποσπασματικές παρεμβάσεις, οι οποίες αν και κατά περίπτωση φιλόδοξες, δεν έχουν επιφέρει ικανοποιητικά αναπτυξιακά αποτελέσματα. Η αντιστροφή αυτής της κατάστασης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα με πολιτικές που θα αλλάξουν τα δεδομένα ως προς την υψηλής προστιθέμενης αξίας παραγωγή στη χώρα και κατά προέκταση την ικανότητα της χώρας να εξάγει αυτά τα προϊόντα, με πρώτη προτεραιότητα στις επενδύσεις.

56. Ολοκλήρωση και υπογραφή ΚΥΑ για αδειοδοτήσεις για την βιομηχανία.

Έχει ολοκληρωθεί μόνο η έκδοση ΚΥΑ για επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος και τουρισμό και εκκρεμεί για βιομηχανία και εφοδιαστική, που αναμένονται κάποια στιγμή το 2018. Έμφαση πρέπει να δοθεί και σε κρίσιμους τομείς αναφοράς, όπως ενδεικτικά η ενέργεια, η εξορυκτική δραστηριότητα και η παραθεριστική κατοικία και κλάδους όπου η τάση μεταβίβασης από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα επιχειρήσεων και υποστηρικτικών λειτουργιών ήδη προσκρούουν σε προβλήματα χωροθέτησης και αδειοδότησης, όπως είναι ενδεικτικά τα δίκτυα ενέργειας, τα δίκτυα μεταφορών και η διαχείριση απορριμμάτων.

57. (Εμφανίζεται και στην εξωστρέφεια) Στήριξη της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας με κίνητρα και ρήτρες ανάπτυξης εξαγωγών

58. (Εμφανίζεται και στη στήριξη παραγωγικών επενδύσεων) Πλήρης υιοθέτηση των ευρωπαϊκών πρακτικών και θεσμικών πλαισίων για την προώθηση της καινοτομίας (π.χ. άμεση έκδοση του προβλεπόμενου Προεδρικού διατάγματος του άρθρου 22Α του Ν.4172/2013, το οποίο θα διευρύνει τις δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας -

Frascati Manual). Σχετικά, η πρόσφατη ΚΥΑ (11/7) μιλάει για φοροαπαλλαγές λόγω καινοτομίας. Όμως, η ΚΥΑ είναι περιορισμένου εύρους, εξαιρεί το σχεδιασμό της παραγωγής, εισάγει γραφειοκρατικά εμπόδια (πχ μιλάει για «ουσιαστική πρόοδο»), εξαιρεί συγχρηματοδοτούμενα έργα, δεν θέτει αυστηρά χρονικά περιθώρια.

59. (Εμφανίζεται και στα επιχειρηματικά πάρκα) Συμπλήρωση της υφιστάμενης νομοθεσίας περί ανάπτυξης των Επιχειρηματικών Πάρκων (Ν. 3982/2011) στα σημεία όπου παρουσιάζονται προβλήματα.
60. (Εμφανίζεται και στην εποπτεία αγοράς) Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας μέσω της βελτίωσης των σχετικών υποδομών, με σκοπό την ταχύτερη προσαρμογή του στις απαιτήσεις της νέας Βιομηχανικής Πολιτικής
61. Ενεργοποίηση και ουσιαστική υποστήριξη της «Επιτροπής Απλούστευσης Διαδικασιών», η οποία προτείνουμε να ασχοληθεί κατά προτεραιότητα με θέματα κωδικοποίησης της νομοθεσίας που αφορούν στη βιομηχανία

Εφαρμογή εθνικού σχεδίου υποδομών με ιδιωτική συμμετοχή στο σχεδιασμό, την υλοποίηση, τη λειτουργία και τη χρηματοδότηση.

62. Διατύπωση, και εδραίωση μηχανισμού συνεχούς επικαιροποίησης, των αναγκών για υποδομές που υποστηρίζουν ειδικά την παραγωγική οικονομία με παράλληλη αναζήτηση μηχανισμών υλοποίησης αυτών με δεδομένους τους δημοσιονομικούς περιορισμούς.
63. Καταγραφή κρίσιμων περιφερειακών έργων υποδομών μικρού μεγέθους και δυνητικά μεγάλης επίπτωσης στις τοπικές οικονομίες – έχει αναφερθεί και με έμφαση σε τις εξαγωγές και την αγροτική παραγωγή.
64. Επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης των λιμένων βιομηχανικού χαρακτήρα (λιμενικές εγκαταστάσεις, σκάλες φόρτωσης υλικών,

επιλιμένιες εγκαταστάσεις – μεμονωμένοι προβλήτες κ.ά. – αναφέρεται και στα ζητήματα χωροταξίας και αδειοδότησης)

65. Εξέταση λεπτομερειών νομοθεσίας για τυχών αναχρονιστικές διατάξεις που επιβαρύνουν την ανάπτυξη ή χρήση υποδομών. Ενδεικτικό παράδειγμα είναι η χρήση ρυμουλκών ή την καταβολή τελών ελλιμενισμού με αναχρονιστικό, χειροκίνητο, τρόπο στην περίπτωση θαλάσσιου τουρισμού.

8. Ψηφιακή οικονομία - Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική 2016-2021

66. Εγκαθίδρυση ανεξάρτητου μοντέλου ψηφιακής διακυβέρνησης για την εποπτεία της υλοποίησης της Εθνικής Ψηφιακής στρατηγικής, το οποίο θα εγγυάται την απρόσκοπτη ροή πληροφορίας και θα εξασφαλίζει την ευδιάκριτη κατανομή αρμοδιοτήτων και εξουσιών. Η δομή διακυβέρνησης θα πρέπει να παραμένει αμετάβλητη και ανεξάρτητη από τις αλλαγές στο πολιτικό προσκήνιο της χώρας για να εξασφαλίζεται η συνέχεια της εφαρμογής της ψηφιακής στρατηγικής.

67. Ταχεία ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων οπτικών ινών και ασύρματων δικτύων σε όλη την επικράτεια, ώστε να καταστεί δυνατή η ολική και αδιάλειπτη συνδεσιμότητα υψηλής ταχύτητας Συμφωνίες-πλαίσιο εξωτερικής ανάθεσης (outsourcing) για ψηφιακές υπηρεσίες του δημοσίου. Αναλυτικά:

1. Δημιουργία ευνοϊκού νομικού και ρυθμιστικού περιβάλλοντος για ιδιωτικές επενδύσεις σε δίκτυα επόμενης γενιάς, με έμφαση στην επιτάχυνση της αδειοδότησης

2. Η κάθε δημόσια στήριξη να επικεντρώνεται στην επέκταση της ευρυζωνικής υποδομής νέας γενιάς σε περιοχές οι οποίες θα παραμείνουν «λευκές περιοχές NGA», σύμφωνα δηλαδή με το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις και να δρουν συμπληρωματικά στις ιδιωτικές επενδύσεις
 3. Σχεδιασμός πρωτοβουλιών (π.χ. επιδοτήσεις) για την ενίσχυση της ζήτησης ευρυζωνικών υπηρεσιών και τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος
 4. Επανεξέταση της αναγκαιότητας των ειδικών φόρων που βαρύνουν τον πολίτη για τη χρήση υπηρεσιών Σταθερής, Κινητής και Τηλεόρασης καθώς δρουν σε τελείως αντίθετη κατεύθυνση με τους στόχους της ψηφιακής στρατηγικής και αναιρούν τα πολλαπλασιαστικά της οφέλη (αναφέρεται και στα φορολογικά θέματα).
 5. Σχέδιο δράσης για την εναρμόνιση της Ελλάδας με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Πολιτικής για το Ραδιοφάσμα και τη συντονισμένη χρήση της ζώνης των 700 MHz για κινητές υπηρεσίες. Αυτό αναμένεται να βελτιώσει την πρόσβαση στο Διαδίκτυο για όλους τους Ευρωπαίους και θα βοηθήσει στην ανάπτυξη διασυνοριακών εφαρμογών
 6. Εκπόνηση ενός σχεδίου δράσης για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση της ανάπτυξης των δικτύων 5G, συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης του απαραίτητου φάσματος, σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και τους αντίστοιχους συνδέσμους
- 68. Διαμόρφωση του απαραίτητου κανονιστικού και ρυθμιστικού πλαισίου για την παροχή ανοιχτών δεδομένων αλλά και την εξασφάλιση του ηλεκτρονικού απορρήτου και της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Εφαρμογή της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID), της ηλεκτρονικής**

υπογραφής και των ηλεκτρονικών πιστοποιήσεων για τη διασφάλιση της ασφαλούς παροχής ψηφιακών υπηρεσιών. Αναλυτικά:

1. Εφαρμογή της "Οδηγίας PSI" ώστε να καταστεί δυνατή η περαιτέρω διαφάνεια και η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των δημόσιων πληροφοριών και εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (General Data Protection Regulation - GDPR).
 2. Θέσπιση μιας δομημένης στρατηγικής ανοιχτών δεδομένων που θα υιοθετηθεί και θα ακολουθηθεί από τον δημόσιο τομέα - Διασύνδεση των βασικών μητρώων / βάσεων δεδομένων χρησιμοποιώντας ένα κοινό πρότυπο σύνδεσης και μια ομοιόμορφη διεπαφή
 3. Εφαρμογή της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID)
 4. Εφαρμογή της ηλεκτρονικής υπογραφής και των ηλεκτρονικών πιστοποιήσεων για τη διασφάλιση της ασφαλούς παροχής ψηφιακών υπηρεσιών
 5. Συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και την ακαδημαϊκή κοινότητα για τη δημιουργία καινοτόμων λύσεων ασφάλειας στον κυβερνοχώρο
 6. Συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών, λοιπούς ευρωπαϊκούς φορείς και άλλα κράτη μέλη της ΕΕ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.
69. Κατάργηση ή εκλογίκευση σε επίπεδα συγκρίσιμα των άλλων χωρών της ΕΕ των φορολογικών επιβαρύνσεων σε υπηρεσίες και προϊόντα που είναι κρίσιμα για την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας / Παροχή στοχευμένων και οριζόντιων φορολογικών κινήτρων.
70. Βελτίωση του ελληνικού ψηφιακού αλφαριθμητισμού μέσω δράσεων στοχευμένων στην παιδεία και στη δια βίου μάθηση. Αναλυτικά:

1. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (π.χ. μέσω της προώθησης του προγράμματος για την ενδυνάμωση του "Ψηφιακού Σχολείου", κτλ.) και εκσυγχρονισμός των μεθόδων διδασκαλίας.
2. Παροχή ειδικών κινήτρων στους εκπαιδευτικούς σε σχέση με την περαιτέρω κατάρτισή τους πάνω σε νέες ψηφιακές τεχνολογίες καθώς και σε σχέση με τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων διδασκαλίας τους
3. Θεσμοθέτηση συστήματος πιστοποίησης ψηφιακών και ΤΠΕ δεξιοτήτων για τους εκπαιδευτικούς, σε συνεργασία με φορείς πιστοποίησης, π.χ. το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης
4. Συνεργασία μεταξύ κράτους και φορέων του κλάδου ΤΠΕ για την εξέλιξη του εκπαιδευτικού περιεχομένου της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της ενσωμάτωσης μαθημάτων τεχνολογίας.
5. Σχεδιασμός μαζικών ανοιχτών διαδικτυακών μαθημάτων (Massive Open Online Courses - MOOC) σε θέματα ψηφιακής τεχνολογίας
6. Σχεδιασμός και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις καθώς και για ομάδες πολιτών με χαμηλή εξοικείωση στις ψηφιακές τεχνολογίες
7. Δημιουργία τοπικών ομάδων πληροφόρησης, κατάρτισης και υποστήριξης για την ενημέρωση και εκπαίδευση συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων και μικρών επιχειρήσεων σχετικά με την πρόσβαση και τη χρήση του διαδικτύου
7. Παροχή κινήτρων σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες (όπως οι ηλικιωμένοι ή / και πολίτες χαμηλού εισοδήματος) που παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά διαδικτυακού αναλφαριθμητισμού.

71. Δημιουργία του Ελληνικού Κόμβου Καινοτομίας, εστιασμένου στην ανάλυση δεδομένων μεγάλου όγκου (big data analytics).

72. Μετατροπή της Δημόσιας Διοίκησης σε έναν πάροχο υπηρεσιών, ενεργά προσανατολισμένο στις ανάγκες του πολίτη και των επιχειρήσεων. Αναλυτικά:

1. Ψηφιακοποίηση των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών μέσω μιας χρηστο-κεντρικής (user-centric) προσέγγισης σχεδιασμού υπηρεσιών
2. Επανασχεδιασμός και απλοποίηση εσωτερικών διαδικασιών του Δημοσίου.
3. Επιλεκτική ανάθεση διαδικασιών χαμηλής αξίας και αυξημένης επαναληψιμότητας στον Ιδιωτικό Τομέα
4. Καλλιέργεια ενός ευέλικτου περιβάλλοντος που θα λειτουργεί ως καταλύτης για την παροχή χρηστο-κεντρικών υπηρεσιών
5. Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μέσω της καθιέρωσης κοινών ανοικτών προτύπων
6. Αναβάθμιση των μοντέλων προδιαγραφής και εκτέλεσης έργων (delivery) και προμηθειών (sourcing) ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικά, ευέλικτα και διαφανή
7. Υλοποίηση ενιαίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας διαχείρισης εγγράφων
8. Ανάπτυξη μιας ενιαίας λύσης διαχείρισης ανθρώπινων πόρων της δημόσιας διοίκησης
9. Δημιουργία ενιαίας και ολοκληρωμένης πλατφόρμας διαχείρισης συναλλαγών μεταξύ πολιτών και δημόσιων υπηρεσιών
10. Αξιοποίηση λύσεων υπολογιστικού νέφους (cloud) και λογισμικού ως υπηρεσία (Software-as-a-Service)
11. Σχεδιασμός και διαχείριση υποδομής πληροφορικής πολλαπλών ταχυτήτων (multi-speed IT)

12. Ανάπτυξη κεντρικής πύλης για δημόσιες συμβάσεις για μείωση κόστους και επιτάχυνση των διαδικασιών προμηθειών.

13. Σχεδιασμός εξειδικευμένων, υποχρεωτικών προγραμμάτων για την αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων και παροχή αντίστοιχης πιστοποίησης, σε συνεργασία με φορείς πιστοποίησης π.χ. το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης

Ηλεκτρονικές συναλλαγές & Ηλεκτρονική τιμολόγηση (οι αναλυτικές δράσεις αναφέρονται και στα φορολογικά ζητήματα).

73. Καθιέρωση της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής τιμολόγησης, μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά και από τους προμηθευτές του Δημοσίου και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με ταυτόχρονη διαβίβαση των στοιχείων στην ΓΓΠΣ, μέσω αλλαγής του Ν4446/2016, και σε προετοιμασία για συμμόρφωση με Οδηγία βάσει της οποίας θα γίνει υποχρεωτική για όλους τους προμηθευτές του Δημοσίου από το Νοέμβριο του 2018, με περιθώριο ενός έτους.

74. Παρά τη διαθεσιμότητα πληθώρας τεχνολογικών λύσεων, η ηλεκτρονική τιμολόγηση δεν προχωρά, κυρίως γιατί σήμερα δεν υπάρχει κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που να ορίζει τα εξής: Ποια είναι τα πρωτόκολλα ανταλλαγής πληροφοριών (EDI) που οι όλες δημόσιες υπηρεσίες (πχ εφορία, τελωνεία, δημόσια τάξη, ελεγκτές, κτλ) θεωρούν ως αποδεκτά. Ενδεικτικά αναφέρονται τα πρότυπα UN CEFAC, ISO 20022, CEN BII, PERPOL, κτλ που έχουν υιοθετηθεί σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και λειτουργούν αποτελεσματικά. Ποιος τρόπος ηλεκτρονικής καταγραφής και αποθήκευσης πληροφοριών έχει νομική ισχύ ισοδύναμη του φυσικού εντύπου (πχ παραγγελίες, φορτωτικές, παραλαβές, κτλ)

75. Χρήση των υποδομών ηλεκτρονικής τιμολόγησης για την κατάργηση των ταμειακών μηχανών, σε πρώτη φάση για τις συναλλαγές που

εξοφλούνται μέσω POS και στη συνέχεια με την αναβάθμιση των POS ώστε να διαχειρίζονται και πληρωμές με μετρητά ή και την πλήρη κατάργηση των συναλλαγών με μετρητά.

76. Αποϋλοποίηση δελτίων αποστολής και αποστολή βασικών αποδείξεων όπως τιμολόγια και αποδείξεις ηλεκτρονικά στις αρχές.

77. Συνεργασία ηλεκτρονικής τιμολόγησης με ΟΠΣ δημοσίου και αξιοποίηση του για:

- Έγκαιρη εισαγωγή στοιχείων συμβάσεων/παραστατικών Δαπάνης (Τιμολόγια κλπ.)
- Απεικόνιση των οικονομικών υποχρεώσεων του Κράτους προς τους προμηθευτές του στον πραγματικό χρόνο πραγματοποίησης των (Εξάλειψη του ημερολογιακού gap μεταξύ της έκδοσης του τιμολογίου και της έκδοσης του Χρηματικού Εντάλματος)
- Έγκαιρη εγγραφή στην Λογιστική του ΟΠΣΔΠ, με την έκδοση του παραστατικού δαπάνης (δεδουλευμένη βάση)
- Οικονομική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων με δενδροειδή δομή (Σύμβαση-Τιμολόγια-ΧΕ- Εκκαθάριση)

78. Η περιγραφή των εναλλακτικών μέσων πληρωμής για ποσά άνω των 500 € (Άρθρο 69) περιγράφονται ασαφώς με κίνδυνο παρερμηνείας στο ν4446/2016.

79. Χρήση των δεδομένων από ηλεκτρονικές συναλλαγές για τον εντοπισμό περιπτώσεων με αυξημένη πιθανότητα φοροδιαφυγής.

9. Επιχειρηματική εξωστρέφεια

80. Στήριξη της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας με κίνητρα και ρήτρες ανάπτυξης εξαγωγών.
81. Εφαρμογή προγράμματος ταχείας αποκατάστασης (crash program) της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Παρεμβάσεις στο υπέρμετρο κόστος παραγωγής, στην ενεργητική προώθηση και προβολή, στην ταχεία διοχέτευση προϊόντων σε επιλεγμένες αγορές, κ.λπ. Έως σήμερα δεν έχουν ληφθεί ουσιαστικά μέτρα προς την κατεύθυνση του στόχου. Τουναντίον, οι αυξήσεις στη φορολόγηση και στις ασφαλιστικές εισφορές κινούνται προς την αντίθετη κατεύθυνση καθώς οδηγούν στην αύξηση του κόστους, στη φυγή άξιων στελεχών στο εξωτερικό και στη μείωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
82. Ενίσχυση των προϊόντων μέσω ειδικών προγραμμάτων προβολής και ενίσχυσης του ελληνικού σήματος Made in Greece. Μέχρι σήμερα το Enterprise Greece έχει λάβει ένα σημαντικό κονδύλιο μέσω του ΕΣΠΑ (35 Εκ. Ευρώ) για την προώθηση των Ελληνικών προϊόντων. Πέραν αυτού όμως, δεν έχουμε συγκεκριμένες πληροφορίες για το σχέδιο δράσης ώστε να μπορέσουμε να κρίνουμε αν θα βοηθήσει ουσιαστικά τις Ελληνικές επιχειρήσεις. Αρμόδια Υπουργεία: Οικονομίας.
83. Καταγραφή των μικρών ή / και περιφερειακών υποδομών που θα στήριζαν σημαντικά τις εξαγωγές πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης και ένταξη τους σε ένα πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή ΣΔΙΤ, όπου αυτού είναι εφικτό, παράλληλα με τη εκπόνηση σχεδίου χρηματοδότησης και ανταγωνιστικής λειτουργίας τους (αναφέρεται και στις δράσεις υποδομών).

84. Συνεχής παρακολούθηση και κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων για εξαγωγές σε υψηλό ποσοστό της αξίας του τιμολογίου – Αναμόρφωση του Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ).
85. Στρατηγική για βελτίωση της χρηματοδότησης για ανάπτυξη εξαγωγικών επιχειρήσεων, ειδικά στο βαθμό που το κόστος χρηματοδότησης και οι απαιτήσεις ενεχύρου οδηγούν σε ανάσχεση επέκτασης εξαγωγικών δραστηριοτήτων, στην κάλυψη κενών στην παροχή υπηρεσιών factoring και προεξόφλησης απαιτήσεων εξωτερικού με όρους συμβατούς των άλλων χωρών της Ε.Ε..

Παρακολούθηση επιστροφών ΦΠΑ ώστε ειδικά ταχέως αναπτυσσόμενες εξωστρεφείς ΜμΕ να μην επιβαρύνονται δυσανάλογα από τις καθυστερήσεις επιστροφών, ειδικά στο βαθμό που η ρευστότητα τους ήδη επιβαρύνεται από τις αυξημένες, λόγω ταχείας ανάπτυξης, προκαταβολές φόρου εισοδήματος. Σημαντικό είναι ότι δεν έχει ληφθεί ειδική μέριμνα για τις ταχέως αναπτυσσόμενες εξωστρεφείς ΜμΕ. Δεν υπάρχει επίσης ορισμός του τι είναι ταχέως αναπτυσσόμενες εξωστρεφείς ΜμΕ. Αρμόδια Υπουργεία: Οικονομίας, Οικονομικών, 3. Να δοθεί η δυνατότητα στις εταιρίες να εκδίδουν διπλότυπα απαλλαγής από ΦΠΑ σε όλες τις αγορές που αποτελούν κόστος παραγωγής για τις εξαγωγές τους (πχ στερεά καύσιμα, βιομηχανικό ηλεκτρικό ρεύμα, κτλ).

86. Αποκατάσταση της εξαγωγικής ρευστότητας μέσα από τη δημιουργία ενιαίου tax portfolio για κάθε εξαγωγική επιχείρηση με άμεσο συμψηφισμό κάθε μορφής χρεωστικών / πιστωτικών φόρων και τελών (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Μέχρι σήμερα δεν έχει ληφθεί κάποια σχετική πρωτοβουλία από τα αρμόδια Υπουργεία.
87. Άρση εμποδίων στο διασυνοριακό εμπόριο, προς την κατεύθυνση των φθηνότερων, ταχύτερων και απλούστερων προτελωνειακών διαδικασιών και τελωνειακών υπηρεσιών, με ενίσχυση και επέκταση

των θετικών βημάτων και της εφαρμογής των ηλεκτρονικών διαδικασιών που ήδη έχουν προωθηθεί και έμφαση στην ευκολότερη λήψη (ηλεκτρονικών κατά προτίμηση) πιστοποιητικών και αδειών. Είναι σε εξέλιξη καθώς μετά από μια παύση 2 περίπου ετών, επανασυστάθηκε το 2016 η Επιχειρησιακή Επιτροπή για τη διευκόλυνση του Εμπορίου η οποία ανέλαβε να συνεχίσει την ατζέντα των θεμάτων της Επιχειρησιακής Συντονιστικής Επιτροπής για τη διευκόλυνση του Εξαγωγικού Εμπορίου. Σε ότι αφορά το ωράριο λειτουργίας τελωνείων, το πρόβλημα είναι ότι ενώ ορισμένα τελωνεία λειτουργούν 7:00 – 19:00 (πχ αεροδρομίου, Κερατσινίου, κτλ), υπάρχουν άλλα σε βιομηχανικές περιοχές (πχ της Οινόης) που λειτουργούν μέχρι τις 14:30. Η χρονική επέκταση της λειτουργίας τους απαιτεί πληρωμή παράβολου, ενώ η λειτουργία θα έπρεπε να προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες των εξαγωγικών επιχειρήσεων. Τα ωράρια λειτουργίας των τελωνείων θα πρέπει να προσαρμόζονται καλύτερα στις εξαγωγικές ανάγκες των επιχειρήσεων. Προτείνεται σε όλα τα τελωνεία, το ωράριο να είναι διευρυμένο. Εναλλακτικά, να ορίζεται εκ των προτέρων ότι σε τελωνεία μικρότερου ωραρίου, το ωράριο κάθε Πέμπτης και Παρασκευής θα είναι διευρυμένο μέχρι τις 19:00, μιας και αυτές τις ημέρες τυπικά συγκεντρώνονται μεγαλύτερες ροές. Παρά το ότι έχουν γίνει βελτιώσεις στα ωράρια λειτουργίας των τελωνείων, δεν έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις στα μικρότερα τελωνεία της χώρας (Αθήνα-Πειραιάς και Θεσσαλονίκη λειτουργούν ικανοποιητικά). Αναλυτικά:

1. Δημιουργία «γραμμών εξυπηρέτησης μεγάλων εξαγωγέων» στα τελωνεία για την κατά προτεραιότητα εξυπηρέτηση επιχειρήσεων με σημαντικές εξαγωγικές ροές. Σήμερα το 80% περίπου των εξαγωγών πραγματοποιείται από περίπου 250 επιχειρήσεις. Η δημιουργία ξεχωριστών «γραμμών εξυπηρέτησης» για την κατά προτεραιότητα διευθέτηση μεγάλων εξαγωγικών ροών

(συχνότητας ή ποσότητας) μπορεί να δώσει λύση ακόμα και στο πρόβλημα υπο-στελέχωσης και μειωμένου ωραρίου των τελωνείων. Επίσης, η πρακτική των «account managers» μπορεί να επιταχύνει περαιτέρω τις τελωνειακές διαδικασίες.

2. Υποστήριξη μικρότερων εξαγωγικών ροών. Οι μικρότεροι ή περιστασιακοί εξαγωγείς συχνά δεν γνωρίζουν τις τελωνειακές διαδικασίες. Η συνεχής ενημέρωσή τους για τις διευκολύνσεις που προσφέρουν το icisnet, ο θεσμός των ΑΕΟ, κτλ μπορούν να απελευθερώσουν πόρους στα τελωνεία. Οι δράσεις αυτές περιγράφονται μεν στο Εθνικό Σχέδιο της Επιχειρησιακής Επιτροπής, κατανέμονται όμως στο 2017 και 2018, προτείνεται όμως να ολοκληρωθούν εντός του πρώτου εξαμήνου 2017.

3. Ολοκλήρωση εθνικής ενιαίας θυρίδας για τις εξαγωγές. Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, η έναρξη λειτουργίας της θυρίδας είχε οριστεί για το τέλος του 2015. Ο νέος σχεδιασμός που έχει δημοσιοποιηθεί από την Επιχειρησιακή Επιτροπή για τη διευκόλυνση του Εμπορίου αναφέρει ως στόχο για την έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης της Ενιαίας Ηλεκτρονικής Θυρίδας για τις εξαγωγές το 2019.

4. Επιτάχυνση εγκριτικών διαδικασιών και κίνητρα για περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών λήψης τελωνειακών (π.χ. ΑΕΟ, απλουστευμένες διαδικασίες, Εγκεκριμένος Έμπορος στον τομέα των νωπών αγροτικών προϊόντων, κτλ). Σημειώνεται, ότι βάσει του αναθεωρημένου Οδικού Χάρτη για τη Διευκόλυνση του Εξωτερικού Εμπορίου, οι επιχειρήσεις στο καθεστώς του ΑΕΟ, έπρεπε να είχαν φτάσει το 2015 τις 100 ή/και να αποτελούν το 20% της συνολικής αξίας των εξαγωγών. Ο στόχος για το 2019 είναι 50% αύξηση σε σχέση με το 2016 (δηλαδή 170 ΑΕΟ). Ο περαιτέρω εξορθολογισμός των κριτηρίων αλλά και η μείωση των εγγυήσεων

αναμένεται να είναι προς όφελος των εξαγωγικών επιχειρήσεων και των τελωνειακών διαδικασιών. Το πρόγραμμα προχωράει με μεγάλη αργοπορία ως προς την επίτευξη των στόχων. Στην ουσία δεν έχει γίνει κάποια σημαντική αλλαγή σε σχέση με το καθεστώς που επικρατούσε στα τέλη του 2014.

88. Ενίσχυση της Οικονομικής Διπλωματίας της χώρας με θέσπιση μετρήσιμων στόχων ανά Πρεσβεία, ανάλογη εκπαίδευση των στελεχών του ΥΠΕΞ. Η έννοια της οικονομικής διπλωματίας δεν είναι ανεπτυγμένη στην χώρα μας. Ως αποτέλεσμα, οι ελληνικές εξαγωγικές εταιρίες, ιδιαίτερα οι μεγάλες, να μην έχουν την απαραίτητη στήριξη που χρειάζονται για την συμμετοχή τους σε μεγάλα έργα-διαγωνισμούς στο εξωτερικό όπου οι διακρατικές σχέσεις παίζουν σημαντικό ρόλο.
89. Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ενδεικτικά, ΣΕΒ) για παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και δικτύωσης προς τους εξαγωγείς. Οι υπηρεσίες που παρέχει το Δημόσιο για τη προώθηση των εξαγωγών είναι ελλιπείς. Δεν καλύπτουν επαρκώς τους τομείς της πληροφόρησης, της εκπαίδευσης και της δικτύωσης των εξαγωγών. Το Δημόσιο θα μπορούσε άμεσα να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στους παραπάνω τομείς αν συνεργαζόταν, με τη μορφή του outsourcing, με ιδιωτικούς φορείς όπως ο ΣΕΒ που έχουν ολοκληρωμένα προγράμματα υποστήριξης των εξαγωγέων.
90. Έλεγχοι για παράνομη είσοδο – έξοδο προϊόντων, ειδικά όταν η εμπορία τους είναι ανταγωνιστική στα ελληνικά και όταν υπάρχει ανταγωνισμός από λαθρεμπόριο προϊόντων που στην ημεδαπή υπερφορολογούνται (καπνικά, οινόπνευματώδη, καφές)

10. Επενδύσεις σε Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία

Αν και μικρό μέρος του συνόλου των επενδύσεων, έχουν σημαντική συνεισφορά ειδικά στην ενίσχυση της ανάπτυξης και της αύξησης της απασχόλησης ψηλών προδιαγραφών.

91. Η προώθηση ισχυρών, οριζόντιων κινήτρων και ο ανασχεδιασμός του μηχανισμού κατανομής των διαθέσιμων κονδυλίων, ώστε μεγαλύτερο μέρος τους να καταλήγει στη χρηματοδότηση εγχειρημάτων τα οποία πετυχαίνουν να προωθήσουν καινοτομίες, ειδικά όταν αυτές βασίζονται σε έρευνα, στην αγορά. Σχετικά, προτείνεται να μειωθεί σημαντικά η κατανομή πόρων προς δομές και να αναδιανεμηθούν οι πόροι αυτοί στην άμεση ενίσχυση εγχειρημάτων για τα οποία εκδηλώνεται έμπρακτα επενδυτικό ενδιαφέρον από την αγορά. Μια δομή αξιολόγησης των προτάσεων θα μπορούσε συνεπώς να μη δίνει έμφαση στη πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες, αλλά αντίθετα στην ύπαρξη ενδιαφέροντος επενδυτών να ενισχύσουν μια καινοτόμα προσπάθεια με δικά τους χρήματα, επί των οποίων στη συνέχεια η δομή θα προσθέσει αναλογικά την ενίσχυση (matching funds) και σε επίπεδο των άμεσων, τελικών, επενδύσεων.

92. Προώθηση της δυνατότητας να συνάπτονται στην πράξη συμφωνίες μεταξύ ιδρυμάτων και ερευνητών για την κατανομή των κερδών από την πνευματική ιδιοκτησία. Έμφαση σε μια δομή που θα επιβραβεύει τόσο τους εμπλεκόμενους ερευνητές όσο και τους επιχειρηματίες που θα στηρίζουν οικονομικά το εγχείρημα, διασφαλίζοντας ότι οι απαιτήσεις των ιδρυμάτων δεν αποθαρρύνουν την ανάπτυξη μιας ισχυρής τάσης πρακτικής αξιοποίησης της σημαντικής εμπειρίας και του σημαντικού κεφαλαίου που σήμερα υπάρχει στα Ελληνικά ερευνητικά πανεπιστήμια

και κέντρα, και ότι θα δημιουργηθεί μια σταθερή συνεργασία ιδρυμάτων – αγοράς που θα εξασφαλίζει πόρους και ευκαιρίες υποστήριξης και ανάπτυξης των δραστηριοτήτων τους και στα ιδρύματα.

93. Υποστήριξη μέσου του νόμου για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, θεωρητικά και στην πράξη, και στα πλαίσια της ικανότητας λήψης αποφάσεων συνεργασίας επιχειρήσεων – ερευνητικών ιδρυμάτων, και για την ικανότητα ανταμοιβής των ερευνητών και την ευέλικτη διαχείριση των εσόδων από τη συνεργασία που αποκομίζει το ίδρυμα.
94. Ανασχεδιασμός των κινήτρων που δίνονται σε ερευνητές ώστε να μπορούν να αξιοποιούν καλύτερα την εκπαιδευτική άδεια καθώς και το γενικότερο πλαίσιο αξιολόγησης, εξέλιξης και αμοιβής τους συγκεκριμένα για την εμπλοκή τους ως διοικητές σε καινοτόμα επιχειρηματικά εγχειρήματα που θα αξιοποιούν πρακτικά την έρευνα τους.
95. Δημιουργία ενός φιλικού φορολογικού και θεσμικού πλαισίου ως προς την ανάπτυξη angel investors, ειδικά στο στάδιο κατά το οποίο τίθενται οικονομικές προκλήσεις που σχετίζονται με την κατοχύρωση πνευματικής ιδιοκτησίας και την ανάπτυξη προτύπου και όταν δημιουργούνται φορολογικές ζημιές που μπορεί να μην έχουν συμψηφιστεί με κέρδη εντός της 5ετίας / να εκτίθενται σε κίνδυνο απώλειας λόγω ταχείας αλλαγής της μετοχικής σύνθεσης της αναπτυσσόμενης νεοφυούς επιχείρησης καθώς χρηματοδοτείται από νέους επενδυτές.
96. Φορολογικά κίνητρα για τη χρηματοδότηση από επιχειρήσεις υποτροφιών μεταπτυχιακών σπουδών σε αντικείμενα που θα οδηγήσουν σε καινοτόμα εγχειρήματα.
97. Διευκόλυνση της εμπλοκής εργασίας σε δραστηριότητες E&A μέσω ευνοϊκών όρων φορολόγησης και ασφάλισης ειδικά για φοιτητές / ερευνητές στα πλαίσια συνεργασιών με επιχειρήσεις και ειδικά όταν υπάρχει η προαναφερόμενη χρηματοδότηση υποτροφιών.

98. Αξιοποίηση πολιτικών για τη ενίσχυση συνεργασίας κράτους και αγοράς, από το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας και την ανάπτυξη δικτύων και την αξιοποίηση εργαλείων δημοσίων πολιτικών.

11. Λειτουργικός χωροταξικός σχεδιασμός

99. Ενσωμάτωση των αναγκών της επιχειρηματικότητας και των δυναμικών κλάδων της οικονομίας στη χάραξη της Εθνικής Χωροταξικής Πολιτικής

100. Άμεση υλοποίηση του χωρικού σχεδιασμού όπως ψηφίστηκε με τον πρόσφατο νόμο 4447/2016 (Εθνική Χωρική Στρατηγική, Περιφερειακά και Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια, ΤΧΣ)

101. Τήρηση των προθεσμιών επικαιροποίησης του σχεδιασμού και εισαγωγή μηχανισμών και εργαλείων προσαρμογής σε ραγδαίες αλλαγές και μεταβολές

102. Ενεργοποίηση του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας

103. Επικαιροποίηση των υφιστάμενων Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και εκπόνηση νέων για τομείς της οικονομίας με αναπτυξιακή προοπτική (π.χ. Ορυκτός Πλούτος, Εφοδιαστική αλυσίδα-logistics)

104. Κατάρτιση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου «Υποδομών και Δικτύων»

105. Επικαιροποίηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό. Μετά την απόφαση του ΣΤΕ βρίσκεται σε αναμονή η επικαιροποίησή του. Έχει γίνει σχετική εξαγγελία αλλά δεν έχουν πραγματοποιηθεί άλλες ενέργειες από την πλευρά του υπουργείου.

106. Επικαιροποίηση των Περιφερειακών Χωρικών Σχεδίων με την ενεργό συμμετοχή των επιχειρήσεων. Για περισσότερα από 2 χρόνια

βρίσκεται σε εκκρεμότητα η οριστικοποίησή τους ενώ έχει ολοκληρωθεί η πρώτη φάση της διαβούλευσης και έχουν παραδοθεί οι μελέτες από τους αναδόχους.

107. Ανάπτυξη ηλεκτρονικής εφαρμογής ψηφιοποίησης του χώρου (σύνδεση με κτηματολόγιο, δασικούς χάρτες, κ.λπ.) και αξιοποίηση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών. Έως σήμερα δεν έχουν εξευρεθεί σχετικοί πόροι.
108. Άμεση ολοκλήρωση της επικαιροποίησης των χρήσεων γης με αντιστοίχισή τους με τις οικονομικές δραστηριότητες (ΣΤΑΚΟΔ). Αν και ολοκληρώθηκε η διαβούλευση για το σχετικό ΠΔ, δεν έχει προωθηθεί στο ΣΤΕ για έλεγχο και δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επικύρωσής του.
109. Εισαγωγή διαδικασίας για την ταχεία επίλυση των συγκρούσεων χρήσεων γης ανά επίπεδο σχεδιασμού
110. Χρήση ενιαίας ορολογίας, συμβατής με αυτή που ήδη υπάρχει στην χωροταξική και πολεοδομική νομοθεσία και στην ορολογία του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης
111. Σύσταση Κεντρικής υπηρεσίας παρακολούθησης & συντονισμού του χωροταξικού σχεδιασμού και κυρίως της υλοποίησης αυτού από κατώτερα επίπεδα ρυθμιστικού σχεδιασμού και εφαρμογής (π.χ. Περιφέρειες και Δήμους)
112. Ολοκλήρωση της Κτηματογράφησης με προτεραιότητα στις περιοχές υψηλής επενδυτικής ελκυστικότητας
113. Επιτάχυνση των διαδικασιών κύρωσης δασικών χαρτών για το σύνολο της επικράτειας
114. Κωδικοποίηση διατάξεων χωροταξίας και πολεοδομίας
115. Αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου αιγιαλού και παραλίας (Ν. 2971/2001) σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία και τους φορείς της επιχειρηματικότητας

116. Επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης των λιμένων βιομηχανικού χαρακτήρα (λιμενικές εγκαταστάσεις, σκάλες φόρτωσης υλικών, επιλιμένες εγκαταστάσεις – μεμονωμένοι προβλήτες κ.ά.)
117. Επιτάχυνση των χρόνων έγκρισης των Περιβαλλοντικών Μελετών και των γνωμοδοτήσεων που προαπαιτούνται για τη διαδικασία παραχώρησης της χρήσης αιγιαλού
118. Καλύτερος συντονισμός μεταξύ των συναρμόδιων Υπουργείων Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για θέματα αιγιαλού και παραλίας
119. Χωροθέτηση υφιστάμενων και νέων λιμενικών εγκαταστάσεων μέσα από την ενσωμάτωση στον περιφερειακό χωροταξικό σχεδιασμό
120. Απλούστευση διαδικασιών για έργα συντήρησης και επισκευής σε λιμάνια που οι φορείς εκμετάλλευσης είναι ΝΠΙΔ και έχουν άδειες χρήσης
121. Ορθοφωτογράφιση όλων των ακτών
122. Ευθυγράμμιση συντελεστών αρτιότητας και δόμησης των ΓΠΣ με τις προβλέψεις της νομοθεσίας για τα επιχειρηματικά πάρκα
123. Εναρμόνιση του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού με τις προβλέψεις της νομοθεσίας για τα Επιχειρηματικά Πάρκα ως προς το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο κάλυψης
124. Άρση της απαγόρευσης ίδρυσης και εγκατάστασης νέων δραστηριοτήτων μέσης όχλησης στην Αττική, εντός επιχειρηματικών πάρκων
125. Άμεση αναθεώρηση των ΓΠΣ των ΟΤΑ της Αττικής στο πλαίσιο των κατευθύνσεων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας 2021
126. Διεύρυνση του Συμβουλίου Μητροπολιτικού Σχεδιασμού που πρόσφατα συγκροτήθηκε, με εκπροσώπους της επιχειρηματικότητας
127. Θεσμοθέτηση Επιχειρηματικών Πάρκων Ειδικού Τύπου στους αναπτυξιακούς πόλους του αεροδρομίου, του Θριασίου και του Ελαιώνα

128. Άμεση πολεοδομική οργάνωση των άτυπων συγκεντρώσεων στην Αττική (όπως η συγκέντρωση επιχειρήσεων logistics στον Ασπρόπυργο)
129. Λειτουργική διαμόρφωση για το Χωροταξικό Σχέδιο και το πλαίσιο Αδειοδότησης της εξορυκτικής βιομηχανίας και Αποτύπωση των περιοχών με κοιτάσματα Ορυκτών Πρώτων Υλών στα χωροταξικά σχέδια για τη διασφάλιση συνέχισης υφιστάμενων εκμεταλλεύσεων και προβλέψεις για τις χρήσεις μετά το τέλος της εκμετάλλευσης.
130. Συμπλήρωση της υφιστάμενης νομοθεσίας περί ανάπτυξης των Επιχειρηματικών Πάρκων (Ν. 3982/2011) στα σημεία όπου παρουσιάζονται προβλήματα. Ενδεικτικά αναφέρονται:
1. Η χωροθέτηση και οι χρόνοι αδειοδότησης των ΕΠ, η συνεργασία με άλλα Υπουργεία, τα θέματα ανάπτυξης και διαχείρισης των ΕΠ, τα θέματα ανάπτυξης και εξυγίανσης των Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων, τα θέματα των ΕΠ Μεγάλων Μεμονωμένων Μονάδων, η βελτίωση των όρων δόμησης για τα κτίσματα εντός Επιχειρηματικών Πάρκων ως προς τους συντελεστές και τις παρεκκλίσεις, κ.λπ.
 2. Κατάργηση αυθαίρετων περιορισμών δόμησης που τίθενται σε ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ και αφορούν όρια αρτιότητας και περιορισμούς μετά την πολεοδόμηση περιοχών καθώς και εισαγωγή πρόβλεψης για σημειακή ταυτοποίηση επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων εντός ομοειδών κατά χρήση περιοχών.
 3. Θεσμική εναρμόνιση των νέων τύπων Επιχειρηματικών Πάρκων με τις υπό διαμόρφωση νέες κατηγορίες Χρήσεων Γης και τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες του υπό αναθεώρηση Ν. 4269/2014, μέσω της ταυτοποίησης ή της μετάπτωσης των προβλεπόμενων χρήσεων του Π.Δ. 23.02.1987 σε αυτόν.

4. Εναρμόνιση του Ν. 4067/2012 (ΝΟΚ) και του Ν. 3982/2011 ως προς το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο κάλυψης για τα Επιχειρηματικά Πάρκα.
5. Εναρμόνιση του Ν. 3982/2011 ως προς τις προβλέψεις του υπό αναθεώρηση Ν. 4269/2014 και του δευτερογενούς ρυθμιστικού πλαισίου που θα προκύψει την επόμενη περίοδο κατά την ενεργοποίησή του.
6. Θεσμοθέτηση της δυνατότητας μεταβολής της έκτασης και των ορίων του ΕΠ (για ήσσονος σημασίας μεταβολές και για συνολική έκταση γης μικρότερης του 15% της αρχικής) με απόφαση Γενικού Διευθυντή έναντι της προβλεπόμενης συνυπογραφής.
7. Εισαγωγή προβλέψεων για τη ρύθμιση θεμάτων δασικού χαρακτήρα και ρεμάτων

12. Εποπτεία αγοράς και κανόνες στον ανταγωνισμό

131. Κατάργηση επικαλυπτόμενων ελέγχων και ελάφρυνση επιχειρήσεων και διοικητικού μηχανισμού μέσω εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας. Ολοκλήρωση σχετικού, υπό προετοιμασία, νομοσχεδίου.
132. Ορθός διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικών και αποκεντρωμένων ή περιφερειακών ελεγκτικών αρχών. Ολοκλήρωση σχετικού, υπό προετοιμασία, νομοσχεδίου.
133. Σύστημα ενιαίου συντονισμού των ελέγχων (single audit) με την αξιοποίηση πρακτικών risk analysis, την εισαγωγή ορθολογικών

κριτηρίων σε συνάρτηση με την συχνότητα και το δείγμα αυτών.
Ολοκλήρωση σχετικού, υπό προετοιμασία, νομοσχεδίου.

134. Τεχνική κατάρτιση των στελεχών της διοίκησης και των στελεχών των επιχειρήσεων μέσω ανάπτυξης σεμιναρίων σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία και τα ζητήματα πρακτικής της εφαρμογής
135. (αναφέρεται και στα ζητήματα εξωστρέφειας / τελωνείων)
Ολοκληρωμένη στρατηγική καταπολέμησης λαθρεμπορίου, με εκπόνηση σχεδίων δράσης από τους αρμόδιους ελεγκτικούς μηχανισμούς και σε διαβούλευση με την αγορά όπου χρειάζεται, σε αγορές όπως καύσιμα, ποτά, καπνικά. Η ομάδα εργασίας που συγκροτήθηκε με τη συμμετοχή όλων των Υπουργείων και αρμόδιων φορέων με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων που διαθέτει συνολικά η δημόσια διοίκηση, υπέβαλε υποβάλλει πόρισμα με συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση του συντονισμού και την αναβάθμιση του ρόλου των ελεγκτικών αρχών. Παραμένει άγνωστος ο τρόπος αξιοποίησης του εν λόγω πορίσματος.
136. Καμπάνια ενημέρωσης για τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών που λειτουργεί υπό την ΓΓΕμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή
137. Αποτίμηση των αποτελεσμάτων του μέτρου για το άνοιγμα των εμπορικών καταστημάτων τις Κυριακές και μέτρηση του αντικτύπου στον καταναλωτή και την οικονομία. Με την ΥΑ (7/7/2017- ΦΕΚ 2332B) ορίστηκαν οι περιοχές στις οποίες διευρύνεται περαιτέρω το δικαίωμα για την προαιρετική λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων τις Κυριακές. Καθώς ενδέχεται η έκδοση νέας γνωμοδότησης του ΣτΕ περί αντισυνταγματικότητας της διάταξης, το ζήτημα χρήζει παρακολούθησης.
138. Υλοποίηση των 140 εκκρεμών συστάσεων του ΟΟΣΑ για την άρση των εμποδίων στον ανταγωνισμό με έμφαση στο λιανικό εμπόριο φαρμάκων, στη λειτουργία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και στις

κατασκευές β) διεξαγωγή impact assessment προκειμένου να φανεί ο θετικός αντίκτυπος των υλοποιημένων συστάσεων στην οικονομία και γ) επέκταση της αξιολόγησης των συνθηκών του ανταγωνισμού βάσει της μεθοδολογίας του toolkit και σε άλλους κλάδους της οικονομίας όπως οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια και η διαχείριση αποβλήτων

139. Περαιτέρω απελευθέρωση επαγγελματιών με έμφαση σε όσα παρέχουν υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις. Μετά την θέσπιση του ν. 3919/2011 έχει εκδοθεί πλήθος πρωτογενούς και δευτερογενούς νομοθεσίας, ωστόσο απομένει ακόμη μεγάλος αριθμός διατάξεων προς κατάργηση ή τροποποίηση και απαιτείται η συνεργασία περισσότερων αρμόδιων Υπουργείων υπό τον συντονισμό του επισπεύδοντος Υπουργείου Οικονομικών.
140. Κατάργηση ή εκσυγχρονισμός του αναχρονιστικού ν. 146/1914 «περί αθέμιτου ανταγωνισμού»
141. Κατάρτιση δικαστικών στο δίκαιο ανταγωνισμού.
142. Έκδοση κανονιστικών διατάξεων άρ. 22 Ν3959/2011 για τη δημιουργία ειδικών τμημάτων για την εκδίκαση προσφυγών, παρεμβάσεων, ανακοπών, εφέσεων και αιτήσεων αναθεώρησης του δικαίου του ανταγωνισμού με τη δημιουργία ειδικού τμήματος ανταγωνισμού στο Διοικητικό Εφετείο
143. Διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) μετά το Ν. 4468/2017 και την ίδρυσή του ως νέο ΝΠΙΔ, σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Συνεργασίας για τη Διαπίστευση και αποκατάσταση της ισορροπίας στην αγορά. Εκκρεμεί σε πρώτο χρόνο ο ορισμός του νέου ΔΣ από το ΥΠΑΝ (ενώ έχουν σταλεί οι εκπρόσωποι από τους φορείς) και σε δεύτερο χρόνο ο ορισμός του Εθνικού Συμβουλίου Διαπίστευσης και η κατάρτιση του Κανονισμού Λειτουργίας.
144. Διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των αυτόνομων λειτουργικών μονάδων του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας (ΕΣΥΠ), του Ελληνικού

Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και του Ελληνικού Ινστιτούτου Μετρολογίας (ΕΙΜ). Στο ΕΣΥΠ πλέον έχουν μείνει ο ΕΛΟΤ και το ΕΙΜ, εκκρεμεί η συζήτηση αν θα παραμείνουν μαζί ως ΕΣΥΠ ή αν θα επιλεγεί άλλη λύση. Υπάρχει κίνδυνος βιωσιμότητας του ΕΛΟΤ διότι είναι ζημιογόνος (κάλυπτε τις ανάγκες του το ΕΣΥΔ).

145. **Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση των υπηρεσιών του ΕΛΟΤ ώστε να υπηρετεί το ρόλο του και να καλύπτει ουσιαστικά τις ανάγκες των επιχειρήσεων. Μετά την απόσχιση του ΕΣΥΔ, εκκρεμεί το τί θα γίνει ο ΕΛΟΤ ο οποίος είναι ζημιογόνος. Επιπλέον, δεν επιτελεί επαρκώς το έργο του και δεν καλύπτει τις ανάγκες των επιχειρήσεων.**
146. **Εκσυγχρονισμός του ηλεκτρονικού συστήματος διάθεσης των προτύπων και διενέργεια ενημερωτικών και εκπαιδευτικών ημερίδων σε όλη την Ελλάδα για την κάλυψη των αναγκών ενημέρωσης των ΜμΕ και ΠμΕ σχετικά με την εφαρμογή των προτύπων και των προδιαγραφών.**
147. **Επικαιροποίηση και εναρμόνιση των Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και καλές διεθνείς πρακτικές με έμφαση στις λειτουργικές προδιαγραφές. Έχει ξεκινήσει η διαβούλευση για κάποια από αυτά. Ακόμα, πρέπει να γίνει πλήρης μετάβαση από τις Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΕΤΕΠ) στις ΕΤΕΠ.**
148. **Εντατικοποίηση των ελέγχων συμμόρφωσης των επιχειρήσεων στα πρότυπα, για την ασφάλεια των διακινούμενων προϊόντων στην αγορά και την προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού.**
149. **Αναβάθμιση και συμπλήρωση των υφιστάμενων ελληνικών εργαστηρίων δοκιμών και ελέγχων (δημόσιων και ιδιωτικών) για την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών δοκιμών, αναλύσεων, διακριβώσεων και ελέγχων στις ελληνικές επιχειρήσεις και δυνατότητα χρήσης πιστοποιημένων εργαστηρίων Ε.Ε. στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει επάρκεια εγχωρίων εργαστηρίων ή αυτά αργούν και με**

προσαρμογή των διαδικασιών λήψης δειγμάτων και ανάλυσης στις πραγματικές συνθήκες που υπάρχουν.

150. Δημιουργία στην Ελλάδα εργαστηρίων για την πιστοποίηση συμμόρφωσης με εθνικές και ευρωπαϊκές οδηγίες (EN15651: S, EN1504-02, ETAG 005: L, επικινδυνότητα φορτίων).

Σε ό,τι αφορά την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών δικτύων διασφαλίζοντας την πρόσβαση επί ίσοις όροις για όλους και τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους σε μια χώρα που θα επιτρέπει στην επιχειρηματικότητα που χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες δικτύων να ξεδιπλώσει το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα χρειάζεται:

151. Εκ νέου αξιολόγηση των μεταρρυθμίσεων στην αγορά οδικών εμπορευματικών μεταφορών. το πλαίσιο για τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές χαρακτηρίζεται από μια ημιτελή και όχι προσαρμοσμένη στα ελληνικά δεδομένα μεταρρύθμιση), και οι μεταρρυθμίσεις που έχουν υλοποιηθεί αντί να βοηθήσουν την αύξηση της παραγωγικότητας του κλάδου στα χρόνια της κρίσης, επιδείνωσαν σε πολλές περιπτώσεις την κατάσταση προωθώντας ένα μη λειτουργικό υπόδειγμα λειτουργίας των οδικών εμπορευματικών μεταφορών και αποτυγχάνοντας να προωθήσουν τις συνδυασμένες εμπορευματικές μεταφορές.
152. Νομοθετική ρύθμιση που θα επιτρέπει τη διακίνηση εμπορευμάτων με ΦΙΧ αυτοκίνητα, μεταξύ επιχειρήσεων του ιδίου ομίλου. Στόχος του μέτρου σε συνδυασμό με το προηγούμενο είναι η σταδιακή μετάπτωση του έργου ΦΙΧ σε ΦΔΧ και με άρση του εμποδίου που θέτει η απαίτηση για φορτηγά πολύ τελευταίας τεχνολογίας και προσαρμογή στην πραγματικότητα του υφιστάμενου στόλου φορτηγών Euro3, τουλάχιστον για ένα μεταβατικό στάδιο συμβατό με τα δεδομένα της κρίσης.

153. Η αγορά ΦΔΧ θα πρέπει να βασίζεται σε ένα υπόδειγμα μικρών εταιρειών που υπεργολαβικά θα υλοποιούν το μεταφορικό έργο οργανωμένων επιχειρήσεων που θα συγκεντρώνουν μεγάλο όγκο φορτίων, και οι οποίες θα προσφέρουν και τους μηχανισμούς οργάνωσης και τήρησης προδιαγραφών ασφαλείας και ποιότητας. Συνεπώς χρειάζεται το υφιστάμενο πλαίσιο να αλλάξει, ενθαρρύνοντας και πάλι τις μικρές μεταφορικές επιχειρήσεις με μείωση των εμποδίων εισόδου αλλά και λειτουργίας τους και την άρση των τεχνικών κινήτρων συγκέντρωσης σε μεγάλες εταιρείες με κοστοβόρα δομή και ψηλές εγγυήσεις που προβλέπει σήμερα ο νόμος. Παράλληλα θα πρέπει να υπάρξει επάρκεια εποπτείας για την παραβίαση του cabotage από αλλοδαπά φορτηγά αλλά και την τήρηση της νομοθεσίας ως προς τα ωράρια εργασίας των οδηγών, ειδικά καθώς η προτεινόμενη δομή της αγοράς έχει σε άλλες χώρες οδηγήσει σε μεγάλη πίεση για την παραβίαση των υποχρεωτικών ωρών ξεκούρασης. Επίσης, πρέπει να διασφαλιστεί η πλήρης απελευθέρωση των κομίστρων.
154. Προώθηση ιδιωτικοποιήσεων σε σιδηρόδρομους ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν παράλληλα και σε συνεργασία με την ορθά απελευθερωμένη αγορά εμπορευματικών οδικών μεταφορών.

13. Σύγχρονο σύστημα αδειοδότησης

155. Άμεση έκδοση της δευτερεύουσας νομοθεσίας του νόμου 4442/2016.
156. Επιτάχυνση των διαδικασιών απλοποίησης αδειοδότησης στην εξορυκτική βιομηχανία, της απλοποίησης της άδειας εγκατάστασης και του πλαισίου ελέγχου συμμόρφωσης (έργο τεχνικής υποστήριξης της Παγκόσμιας Τράπεζας).
157. Συντονισμό των ενεργειών για εναρμόνιση των διαδικασιών των υπολοίπων Υπουργείων που αδειοδοτούν την εγκατάσταση και λειτουργία δραστηριοτήτων που προχωρούν σε επενδύσεις (Logistics, Τουρισμός, Πρωτογενής τομέας, δίκτυα τηλεπικοινωνιών, πάροχοι ηλεκτρονικών υπηρεσιών, κοκ).
158. Ολοκλήρωση της δευτερογενούς νομοθεσίας του Ν.4302/2014, ενδεικτικά το ΠΔ για τη διανομή εμπορευμάτων εντός αστικής περιοχής, η ΚΥΑ του συστήματος καταγραφής των περιβαλλοντικών επιδόσεων, ΥΑ για την ενημέρωση του ΓΕΜΗ για τις επιχειρήσεις εφοδιαστικής, η ΚΥΑ για τους όρους κυκλοφοριακής διαμόρφωσης εισόδων – εξόδων των κέντρων αποθήκευσης και διανομής, η ΚΥΑ για τους όρους δόμησης των εμπορευματικών πάρκων εθνικής εμβέλειας.
159. Επικαιροποίηση των προδιαγραφών των τεχνικών και περιβαλλοντικών μελετών και έκδοση αντίστοιχων εγχειρίδιων και υποδειγμάτων για τις απαιτήσεις της διαδικασίας. Αυτό θα επιτρέψει την επιτάχυνση των διαδικασιών, αποφυγή επικαλύψεων και δημιουργία κοινών σημείων αναφοράς για τις επιχειρήσεις, τους φορείς και την πολιτεία κατά την αξιολόγηση των μελετών.
160. Πλήρης ενεργοποίηση του Ν.4014/2011. Λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου, ενεργοποίηση πιστοποιημένων ελεγκτών.

161. Επικαιροποίηση των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων και της κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων με γνώμονα τις νεότερες τεχνολογικές εξελίξεις ως προς την πρόληψη και καταστολή της ρύπανσης.
162. Ενσωμάτωση των αναγκών της επιχειρηματικότητας και των δυναμικών κλάδων της οικονομίας στη χάραξη της Εθνικής Χωροταξικής Πολιτικής
163. Άμεση υλοποίηση του χωρικού σχεδιασμού όπως ψηφίστηκε με τον πρόσφατο νόμο 4447/2016 (Εθνική Χωρική Στρατηγική, Περιφερειακά και Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια, ΤΧΣ)

14. Κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη

164. Πλήρης ενεργοποίηση του Ν.4014/2011. Λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου, ενεργοποίηση πιστοποιημένων ελεγκτών.
165. Επικαιροποίηση των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων και της κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων με γνώμονα τις νεότερες τεχνολογικές εξελίξεις ως προς την πρόληψη και καταστολή της ρύπανσης. Πλήρης ενεργοποίηση του Ν.4014/2011. Λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου, ενεργοποίηση πιστοποιημένων ελεγκτών.
166. Σημαντική όφελος για επιχειρήσεις, περιβάλλον, κοινωνία από την μεγιστοποίηση δραστηριοτήτων τύπου R (recycling, recovery = ανακύκλωση, ανάκτηση κλπ) πριν την τελική διάθεση.

15. Κλαδικές πολιτικές (φαρμακοβιομηχανία, logistics, εξορυκτικός κλάδος, τουρισμός)

A. Αγορά φαρμάκου

Για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της αγοράς φαρμάκου στην Ελλάδα και ισορροπημένης μείωσης της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης, η πολιτική φαρμάκου μπορεί να βελτιωθεί στη βάση των κατωτέρω δράσεων:

167. Εκστρατεία ενημέρωσης για τις βλαβερές επιπτώσεις της υπερκατανάλωσης των φαρμάκων αλλά και της ποιότητας των γενοσήμων.
168. Ενίσχυση της διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα, όπως με εφαρμογή του άρθρου 66, παρ. 7, του Ν4316/2014 σε ότι αφορά τη δημοσιοποίηση των παροχών εταιρειών προς ιατρούς.
169. Πλήρης απαγόρευση, με εφαρμογή στην πράξη, της χορήγησης αντιβιοτικών χωρίς ιατρική συνταγή, σε συνδυασμό με την διασφάλιση της επαρκούς πρόσβασης σε στελεχωμένα κέντρα υγείας, όπου ο περιστασιακός ασθενής θα μπορεί εύκολα να προμηθευτεί την απαραίτητη συνταγή.
170. Το μικτό κέρδος των φαρμακοποιών και της αλυσίδας διανομής να ενισχυθεί, αναλογικά, στην περίπτωση διάθεσης πιο οικονομικών και ειδικά γενόσημων φαρμάκων, δηλαδή να εξειδικευτεί σε περισσότερα κλιμάκια τιμολόγησης η ενιαία σήμερα κατηγορία για φάρμακα κάτω των €50. Το σημερινό σύστημα τιμολόγησης επιβαρύνει μονομερώς και υπερβολικά τα παλαιότερα και ήδη οικονομικά φάρμακα της ελληνικής παραγωγής χωρίς ουσιαστικό όφελος σε όρους εξοικονομήσεων. Αντίθετα η υπερβολική πίεση από τις συνεχείς μειώσεις τιμών, οδηγεί τα

φάρμακα αυτά στην έξοδο από την αγορά και στην υποκατάστασή τους από νεότερα αλλά πολύ ακριβότερα, με αποτέλεσμα την αύξηση της δαπάνης μεσοπρόθεσμα. Χρειάζεται ένα ρεαλιστικό σύστημα τιμολόγησης το οποίο να επιτρέπει τη βιωσιμότητα των οικονομικών φαρμάκων της ελληνικής παραγωγής, δεδομένου ότι η παραμονή τους στο σύστημα συνεπάγεται την παραγωγή εξοικονομήσεων.

171. Μείωση, αναλογικά, του rebate των φαρμακοποιών σε σχέση και με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων που αφορούν στη διάθεση γενοσήμων.
172. Εφαρμογή του clawback όχι στο σύνολο του κύκλου εργασιών της αγοράς αλλά σε υποκατηγορίες, οι οποίες όμως, όπως και τα όρια δαπάνης, θα προκύψουν από προσεκτική ανάλυση στοιχείων και δεδομένων. Αντίστοιχα, θα πρέπει το clawback να μην υπολογίζεται σε τιμές που περιλαμβάνουν τα περιθώρια φαρμακοποιών και φαρμακαποθηκών ή/ και να επιμερίζεται σε όλη την αλυσίδα διανομής του φαρμάκου.
173. Διασύνδεση της μείωσης των τιμών γενοσήμων με στόχους αύξησης του μεριδίου τους.
174. Εξαίρεση από τα όρια δαπάνης, clawback και rebate ορισμένων ειδικών περιπτώσεων θεραπειών, που θα πρέπει όμως να υπόκεινται σε διαπραγμάτευση και αυστηρά πρωτόκολλα, όπως τα αντιρετροϊκά φάρμακα, ενώ το ίδιο πρέπει να γίνει και για τα εμβόλια.
175. Εφαρμογή πρωτοκόλλων, ξεκινώντας από τους νέους ασθενείς που δεν έχουν ήδη κάποιο θεραπευτικό σχήμα. Στόχος είναι η εδραίωση της πρακτικής της χορήγησης πιο οικονομικών θεραπειών ως πρώτης γραμμής, με τις πιο ακριβές θεραπείες να έπονται στις περιπτώσεις όπου η πρώτη γραμμή θεραπείας δεν οδήγησε σε ίαση. Σήμερα, αν και τα πρωτόκολλα υπάρχουν, η εφαρμογή τους δεν αφορά παρά σε κάποια μόνο νοσήματα. Το σημαντικότερο πρόβλημα είναι ότι δεν είναι δεσμευτικά (υπό την έννοια ότι υπάρχει δυνατότητα παράκαμψής ή

ξεκλειδωμάτος προκειμένου να χορηγηθούν νεότερες ακριβότερες θεραπείες από τους συνταγή.

176. Λειτουργία των ηλεκτρονικών μητρώων ασθενών και αξιοποίηση των δεδομένων που έχουν προκύψει από την ηλεκτρονική συνταγογράφηση, για τον εντοπισμό των περιπτώσεων που οδηγούν σε δυσανάλογη αύξηση της φαρμακευτικής δαπάνης, την ανάλυση τους και την εκπόνηση κατάλληλων δράσεων εξορθολογισμού. Η φαρμακευτική αγορά στην Ελλάδα εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από τεράστιο όγκο συνταγών και αδικαιολόγητα υψηλή συνταγογράφηση/κατανάλωση νεότερων ακριβών φαρμάκων (και μάλιστα χωρίς προηγούμενη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς έναντι του κόστους τους). Ζητούμενο μένει η αξιοποίηση του συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, με την ενσωμάτωση συνταγογραφικών οδηγιών, φίλτρων και κανόνων συνταγογράφησης. Παράλληλα, διενέργεια συστηματικών ελέγχων με στόχο τον εξορθολογισμό της συνταγογράφησης και την αποτροπή της αδόκιμης χρήσης ακριβών θεραπειών.
177. Ενίσχυση του ΕΟΦ και δυνατότητα αξιοποίησης μέρος των εσόδων του για την κάλυψη των οργανωτικών αναγκών του. Η διοίκηση του ΕΟΦ προωθεί το θέμα της στελέχωσής του οργανισμού εντούτοις οι ελλείψεις είναι ακόμη σημαντικές. Επίσης ο ΕΟΦ διαθέτει οικονομική επάρκεια και υψηλό αποθεματικό. Το πρόβλημα εντοπίζεται στον οργανισμό λειτουργίας ο οποίος χρήζει αναθεώρησης/ επικαιροποίησης. Σύμφωνα με τη διοίκηση του Οργανισμού, ο ΕΟΦ επεξεργάζεται νέο βελτιωμένο οργανόγραμμα και οργανισμό.
178. Επίσπευση της λειτουργίας της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης του Υπουργείου Υγείας ξεκινώντας από εξειδικευμένες πολύ ακριβές αλλά και συμβατικές θεραπείες, όπου υπάρχει μεγάλος όγκος ζήτησης για θεραπείες και όπου το κόστος μπορεί να μη δικαιολογείται από την αποτελεσματικότητά τους, και ανάπτυξη του φορέα Αξιολόγησης

Τεχνολογιών Υγείας. Χρειάζεται καταρχήν ολοκλήρωση της διαπραγματεύσεως για τις θεραπείες της ηπατίτιδας C. Η ανάπτυξη φορέα Αξιολόγησης Τεχνολογιών Υγείας αναμένεται μέχρι το τέλος του 2017 (μνημονιακή υποχρέωση)

179. Συνέπεια του ΕΟΠΥΥ στην εξόφληση των οφειλών του.
180. Εξορθολογισμός του θεσμικού πλαισίου για την κλινική έρευνα και δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τη διεξαγωγή και παρακολούθηση μη παρεμβατικών μελετών. Παράλληλα, η ενίσχυση του ΕΟΦ θα επιτρέψει τη συμμετοχή του στις ευρωπαϊκές διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης κλινικών μελετών στην Ευρώπη και θα ανοίξει την εν λόγω αγορά και στη χώρα μας.

B. Αγορά υγείας

181. Εκσυγχρονισμός πλαισίου αδειοδότησης και λειτουργίας ιδιωτικών νοσοκομείων και διαγνωστικών κέντρων, με στόχο τη υιοθέτηση διαδικασιών αδειοδότησης χαμηλού διοικητικού βάρους και ουσιαστικής εποπτείας.
182. Σχέδιο για την πραγματοποίηση αποτελεσματικών ελέγχων οικονομικής διαχείρισης σε δημόσια νοσοκομεία και μονάδες υγείας και καταγραφής KPI που να αφορούν τη συνταγογράφηση και τη χρήση διαγνωστικών εξετάσεων.
183. Σειρά δράσεων για τη μέτρηση κόστους και απόδοσης στην υγεία και τη χρήση ιδιωτών όπου οι υπηρεσίες του δημοσίου έχουν κενά, με στόχο τη βέλτιστη διαχείριση των ασθενών περιλαμβανομένων και των χρόνων αναμονής.

Γ. Η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την εφοδιαστική αλυσίδα και τις μεταφορικές υποδομές ως προϋπόθεση ανάκαμψης της χώρας

184. Αναβάθμιση του δικτύου εφοδιασμού εντός της επικράτειας, με γρήγορες και φθηνές διασυνδέσεις της περιφέρειας με κεντρικούς κόμβους διακίνησης,
185. Ολοκλήρωση του οδικού και σιδηροδρομικού άξονα Πάτρα-Αθήνα- Θεσσαλονίκη- Ειδομένη- Προμαχώνας και διασύνδεση με την κεντρική Ευρώπη μέσω των διαδρόμων του διαευρωπαϊκού δικτύου (TEN-T).
186. Προσέλκυση διεθνών μεταφορικών ροών και παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, κατά (χρονική) προτεραιότητα γύρω από δυο μεγάλες εμπορευματικές πύλες, τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη.
187. Βελτίωση των οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορικών υποδομών.
188. Ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών σε όλο το μήκος του εφοδιασμού (από τα τελωνεία μέχρι τον καταναλωτή) που θα αυξήσουν την αποτελεσματικότητα, θα ενισχύσουν την διαφάνεια των συναλλαγών και θα έχουν σημαντικές θετικές επιπτώσεις και στα φορολογικά έσοδα.
189. Μείωση του κόστους λειτουργίας, μέσα από την αναθεώρηση ξεπερασμένων κανονισμών όπως η πυρασφάλεια, των εγκρίσεων εσωτερικής αναμόρφωσης και επέκτασης εγκαταστάσεων. Ειδικά για την πυρασφάλεια, η υφιστάμενη νομοθεσία του ΠΔ 71/1988 έχει ξεπεραστεί από τις διαθέσιμες τεχνολογικές λύσεις με αποτέλεσμα η κατασκευή ενός αποθηκευτικού κτιρίου στην Ελλάδα να κοστίζει 5-8% ακριβότερα από ένα αντίστοιχο κτίριο στις άλλες χώρες της Ευρώπης. Στην περίπτωση, μάλιστα, της άδειας φορολογικής αποθήκης το κόστος φτάνει τα €180.000 χωρίς ευχέρεια αξιοποίησης της για πολλαπλούς

πελάτες και οικονομίες κλίμακας όπως εφαρμόζεται σε άλλες χώρες της Ε.Ε.

190. Προώθηση δημιουργίας κόμβων διασύνδεσης (“Dry Ports”) σε περιοχές όπως ο Βόλος, η Αλεξανδρούπολη, και η Καβάλα που θα εξομαλύνουν τη λειτουργία των λιμανιών του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης, χωρίς υπερ-συμφόρηση του αστικού ιστού. Αναβάθμιση περιφερειακών λιμανιών με διακίνηση εμπορευμάτων, με ενδεικτικό μόνο παράδειγμα το βάθος του λιανικού της Θεσσαλονίκης και τις υποδομές λιμανιού Βόλου για την υποστήριξη των εξαγωγών σιταριού. Δημιουργία ολοκληρωμένων εμπορευματικών πυλών στα μεγάλα λιμάνια της χώρας.
191. Παρόλο που ο Πειραιάς ακόμα δεν έχει μεγιστοποιήσει τα οφέλη του, η ταυτόχρονη αξιοποίηση του λιμανιού της Θεσσαλονίκης συνδυαστικά με τις περιοχές της Σίνδου και του Γκόνου, μπορεί να δώσει μια ιδιαίτερα σημαντική ώθηση ανάπτυξης, τόσο τοπικά όσο και εθνικά, αξιοποιώντας όλες τις ευελιξίες των πάρκων εφοδιαστικής αλυσίδας.
192. Παροχή αξιοπρεπών και ανταποδοτικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όπως ύδρευση, άρδευση, οδικό δίκτυο και πρόσβαση, σήμανση, καθαριότητα, κτλ, που συνδέονται με τη οριοθέτηση χρήσεων γης και τον εξορθολογισμό των άτυπων συγκεντρώσεων εγκαταστάσεων εφοδιαστικής.
193. Εφαρμογή του Ν4302/14 από όλη τη δημόσια διοίκηση.
194. Για ανυψωτικά μηχανήματα τύπου clark, έχει μεν καταργηθεί η υποχρέωση έκδοσης άδειας (με ανάλογη κατάργηση του κόστους), όμως υπάρχουν Περιφέρειες που ακόμα δεν έχουν ευθυγραμμιστεί.
195. Δημιουργία εξειδικευμένου φορέα προώθησης της εξωστρέφειας της ελληνικής εφοδιαστικής αλυσίδας, ακολουθώντας τις αποτελεσματικές πρακτικές σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που με μεγάλη επιτυχία έχουν οδηγήσει άλλες ευρωπαϊκές χώρες να ηγούνται στους σχετικούς δείκτες ανταγωνιστικότητας της

εφοδιαστικής, μπορεί να εντάξει τις βελτιώσεις αυτές στο πλαίσιο της υπάρχουσας Εθνικής Στρατηγικής ανάπτυξης του κλάδου.

196. Ολοκλήρωση διαγωνισμού για το Θριάσιο πεδίο.
197. Επανεξέταση ζητημάτων εμπορευματικών οδικών μεταφορών (αναφέρονται και στις αγορές δικτύων)
198. Ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας
 - Παρά τη διαθεσιμότητα πληθώρας τεχνολογικών λύσεων, η ηλεκτρονικοποίηση δεν προχωρά, κυρίως γιατί σήμερα δεν υπάρχει κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που να ορίζει τα εξής:
 - Ποια είναι τα πρωτόκολλα ανταλλαγής πληροφοριών (EDI) που οι όλες δημόσιες υπηρεσίες (πχ εφορία, τελωνεία, δημόσια τάξη, ελεγκτές, κτλ) θεωρούν ως αποδεκτά. Ενδεικτικά αναφέρονται τα πρότυπα UN CEFAC, ISO 20022, CEN BII, PEPPOL, κτλ που έχουν υιοθετηθεί σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και λειτουργούν αποτελεσματικά.
 - Ποιος τρόπος ηλεκτρονικής καταγραφής και αποθήκευσης πληροφοριών έχει νομική ισχύ ισοδύναμη του φυσικού εντύπου (πχ παραγγελίες, φορτωτικές, παραλαβές, κτλ)

199. Φορολογικές αποθήκες

Το πρόβλημα: Η δημιουργία φορολογικής αποθήκης προϋποθέτει καταβολή ελάχιστης εγγύησης €180.000 (αλκοολούχα μεγάλης περιεκτικότητας) ετησίως. Επίσης απαιτούνται διαφορετικοί φυσικοί χώροι ανά πελάτη, ανεξάρτητα από τη χρήση της αποθήκης, γεγονός που μειώνει δραστικά τις οικονομίες κλίμακας που μπορούν να παρέχουν οι εταιρίες εφοδιαστικής αλυσίδας. Η επιμονή ύπαρξης διαφορετικού φυσικού χώρου επιβαρύνει το κόστος αποθήκευσης

χωρίς να παρέχει πρόσθετη εξασφάλιση των προϊόντων που έχουν ΕΦΚ.

Η συνεισφορά της Ανεξάρτητης Αρχής: Σήμερα οι εταιρίες εφοδιαστικής αλυσίδας διαθέτουν πληροφοριακά συστήματα που μπορούν να ταξινομήσουν / αποθηκεύσουν / παραδώσουν τα προϊόντα ανά πελάτη, ανεξάρτητα από τη φυσική αποθήκευσή τους. Με τη χρήση ΤΠΕ μπορεί να τηρηθεί η νομιμότητα της διαχείρισης προϊόντων ΕΦΚ με σημαντικά μειωμένο κόστος, εφόσον η αποθήκευσή τους δεν απαιτείται να είναι διαφορετικό φυσικό χώρο. Προτείνονται δυο λύσεις:

- Η αποθήκευση στην ίδια φορολογική αποθήκη να μπορεί να γίνεται για πολλούς πελάτες ταυτόχρονα. Η χρήση ΤΠΕ δημιουργεί εξασφάλιση ορθού χειρισμού των προϊόντων ανά πελάτη.
- Η αποθήκευση προϊόντων ΕΦΚ να μην απαιτεί διαφορετικό φυσικό χώρο, αλλά στον ενιαίο χώρο της εταιρίας εφοδιαστικής αλυσίδας. Η χρήση ΤΠΕ και σε αυτή την περίπτωση δημιουργεί εξασφάλιση ορθού χειρισμού των προϊόντων ανά πελάτη.

200. Παρατηρητήριο εφοδιαστικής αλυσίδας και μεταφορών

Το πρόβλημα: Η έλλειψη οργανωμένης δομής, διαδικασιών και τεχνολογιών στο Υπουργείο Μεταφορών, εμποδίζει τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων εφοδιασμού και μεταφορών. Η έλλειψη αυτή δυσχεραίνει την λήψη ορθών στρατηγικών αποφάσεων.

Η συνεισφορά του Υπουργείου: Επιτάχυνση εργασιών έναρξης λειτουργίας του εθνικού παρατηρητηρίου, εντός του 2017. Δέσμευση προϋπολογισμού έναρξης λειτουργίας, στελέχωσης και υλικοτεχνικής υποδομής.

Δ. Αξιοποίηση Ορυκτών Πρώτων Υλών

201. Λειτουργική διαμόρφωση για το Χωροταξικό Σχέδιο και το πλαίσιο Αδειοδότησης της εξορυκτικής βιομηχανίας και Αποτύπωση των περιοχών με κοιτάσματα Ορυκτών Πρώτων Υλών στα χωροταξικά σχέδια για τη διασφάλιση συνέχισης υφιστάμενων εκμεταλλεύσεων και προβλέψεις για τις χρήσεις μετά το τέλος της εκμετάλλευσης.
202. Το Νέο Λατομικό Νομοσχέδιο πρέπει να εξασφαλίσει:
1. Απλοποίηση νομοθεσίας
 2. Μη επιβολή τέλους 1% επί του τζίρου για λατομεία άνω των 40 ετών.
 3. Διασαφήνιση των κριτηρίων για πρόστιμα.
 4. Ισονομία Πολιτείας – Επιχειρήσεων
203. Πλήρης εφαρμογή της Εθνικής Πολιτικής για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΟΠΥ) με νομική δεσμευτικότητα και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.
204. Ενσωμάτωση με οριζόντιο τρόπο των κατευθύνσεων της Εθνικής Πολιτικής για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών για βέλτιστη αξιοποίηση των κοιτασμάτων και δημόσιο όφελος με:
1. Ενίσχυση της υποδομής και ικανότητας σχεδιασμού κοιτασματολογικών έρευνών και καταγραφής του ορυκτού πλούτου της χώρας.
 2. Ολοκλήρωση της κοιτασματολογικής έρευνας όπου χρειάζεται, και στη συνέχεια δημοπράτηση με στόχο την βέλτιστη αξιοποίησή τους προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος.
 3. Επαναξιολόγηση των περιοχών με εκμετάλλευση (και εν δυνάμει εκμετάλλευση) κοιτασμάτων ορυκτών πρώτων υλών στον χωροταξικό σχεδιασμό, και πρόνοια (αναγνώριση των προϋποθέσεων που πρέπει να εξασφαλίζονται) για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης δυνατότητας συνέχισης της εκμετάλλευσής

τους και αποφυγή ενδεχόμενης «αδρανοποίησής τους». εξαιτίας θεσμοθέτησης ανταγωνιστικών χρήσεων γης ή κατασκευής έργων υποδομής.

4. Δημιουργία ενημερωμένης και επικαιροποιημένης GIS (γεωγραφικά πληροφορικά συστήματα) βάσης ψηφιακών χωροταξικών δεδομένων (χρήσεις γης, γεωλογικά και κοιτασματολογικά δεδομένα, θεσμοθετημένες περιοχές εξόρυξης, λατομικές ζώνες, ενδεχόμενες Π.Ο.Α.Π.Δ., κοκ. (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων) μεταλλευτικών ή λατομικών δραστηριοτήτων, άλλες υφιστάμενες εκμεταλλεύσεις και περιοχές μελλοντικού εξορυκτικού ενδιαφέροντος.

5. Αποσαφήνιση των όρων για έρευνα και εκμετάλλευση ορυκτών πόρων εντός προστατευόμενων περιοχών.

6. Προώθηση ερευνών για τον εντοπισμό κοιτασμάτων ΟΠΥ με έμφαση σε ΟΠΥ που έχουν χαρακτηριστεί ως κρίσιμης σημασίας για την Ευρώπη ή ιδιαίτερης σημασίας για τη Χώρα μας.

7. Υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων τεχνικών εντοπισμού κοιτασμάτων.

8. Αναζήτηση και εντοπισμός κοιτασμάτων σε υποθαλάσσιο μεταλλογενετικό περιβάλλον.

9. Ενίσχυση της έρευνας για φιλικές στο περιβάλλον νέες χρήσεις ορυκτών.

10. Καθορισμό ΟΠΥ ιδιαίτερης σημασίας για την εξορυκτική βιομηχανία της χώρας και την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας: Λιγνίτης, Λατερίτης (Fe-Ni), Βωξίτης, Μικτά θειούχα (Pb-Zn-Ag), Χρυσός, Μαγνησίτης (Λευκόλιθος), Μάρμαρα, Μπεντονίτης, Περλίτης και εκπόνηση σχεδίου για την βιώσιμη ανάπτυξής τους.

205. Απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης και συγκεκριμένα:

1. επικαιροποίηση των προδιαγραφών μελετών (τεχνική, περιβαλλοντική, διαχειριστική για τις προστατευόμενες περιοχές) με βάση τις σύγχρονες απαιτήσεις και τις νέες εξελίξεις της σχετικής νομοθεσίας και των κατευθυντήριων οδηγιών της Ε.Ε. σε ότι αφορά στη δυνατότητα χωροθέτησης εξορυκτικών εργασιών εντός των περιοχών αυτών. Επίσης σαφέστερος καθορισμός των ορίων τους.
 2. Απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης, αποφυγή επικαλύψεων και πρόβλεψη για παράλληλες ενέργειες αδειοδότησης στο πλαίσιο της εκφρασμένης μεταλλευτικής πολιτικής και του χωροταξικού σχεδιασμού.
 3. Έκδοση καθοδηγητικών εγγράφων και εγχειριδίων για τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες αδειοδότησης τόσο για τους ενδιαφερομένους όσο και για τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και Φορείς.
 4. Σαφή καθορισμό υποχρεώσεων του εκμεταλλευτή για την μετά το κλείσιμο της δραστηριότητας περίοδο και αποτελεσματική παρακολούθηση εκπλήρωσής τους.
 5. Προτεραιότητα στην αξιολόγηση αποθεμάτων στον χωροταξικό σχεδιασμό.
 6. Για τις περιοχές κοιτασμάτων πρώτων υλών που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως ιδιαίτερης σημασίας για την εθνική οικονομία να γίνεται ειδική πρόβλεψη/αναφορά στα χωροταξικά/πολεοδομικά σχέδια, ώστε κατά το σχεδιασμό να διασφαλίζεται η συμβατότητα των άλλων χρήσεων γης με την εξορυκτική δραστηριότητα.
 7. Πρόβλεψη στον χωροταξικό σχεδιασμό για την χρήση του χώρου εξόρυξης μετά το τέλος της εκμετάλλευσης.
206. Εκκίνηση της διαδικασίας εκσυγχρονισμού του Μεταλλευτικού Κώδικα.

207. Ανάπτυξη υποδομών ειδικά στην περιφέρεια που μειώνουν το κόστος λειτουργίας της αλυσίδας αξίας του κλάδου, ειδικά όταν σχετίζεται με την εξωστρέφεια και ένταξη τους στο Εθνικό Σχέδιο Υποδομών και ειδικά:
208. Προτεραιότητα στη λήψη απόφασης για τη δημιουργία ειδικά λιμενικών υποδομών και εκλογίκευση της προοδευτικότητας των σχετικών τελών, που σήμερα αυξάνονται όσο αυξάνει η αξία της επένδυσης.
209. Ενίσχυση των υποστηρικτικών υποδομών ειδικά σε κρίσιμες υπηρεσίες και ειδικά:
1. Δημοσίευση όλων των πληροφοριών εφαρμογής καλών πρακτικών από την εξορυκτική βιομηχανία αλλά και τις αρμόδιες Δ/σεις του ΥΠΕΝ.
 2. Συνεχής καταγραφή των επιπτώσεων στις τοπικές κοινωνίες και πλήρης ενημέρωσή τους.
 3. Βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος και υποδομών των τοπικών κοινοτήτων με τη διάθεση θεσμοθετημένων πόρων από την εκμετάλλευση ορυκτών πόρων στην περιοχή τους.
 4. Ανάληψη πρωτοβουλιών από τη Πολιτεία και τον κλάδο ώστε να υλοποιηθούν πιλοτικές δράσεις πρότυπης αποκατάστασης και απόδοσης για χρήση στις τοπικές κοινωνίες.
 5. Ψηφιοποίηση και ελεύθερη διάθεση ψηφιακού υλικού μέσω διαδικτύου – αξιοποίηση για την ψηφιακή στρατηγική της χώρας.
 6. Δημιουργία σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών ώστε να καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες έρευνας και παραγωγής.
 7. Δημιουργία επαγγελματικών σχολών εκπαίδευσης μέσω και κατώτερων στελεχών καθώς και εξειδικευμένου προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών της εξορυκτικής βιομηχανίας.
 8. Σύνδεση της εξορυκτικής βιομηχανίας με τα Ερευνητικά Ινστιτούτα και ΑΕΙ. Εφαρμογή μελετών ανάλυσης κύκλου ζωής

(life cycle analysis) των προϊόντων ή παραπροϊόντων της εξόρυξης πχ. στον τομέα αδρανών/δομικών υλικών.

210. Ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών που επιβλέπουν την τήρηση της νομιμότητας καθώς και των μηχανισμών γνωμοδότησης και ειδικά:

1. Ουσιαστικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία όλων των ελεγκτικών υπηρεσιών για την υγιεινή και ασφάλεια, ορθολογική εκμετάλλευση, προστασία και αποκατάσταση περιβάλλοντος και κατάλληλη στελέχωσή τους με πιστοποιημένους ελεγκτές, εξοπλισμένους με την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή.

2. Ουσιαστικό έλεγχο εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων τόσο κατά την διάρκεια λειτουργίας όσο και μετά το πέρας της εξορυκτικής δραστηριότητας.

3. Αποτροπή παρανόμων εκμεταλλεύσεων και εξορθολογισμός του συστήματος παραγωγής .

4. Καθορισμός ποιοτικών προδιαγραφών και διαδικασιών πιστοποίησης αδρανών υλικών πρωτογενούς παραγωγής ή ανακύκλωσης.

5. Αυστηρή νομοθεσία, και εφαρμογή αυτής, για την παράνομη εξόρυξη αδρανών υλικών, και εμπορία αυτών χωρίς σήμα CE, που αποτελεί μια μεγάλη μάστιγα στη χώρα μας που οδηγεί σε απώλεια εσόδων για την πολιτεία και τις τοπικές αυτοδιοικήσεις ενώ ενθαρρύνει τον αθέμιτο ανταγωνισμό από επιχειρήσεις που δεν τηρούν καμία προδιαγραφή ποιότητας και ασφάλειας σε έναν κλάδο με σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια και το περιβάλλον όταν δεν τηρούνται αυστηρές προδιαγραφές.

211. Ανάληψη πρωτοβουλίας από την πολιτεία για την ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών, αναφορικά με τη σημασία του ορυκτού πλούτου της χώρας στην περιφερειακή ανάπτυξη και την εθνική οικονομία. Διενέργεια του σχετικού διαλόγου σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του 4ου

άξονα της Εθνικής Πολιτικής για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών.

212. Προώθηση νέων επενδύσεων στον εξορυκτικό χώρο με αξιοποίηση των ελεύθερων χώρων των δημοσίων μεταλλείων και παροχή κινήτρων για νέες επενδύσεις αξιοποίησης ΟΠΥ.

Ε. Κατασκευές και αγορά ακινήτων

213. Εκλογίκευση της φορολογία κατοχής και της πολύπλοκης (και ακριβής ειδικά εφόσον εφαρμοστεί τελικά ο φόρος υπεραξίας) διαδικασίας μεταβίβασης, καθώς η υπερφορολόγηση συμπιέζει τα έσοδα από μεταβιβάσεις, την ώρα που η αύξηση τους θα μπορούσε να συνεισφέρει υγιή έσοδα που θα μπορούσαν να καλύψουν μέρος τουλάχιστον μιας μείωσης του ΕΝΦΙΑ.
214. Μη εφαρμογή του φόρου υπεραξίας από την 1/1/2018 – κατάργηση. Μη επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στην αξία πώλησης ακινήτου μη επιτηδευματία. Εκλογίκευση του άρ. 21 ΚΦΕ (Ν4172/13), ώστε η μετάπτωση σε κατηγορία επιτηδευματία να προκύπτει μόνο αν υπάρχει πραγματικά επιχειρηματική δραστηριότητα, και όχι συμπωματικά εντός 2ετίας δυο οποιεσδήποτε πράξεις επί ακινήτων.
215. Αποτελεσματικότερο έλεγχο πολεοδομικών αυθαιρεσιών μέσω τακτικών διαδικασιών και αποδέσμευση οικονομικών συναλλαγών, όπως οι μεταβιβάσεις ακινήτων, από υπέρμετρη γραφειοκρατία που υποκαθιστά σήμερα την απουσία αυτών των ελέγχων.
216. Αναγνώριση της πραγματικότητας ότι ειδικά το ακίνητο παραδοσιακά, και λόγω των αδυναμιών στην πρόσβαση σε κινητά ενέχυρα, υποστηρίζει δυσανάλογα την εξασφάλιση της τραπεζικής χρηματοδότησης.

217. Έμφαση σε όλες τις πτυχές του κατασκευαστικού κλάδου. Την οικοδομή, τα ιδιωτικά έργα για επενδύσεις υποδομών, τα δημόσια έργα με τη μορφή ΣΔΙΤ, μικρά και μεγάλα, καθώς και δραστηριότητες που συνδέονται με τις ιδιωτικοποιήσεις.
218. Ολοκληρωμένη ενθάρρυνση της ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων. Η ενεργειακή αναβάθμιση μπορεί να γίνει μόνο όταν ο κάτοχος του ακινήτου δεν φοβάται ότι θα απωλέσει στο μέλλον το ακίνητο λόγω αδυναμίας καταβολής φόρων ή ότι τα παιδιά του θα αποπαιηθούν την κληρονομιά Αντίστοιχα, όσο η αξία του ακινήτου, λόγω της υψηλής και αβέβαιης, φορολογίας συμπιέζει την αγοραία τιμή κάτω από το υπόλοιπο του στεγαστικού δανείου, ο ιδιοκτήτης ποτέ δεν θα προχωρήσει σε δαπάνη ενεργειακής αναβάθμισης, ανεξάρτητα των όρων μιας ενδεχόμενης επιδοτούμενης δανειοδότησης. Αυτά συμβαίνουν την ώρα που η χώρα έχει ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις σε ό,τι αφορά την ενεργειακή αποδοτικότητα. Η αναβάθμισή της σε αυτή τη διάσταση, τόσο σε ό,τι αφορά τις οικίες όσο και τις επιχειρήσεις, έχει καταγραφεί από τη McKinsey & Co ως οικονομικά συμφέρουσα και μάλιστα σε μικρό χρονικό ορίζοντα, με τις μονώσεις εκ των υστέρων και την εγκατάσταση πιο οικονομικού φωτισμού και συστημάτων θέρμανσης & ψύξης να προσφέρουν τις μεγαλύτερες ευκαιρίες μείωσης ενεργειακής κατανάλωσης και ταχείας απόσβεσης.
219. Να δημιουργηθεί ένας απλός και χρήσιμος μηχανισμός που να διευκολύνει την, υπό εύλογους έστω όρους, αξιοποίηση των «μπλεγμένων» με θέματα διάσπασης ιδιοκτησίας, κληρονομικών ζητημάτων και φορολογικών υποχρεώσεων σε μέρος των συνιδιοκτητών, ιδιοκτησιών και η σύσταση μηχανισμών ελέγχου νομιμότητας να αποδεσμεύσει τις μεταβιβάσεις ακινήτων από πολύπλοκες και αναίτια ακριβές διαδικασίες.
220. Φορολογικά να ενθαρρυνθούν οι ιδιοκτήτες ενός ακινήτου που θέλουν να το αφήσουν και να νοικιάσουν αλλού, ώστε να εξυπηρετηθούν

καλύτερα οι οικογενειακές και επαγγελματικές του ανάγκες, με συμψηφισμό για φορολογικούς σκοπούς της δαπάνης και του εσόδου από ενοίκια, και τη φορολόγηση ως εισόδημα μόνο της υπερβάλλουσας διαφοράς.

Z. Υποδομές τουρισμού

221. Ταχεία ολοκλήρωση αναβάθμισης των 14, αλλά και των λοιπών, περιφερειακών αεροδρομίων.
222. Διασφάλιση ότι στα κρουαζιερόπλοια που προσεγγίζουν τη χώρα προσφέρονται, ως ενιαίο πακέτο, οι υπηρεσίες ελλιμενισμού, ρυμουλκού, τελωνείου, immigration κλπ,.
223. Κάλυψη σοβαρών ελλείψεων υποδομών στα σημεία προσέγγισης κρουαζιερόπλοιων, που αποτρέπουν τις αποβιβάσεις επισκεπτών, όπως δημιουργία του κρίσιμου πλάνου berth allocation ώστε όταν σχεδιάζονται οι κρουαζιέρες, δυο χρόνια πριν, να γνωρίζουν οι εταιρείες ότι θα βρουν την κατάλληλη θέση ελλιμενισμού και η επάρκεια των φυσικών υποδομών.
224. Ενιαία προσέγγιση στον τουρισμό με αντανακλαστικά στα ζητήματα που ζητάνε οι πράκτορες και, κατά προέκταση, οι επισκέπτες.
225. Να είναι εφικτή η προαγορά εισιτηρίων για μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους ή προορισμούς πολιτισμού από το διαδίκτυο, με ευέλικτες εκπτώσεις ανάλογα με το χρόνο προαγοράς και ευελιξία συνδυασμού προορισμών σύμφωνα με τις επιθυμίες του επισκέπτη.
226. Καλύτερες υποδομές στον τουρισμό από τις πιο δύσκολες, όπως λιμάνια, έως τις πιο εύκολες, όπως τουαλέτες και εκδοτήρια εισιτηρίων, τα πωλητήρια αναμνηστικών δώρων και το εμπόρευμα τους.
227. Αναβάθμιση στα πωλητήρια μουσείων και αρχαιολογικών χώρων και προσφερόμενα αγαθά σε αυτά, με βελτίωση και αποκέντρωση της

διαδικασίας λήψης σχετικών αποφάσεων και του μηχανισμού απόδοσης δικαιωμάτων στο ΤΑΠ.

16. Ποιοτική και ταχεία απονομή δικαιοσύνης

Για τις επιχειρήσεις, η ταχύτητα επίλυσης των διοικητικών διαφορών και διεκπεραίωσης όλων των δικαστικών διαδικασιών που τις αφορούν (φορολογία, συμβάσεις, διαδικασίες αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, πτώχευσης, εξυγίανσης) αποτελεί παράγοντα επιβίωσης. Οι καθυστερήσεις οδηγούν σε δυσανάλογο διοικητικό κόστος και κόστος κεφαλαίου, καθυστερούν ή ματαιώνουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και αποθαρρύνουν την προσέλκυση κεφαλαίων και επενδύσεων από το εξωτερικό. Προτείνεται τέλος η υιοθέτηση ενός δεσμευτικού Οδικού Χάρτη υλοποίησης για την επιτάχυνση διαδικασιών και την αποσυμφόρηση των δικαστηρίων και η ενίσχυση των υφιστάμενων θεσμών προδικαστικής και εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών.

228. Υιοθέτηση δεσμευτικού Οδικού Χάρτη μακράς πνοής για την υλοποίηση των παρεμβάσεων επιτάχυνσης των διαδικασιών και αποσυμφόρησης των δικαστηρίων.
229. Μείωση του όγκου των εκκρεμών υποθέσεων, μέσω της ομαδοποίησης και εκκαθάρισης ομοειδών υποθέσεων από ειδική ομάδα δικαστικών λειτουργών.
230. Εισαγωγή στα δικαστήρια του θεσμού του «Διοικητικού Διευθυντή», με ευρείες διαχειριστικές αρμοδιότητες.

231. Υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος κωδικοποίησης και απλοποίησης της νομοθεσίας, με προτεραιότητα σε βασικούς κώδικες με επίπτωση στην επιχειρηματικότητα.
232. Ολοκλήρωση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-justice/Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων) και διασύνδεση με πληροφοριακά συστήματα άλλων εμπλεκομένων (π.χ. ΓΕΜΗ, Taxis, Ergani, δικηγορικοί σύλλογοι).
233. Αξιολόγηση αποδοτικότητας των δικαστηρίων, μέσω της θέσπισης συστήματος στοχοθεσίας και διαρκούς παρακολούθησης της απόδοσης των δικαστηρίων.
234. Ενίσχυση της νομικής, τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης των δικαστών με την αξιοποίηση πρακτικών εξωτερικής ανάθεσης.
235. Αύξηση κόστους του ενσήμου αναβολής (αναβολόσημου) στη διοικητική δίκη για κάθε - μετά το πρώτο - αίτημα αναβολής που υποβάλλεται από κάθε μέρος.
236. Εντατικοποίηση της χρήσης του μηχανισμού εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών και υποχρεωτική χρήση αυτού σε κάποιες περιπτώσεις (π.χ. βάσει ύψους διαφοράς) και βελτίωση των υφιστάμενων θεσμών προδικαστικής επίλυσης. Με το Ν. 3898/2010 ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία με 2008/52/EK για τη διαμεσολάβηση στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Γίνονται κάποιες δράσεις δημοσιότητας και ενίσχυσης.
237. Εξισορρόπηση της σχέσης Εκτελεστικής και Δικαστικής Εξουσίας, με την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων, την εναρμόνιση της νομοθεσίας με τις αποφάσεις των ανωτάτων δικαστηρίων, και την συνετή χρήση ένδικων μέσων από τη Διοίκηση με κριτήρια κόστους-οφέλους.
238. Εκπόνηση έκθεσης αξιολόγησης επιπτώσεων από την εφαρμογή της «προτύπου δίκης»

239. Αύξηση της διαφάνειας μέσω ανοιχτής, εύχρηστης μέσω ηλεκτρονικής βάσης, πρόσβασης στο σύνολο της νομολογίας και των δυο χαμηλότερων βαθμίδων δικαιοσύνης, και όχι μόνο επιλεκτικά μέσω δημοσιεύσεων σε νομικά περιοδικά, παράλληλα με προστασία των προσωπικών δεδομένων όπου χρειάζεται.
240. Δυνατότητα εξάλειψης του αξιοποίνου και επιδίωξη μίας ευνοϊκότερης ρύθμισης για τα φορολογικά αδικήματα, στα οποία η αποκατάσταση της περιουσιακής βλάβης του Δημοσίου δεν εξαντλείται στην ποινική κύρωση, αλλά προχωρά και στην καταβολή πρόσθετων τιμωρητικών διοικητικών κυρώσεων (αναφέρεται και στα φορολογικά ζητήματα).
241. Ενεργοποίηση και ουσιαστική υποστήριξη της «Επιτροπής Απλούστευσης Διαδικασιών», η οποία προτείνουμε να ασχοληθεί κατά προτεραιότητα με θέματα κωδικοποίησης της νομοθεσίας που αφορούν στη βιομηχανία.

17. Καλή Νομοθέτηση

Οι διαβουλεύσεις να πραγματοποιούνται μέσα σε ένα ορθολογικό και δομημένο πλαίσιο αρχών, υποχρεωτικών διαδικασιών, εξασφαλισμένων πόρων και κοινά παραδεδωμένων σκοπών, με σαφή προσανατολισμό που παράγει απτά και εφαρμόσιμα αποτελέσματα για τη Διοίκηση, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Αυτό σημαίνει ανάληψη στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της διαβούλευσης με την επιχειρηματική κοινότητα ιδίως για την παραγωγή ρυθμίσεων και πολιτικών που επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα το επιχειρηματικό περιβάλλον. Η όποια νομοθετική πρωτοβουλία θα πρέπει να ακολουθεί την ενεργό συμμετοχή και υποβολή απόψεων των εκπροσώπων

της επιχειρηματικότητας αλλά και των λοιπών Υπουργείων και δημοσίων φορέων, για αποφυγή αστοχιών, αλληλοεπικαλύψεων και την επίτευξη παραγωγής ουσιαστικού νομοθετικού έργου.

242. Δημιουργία Κεντρικού Εθνικού Φορέα συντονισμού και υποστήριξης των διαβουλεύσεων (σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο).
243. Δημιουργία α) μητρώου μόνιμων φορέων και ομάδων στοχευμένης διαβούλευσης σε συγκεκριμένα πεδία κατά το πρότυπο του ευρωπαϊκού Transparency Registry και β) μητρώου ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων για πεδία υψηλής γνώσης και εξειδίκευσης
244. Συμμετοχή εκπροσώπων της επιχειρηματικότητας στο «Εθνικό Συμβούλιο για την Κωδικοποίηση και Αναμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας». Το «Εθνικό Συμβούλιο για την Κωδικοποίηση και Αναμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας» έχει ξεκινήσει τις εργασίες του χωρίς να δημοσιοποιούνται τα αποτελέσματα των εργασιών του και η πρόοδος του έργου της κωδικοποίησης που χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ.
245. Βελτίωση της μεθοδολογίας, των διαδικασιών και αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας των διαβουλεύσεων
246. Διεύρυνση της υποχρέωσης διαβούλευσης για το σύνολο των κανονιστικών πράξεων αλλά και για τα ενδιάμεσα στάδια που μεσολαβούν έως την οριστικοποίηση της ρύθμισης
247. α) Βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας των ex ante και ex post Εκθέσεων Επιπτώσεων συνεπειών ρυθμίσεων και ρητή αναφορά σε αυτές σε μελλοντικά νομοσχέδια β) δυνατότητα ανάθεσης της εκπόνησής τους σε εξωτερικούς φορείς και γ) πρόγραμμα εκπαίδευσης μελών Κοινοβουλίου για την αξιοποίηση των εκθέσεων επιπτώσεων
248. Υποχρεωτική κωδικοποίηση της νομοθεσίας και ψήφιση των νόμων στην κωδικοποιημένη τους μορφή.

249. Θέσπιση αυτοτελών γραφείων απλοποίησης διαδικασιών και νομοθεσίας στα υπουργεία και σύσταση διυπουργικού κλάδου για τη στελέχωσή τους.
250. Αναβάθμιση των ηλεκτρονικών υποδομών πρόσβασης και διαχείρισης της δημόσιας πληροφορίας, της ανοιχτής διακυβέρνησής και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης .

18. Δημόσιες προμήθειες

Η στρατηγική για τη βελτίωση του συστήματος δημοσίων προμηθειών περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης, το οποίο εστιάζει στα επιμέρους βήματα του κύκλου ζωής για την προμήθεια ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, τα οποία μεγιστοποιούν τα οφέλη για έναν οργανισμό, τις αναθέτουσες αρχές, το κράτος αλλά και την χώρα γενικότερα. Θα πρέπει να υποστηρίζεται από την:

Εξυπηρέτηση των εθνικών αναπτυξιακών στόχων μέσω της στρατηγικής για τις δημόσιες προμήθειες με στόχο τη μείωση του κόστους των δημοσίων προμηθειών, τη διασφάλιση της ποιότητας και μεγιστοποίηση της αξίας των δημοσίων προμηθειών, σε συνάρτηση με το κόστος (value for money) και τη μεγιστοποίηση του οφέλους για τις ελληνικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο των κανόνων της Ε.Ε.

Στοχευμένη μεταρρύθμιση και εξορθολογισμός των δομών και των διαδικασιών του κύκλου ζωής των δημοσίων προμηθειών, με στόχο την ενδυνάμωση των κεντρικών δομών διοίκησης των προμηθειών, την απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών, τη μείωση του διοικητικού

βάρους για τους προμηθευτές και το Δημόσιο και τη διασφάλιση της διαφάνειας και του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Ενίσχυση της ικανότητας της διοίκησης στη λήψη αποφάσεων και στη διαχείριση με στόχο την αναβάθμιση του επιπέδου πληροφόρησης της διοίκησης και τη συστηματική θεσμική, πολιτική, οργανωσιακή και τεχνική υποστήριξη του συνόλου των στρατηγικών στόχων της μεταρρύθμισης, ως κρίσιμη προϋπόθεση για την επίτευξή τους.

Ειδικότερες παρεμβάσεις αποτελούν οι κάτωθι

251. Βελτίωση της λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ). Ενδεικτικά αναφερόμαστε σε: βελτίωση ηλεκτρονικής πλατφόρμας, απλοποίηση διαδικασιών, αξιοποίηση / μεγαλύτερη χρήση των συμφωνιών-πλαίσιο, έγκαιρη και αποτελεσματικότερη διαβούλευση με τους οικονομικούς φορείς, ενημερωτικές δράσεις για τις επιχειρήσεις και τις αναθέτουσες αρχές.
252. Διεξαγωγή έκθεσης αξιολόγησης επιπτώσεων του ΕΣΗΔΗΣ
253. Δημιουργία ολοκληρωμένου μηχανισμού διαχείρισης προμηθευτών μέσω μητρώων Εγκεκριμένων Προμηθευτών και θεσμική ενσωμάτωση στις κύριες διαδικασίες προμηθειών σε όλο τον κύκλο ζωής των προμηθειών. Έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούνται τα μητρώα προμηθευτών, υπάρχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης.
254. Ενίσχυση της τυποποίησης σε όλο το φάσμα του συστήματος δημόσιων προμηθειών.
255. Εφαρμογή συστήματος κατηγοριοποίησης και κωδικοποίησης αγαθών, υπηρεσιών (και έργων) σε όλους τους τομείς.
256. Έγκαιρη πληροφόρηση και διαβούλευση με τους οικονομικούς φορείς, τόσο σε επίπεδο προγράμματος προμηθειών όσο και σε επίπεδο διακήρυξης διαγωνισμών. Πραγματοποιείται διαβούλευση π.χ. στις συμφωνίες-πλαίσιο, αλλά δεν δίνεται πάντοτε ικανό χρονικό διάστημα.

257. Αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων που έπονται της πλήρους ενσωμάτωσης των Οδηγιών 23/2014, 24/2014, 25/2014 και της εφαρμογής του Ν. 4412/2016.

19. Λειτουργία κράτους

Οι απόπειρες εισαγωγής συστημάτων αξιολόγησης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης αποτυγχάνουν συστηματικά τα τελευταία χρόνια τόσο λόγω της υψηλής πολιτικής αντίστασης που ορθώνεται, παρόλο που ένα τέτοιο σύστημα θα μειώσει τα περιθώρια πολιτικού ελέγχου στη διοίκηση και θα αποβεί, τελικά, προς όφελος της συντριπτικής πλειοψηφίας των έντιμων και εργατικών στελεχών της δημόσιας διοίκησης. Για τα στελέχη αυτά ένα σύστημα αξιολόγησης, ταυτόχρονα με μια έμφαση στην αντιμετώπιση της διαφθοράς, σημαίνει όχι μόνο ότι η προσωπική τους εργασία θα αναδεικνύεται και θα συνεισφέρει ορατά στην αύξηση της παραγωγικότητας της δημόσιας διοίκησης. Σημαίνει επίσης ότι η εργασία τους θα επιβραβεύεται πλέον έμπρακτα μέσω της προσωπικής τους ανάπτυξης, και ότι δεν θα μπορούν πλέον αδιαφανείς διαδικασίες να υπονομεύσουν την ικανότητα τους να συνεισφέρουν αυτά που αποδεδειγμένα μπορούν να προσφέρουν στην αύξηση της παραγωγικότητας της διοίκησης προς όφελος του πολίτη. Η σύγχρονη πρακτική διαθέτει πλούσια συστήματα και μεθοδολογίες αξιολόγησης προσωπικού, υπηρεσιών και αποτελεσμάτων τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν με παρόμοια αποτελέσματα. Εντούτοις όποιο σύστημα και αν επιλεγεί πρέπει να ενσωματωθούν πρακτικές αποτίμησης κόστους – οφέλους σε χρηματικούς όρους και αξιολόγησης των υπηρεσιών από το χρήστη (εσωτερικό πελάτη, πολίτη, επιχειρήσεις) ώστε να

αποτιμηθεί η πραγματική συνεισφορά της δημόσιας διοίκησης στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

258. Δράσεις για επιλογή διευθυντών, αξιολόγηση, εξορθολογισμό των ειδικών μισθολογίων και των μη μισθολογικών αμοιβών, κινητικότητα προσωπικού και το μηχανισμό κατανομής σε κενές θέσεις, εκσυγχρονισμό διοικητικών δομών, ενίσχυση διαφάνειας, αύξηση αυτονομίας και λογοδοσίας, συντονισμό του κυβερνητικού έργου, εντοπισμό παράνομων προσλήψεων και διαδικασία προσλήψεων.
259. Ουσιαστική αξιοποίηση υποδομών για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της διαφθοράς και υλοποίηση του σχετικού σχεδίου δράσης με στόχο την επίτευξη ουσιαστικών αποτελεσμάτων, προς όφελος των πολιτών και επιχειρήσεων αλλά και των εργατικών και έντιμων υπαλλήλων. (ακολουθεί και χωριστή αναλυτική ενότητα).
260. Πιο ενεργή και συντονισμένη συμμετοχή της δημόσιας διοίκησης σε όλες τις διεργασίες της Ε.Ε., σε όλα τα επίπεδα, ώστε να αξιοποιηθούν με τρόπο ουσιαστικό οι άνθρωποι που ήδη συμμετέχουν προς το στόχο του καλύτερου συντονισμού των ελληνικών θέσεων, ώστε σε βάθος χρόνου να καλλιεργηθούν σχέσεις συνεργασίας και εμπιστοσύνης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Χρησιμοποιώντας σταδιακά τις διαδικασίες αυτές για την αξιολόγηση των προβλημάτων της ασκούμενης πολιτικής στην Ελλάδα και τη διατύπωση καλά επεξεργασμένων, από ελληνικά χέρια, προτάσεων πολιτικής και μεταρρυθμίσεων, ώστε όταν αυτές αποκτήσουν ποιότητα και μάζα, η μετάπτωση της Ελλάδας στις τακτικές διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου από τη μνημονιακή εξαίρεση να συμβεί ως μια απολύτως φυσιολογική αντανάκλαση της πολύ πιο λειτουργικής πλέον διασύνδεσης της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης με τους μηχανισμούς της Ενωμένης Ευρώπης. Η ενίσχυση της διασύνδεσης με την Ευρώπη να συνοδεύει με την ανάπτυξη εσωτερικών διαδικασιών και υποδομών καλύτερου συντονισμού των

υπουργείων, σε επίπεδο υπηρεσίας και με ενίσχυση της σχετικής Γραμματείας ως κομβικό σημείο αναφοράς λειτουργίας της διοίκησης. Εκπόνηση σχετικού σχεδίου, που αποτελεί μνημονιακή υποχρέωση, σύμφωνα με βέλτιστες πρακτικές και διαφάνεια από ικανή ομάδα και με στόχο ρεαλιστικές προτάσεις που να μπορούν να εφαρμοστούν και να φέρουν αποτέλεσμα.

261. Εισαγωγή προγράμματος διαχείρισης αλλαγής (change management program) και προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης σε διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές. Στοιχεία του εν λόγω προγράμματος πρέπει να συνοδεύουν κάθε οργανωτική, θεσμική ή λειτουργική αλλαγή που θα υλοποιείται προκειμένου να διασφαλίζεται η ταχύτατη προσαρμογή των εργαζομένων και η ορθή εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων.
262. Εκπόνηση σχεδίου και πιλοτική εφαρμογή για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διευθυντικών στελεχών της κεντρικής διοίκησης και της αυτοδιοίκησης και υλοποίηση προγράμματος συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την αλλαγή της κουλτούρας εξυπηρέτησης των επιχειρήσεων σε επιλεγμένα πεδία του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
263. Υλοποίηση κοινών προγραμμάτων επιμόρφωσης και ανταλλαγής εμπειριών στελεχών της δημόσιας διοίκησης και του ιδιωτικού τομέα
264. Ανάπτυξη εργαλείων μάνατζμεντ, κατευθυντήριων γραμμών και καλών πρακτικών με στόχο την ανάπτυξη κοινών διοικητικών πρακτικών στα ανώτερα και επιτελικά στελέχη της δημόσιας διοίκησης (κεντρικής, αποκεντρωμένης και περιφερειακής) και της τοπικής αυτοδιοίκησης για τη βελτίωση της διοικητικής λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων.
265. Ανάπτυξη εθνικού συστήματος παρακολούθησης της αγοράς εργασίας στο δημόσιο τομέα και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης, με βασικό εργαλείο υποστήριξης το HRMS.

266. Επανακαθορισμός και συγκεκριμενοποίηση των αρμοδιοτήτων, λειτουργιών και ρόλων του ΑΣΕΠ, του ΕΚΔΔΑ, της Γενικής Διεύθυνσης Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του ΥΔΜΕΔ και των διευθύνσεων ανθρώπινου δυναμικού των υπουργείων, των ΝΠΔΔ και των εποπτευόμενων φορέων ώστε να θεμελιωθεί ένα εθνικό σύστημα παρακολούθησης και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης.
267. Αναβάθμιση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των Διευθύνσεων, Υπηρεσιών ή Τμημάτων Ανθρώπινου Δυναμικού των κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων (των ΝΠΔΔ και των εποπτευόμενων φορέων) και ανάδειξή τους σε ουσιαστικούς πόλους του εθνικού συστήματος διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης (με ευθύνη τη διάγνωση αναγκών, την επιλογή προσωπικού, την αξιολόγηση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την τήρηση δεικτών απόδοσης, κ.α.).
268. Ανάπτυξη συστήματος διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας του ευρύτερου δημόσιου τομέα και της κοινωνικής οικονομίας (διάγνωση κενών θέσεων, νέων δεξιοτήτων, πρακτικών αύξησης παραγωγικότητας, σύνθεσης ανθρώπινου δυναμικού, αναγκών κατάρτισης, κ.α.)
269. Κατάρτιση και δημοσιοποίηση ετήσιας έκθεσης ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και των εποπτευόμενων οργανισμών.

20. Καταπολέμηση της διαφθοράς και ενίσχυση των θεσμών και μηχανισμών διαφάνειας

Εφαρμογή σχεδίου κατά διαφθοράς, με αλλαγή του μηχανισμού δήλωσης περιουσιακών στοιχείων και βελτίωση ανεξαρτησίας επιτροπής που ελέγχει τις δηλώσεις με αύξηση των ανεξάρτητων μερών, πρόεδρο της Επιτροπής να είναι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας και συμμετοχή της αντιπολίτευσης. Η διασφάλιση της ανεξαρτησίας των θεσμών, η εντατικοποίηση των ελέγχων, η ενίσχυση της δημόσιας λογοδοσίας, η βελτίωση της σαφήνειας της νομοθεσίας, η απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ο περιορισμός της επαφής με τον ανθρώπινο παράγοντα μέσω της ηλεκτρονικής διεκπεραίωσης των συναλλαγών μπορούν να επιφέρουν ορατά και άμεσα αποτελέσματα. Συνολικά, χρειάζεται ενίσχυση της στρατηγικής καταπολέμησης της διαφθοράς και κατάχρησης θέσεων εξουσίας σε επίπεδο ανάλογο της στρατηγικής καταπολέμησης της φοροδιαφυγής, και διότι συχνά η ανοχή στη φοροδιαφυγή υποκρύπτει την προσπάθεια προστασίας της διαφθοράς. Η στρατηγική αυτή συνδέεται άμεσα και με την ικανότητα της διοίκησης να αξιοποιήσει, και να αναπτύξει, τα ικανά και έντιμα στελέχη που εργάζονται αποτελεσματικά προς την επίτευξη των στόχων της διοίκησης και, συνεπώς, των πολιτών της χώρας.

Ενδεικτικές παρεμβάσεις προς αυτή την κατεύθυνση αποτελούν οι κάτωθι:

270. Επέκταση της ηλεκτρονικοποίησης των διοικητικών διαδικασιών για την ελαχιστοποίηση της επαφής δημοσίων υπαλλήλων-πολιτών/επιχειρήσεων.
271. Εφαρμογή στην πράξη του Ν. 4305/2014 για την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα.

272. **Ανάπτυξη Μονάδων Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου με βάση τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές στο δημόσιο τομέα.** Παρόλο που από το Ν. 3492/2006 προβλέπεται η σύσταση Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στη δημόσια διοίκηση, επί της ουσίας δεν λειτουργούν όπως θα έπρεπε. Αποτελεί δράση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς, η οποία έχει μείνει πολύ πίσω. Ενδεικτικά, την περίοδο αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη έργο τεχνικής βοήθειας από την Expertise France για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στην τοπική αυτοδιοίκηση.
273. **Ενδυνάμωση και ενοποίηση του νομικού πλαισίου για την καταγγελία φαινομένων διαφθοράς (whistleblowing).** Αποτελεί δράση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς. Η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς επεξεργάζεται τη βελτίωση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου.
274. **Υλοποίηση στοχευμένων εκπαιδευτικών δράσεων για τους δημοσίους λειτουργούς, με βάση τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές.** Αποτελεί δράση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς. Ωστόσο, οι σχετικές εκπαιδευτικές δράσεις που διοργανώνονται είναι μεμονωμένες, δεν έχουν κάποια ενιαία στρατηγική, ούτε είναι προσανατολισμένες στις διαδικασίες και πολιτικές καταπολέμησης της διαφθοράς.
275. **Εξορθολογισμός ελεγκτικών φορέων/σωμάτων ώστε να αρθούν εμφανείς αντιφάσεις, αδυναμίες και συγκρούσεις συμφερόντων.** Πρέπει να απλοποιηθεί η δομή των ελεγκτικών αρχών, να εξαλειφθούν οι περιπτώσεις αλληλοεπικαλύψεων, να δοθεί η δυνατότητα για κεντρικό προγραμματισμό των ελέγχων, καθώς και ταχύτερη και απλούστερη υλοποίηση, διαχείριση και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων.
276. **Πλήρης διαφάνεια και έλεγχος της χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων.** Αποτελεί δράση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου

κατά της Διαφθοράς. Έχει ψηφιστεί ο Ν. 4304/2014 «Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις». Εκκρεμεί η υιοθέτηση συστάσεων της Ομάδας Κρατών κατά της Διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (Group of States Against Corruption - GRECO).

277. Πλήρης ηλεκτρονικοποίηση του συστήματος υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και σχετικοί έλεγχοι τόσο για το περιεχόμενο όσο και για την υποβολή δηλώσεων από τα υπόχρεα πρόσωπα. Τον Ιούνιο 2017 ολοκληρώθηκε για πρώτη φορά η ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Εκκρεμεί η υλοποίηση ουσιαστικών ελέγχων και η δημοσίευση των στοιχείων κατά την ισχύουσα νομοθεσία.
278. Έλεγχος τήρησης του Κώδικα Δεοντολογίας των μελών του Κοινοβουλίου και σαφείς κανόνες επιβολής κυρώσεων στα μέλη του. Θεσπίστηκε ο Κώδικας Δεοντολογίας των μελών του Κοινοβουλίου τον Απρίλιο 2016. Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στην εφαρμογή του στην πράξη.
279. Υιοθέτηση κώδικα δεοντολογίας και ηθικής από το σύνολο των δημόσιων λειτουργών.
280. Δημοσιοποίηση του συνόλου των αποφάσεων της δικαιοσύνης σε ηλεκτρονική εύκολα πρόσβαση πλατφόρμα, με προστασία των προσωπικών δεδομένων όπως προβλέπει ο Νόμος.
281. Διασφάλιση της ανεξαρτησίας των πειθαρχικών συμβουλίων.
282. Διασφάλιση της Συνταγματικής πρόβλεψης για αναλογικότητα ποινών και παράνομων πράξεων, με έκφραση ενδεικτικά να μην υπολείπονται οι ποινές, στη θεωρία και στην πράξη καθώς συχνά οι διοικητικές διαδικασίες οδηγούν σε παραγραφή των αδικημάτων διαφθοράς λειτουργών του δημοσίου, για απλή παραβίαση του νόμου (φοροδιαφυγή) των ποινών για περίπτωση που συνυπάρχει η

παρανομία με την παράβαση καθήκοντος όπως είναι οι περιπτώσεις διαφθοράς.

21. Δημόσιες δαπάνες - outsourcing

283. Εκπόνηση μηχανισμού αξιολόγησης δαπανών κράτους ως προς
α) τη κοινωνική τους επίπτωση ειδικά σε ότι αφορά τη μείωση της φτώχειας, ενίσχυση των αδυνάμων, υποστήριξης της εργαζόμενης οικογένειας και των ηλικιωμένων και β) την ενίσχυση της ανάπτυξης σε μέσο και μακροχρόνιο ορίζοντα.
284. Κατάργηση εκ των προτέρων έλεγχου από ελεγκτικό συνέδριο και λειτουργική ανάπτυξη της διάδοχης κατάστασης.
285. Ενδυνάμωση νέων, αποτελεσματικών, δομών αξιολόγησης δημοσίων δαπανών, ως διάδοχη κατάσταση της κατάργησης των υπηρεσιών δημοσιονομικού ελέγχου.

Παροχή υπηρεσιών προς την αγορά από το κράτος

Η αναδιοργάνωση του υφιστάμενου μοντέλου παροχής δημόσιων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, μέσω και της αξιοποίησης της εξωτερικής ανάθεσης (outsourcing) για την παροχή υπηρεσιών και προμηθειών στον δημόσιο τομέα, συμβαδίζει με το σκοπό αυτό και προάγει τους στόχους:

- α) της βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος,
- β) της εξοικονόμησης του κόστους των δημοσίων υπηρεσιών
- γ) της αναβάθμισης της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών και ενίσχυσης του βαθμού ικανοποίησης των χρηστών.

Συνοπτικά αφετηρία των όποιων προσπαθειών εισαγωγής πρακτικών outsourcing στη δημόσια διοίκηση πρέπει να αποτελέσουν:

286. Δημιουργία κεντρικού μηχανισμού («Κέντρο Αριστείας») για την υποστήριξη της δημόσιας διοίκησης στο συντονισμό εφαρμογής του outsourcing, στην ενίσχυση της τεχνογνωσίας και στη συνεχή βελτίωση του συστήματος.
287. Τυποποίηση μεθόδων τιμολόγησης των υπηρεσιών προς εξωτερική ανάθεση και τυποποίηση των διαδικασιών διαγωνιστικής διαδικασίας για συμβάσεις εξωτερικής ανάθεσης.
288. Ποσοτικοποίηση δεικτών μέτρησης της απόδοσης για τις συμβάσεις (KPIs).
289. Διαμόρφωση ολοκληρωμένου και ενιαίου θεσμικού πλαισίου για την εξωτερική ανάθεση με ενσωμάτωση σχετικών Ευρωπαϊκών οδηγιών (π.χ. 2014/23/ΕΕ) στην ελληνική νομοθεσία.

22. Αγορά εργασίας

Η έξοδος από τη δημοσιονομική κρίση είναι απόλυτα εξαρτημένη από την ιδιωτική οικονομία και μπορεί να προέλθει μόνο μέσα από την αποκατάσταση της δυνατότητας του ιδιωτικού τομέα να παράγει πλούτο και ανάπτυξη ώστε να δημιουργεί θέσεις εργασίας. Μόνο με βιώσιμες και ανταγωνιστικές επιχειρήσεις μπορούμε ν' ανακτήσουμε τις χαμένες δουλειές και να υπάρξει ρεαλιστική προοπτική αποκατάστασης των εισοδημάτων.

Επίσης, η ευελιξία στην αγορά εργασίας διασφαλίζει ότι αυξήσεις μισθών θα δίνονται όταν θα μπορεί η επιχείρηση να τις καλύψει από αυξήσεις στην παραγωγικότητα (π.χ. μέσω μίας αποκεντρωμένης διαδικασίας μη διοικητικού καθορισμού της αμοιβής εργασίας), που είναι και το πρώτο βήμα στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και που χωρίς αυτή δεν νοείται αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου το οποίο για δεκαετίες βασιζόταν στην πληρωμή αμοιβής που δεν συνδέεται με την παραγωγικότητα. Η εμπειρία της χώρας μας τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά και η αντίστοιχη εμπειρία άλλων

χωρών, δείχνει ότι αυξήσεις σε αμοιβές που ξεπερνούν την αντοχή των επιχειρήσεων οδηγούν σε ύφεση, αποεπένδυση και ανεργία.

Μάλιστα, οι πρώτοι που πλήττονται από ένα θεσμικό πλαίσιο που επιβάλλει αμοιβές που δεν δικαιολογεί η παραγωγικότητα είναι οι επιχειρήσεις με μικρότερες αντοχές και στις οποίες το μισθολογικό και μη μισθολογικό κόστος αποτελεί μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών, που είναι κυρίως οι ΜΜΕ, οι οποίες μάλιστα αυτή την περίοδο αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις ως προς την πληρωμή των οφειλών τους προς ιδιώτες αλλά και το κράτος.

Συνεπώς, η κρατική παρέμβαση πρέπει να κατευθύνεται στη διαμόρφωση συνθηκών ανάπτυξης και στη διασφάλιση ενός πλαισίου εύρυθμης λειτουργίας που να καταπολεμά αποτελεσματικά παράνομες συμπεριφορές και πρακτικές, και όχι στην πλασματική αύξηση των εισοδημάτων, όταν δεν αναπτύσσεται η οικονομία.

Η χώρα χρειάζεται ανθρώπινο δυναμικό καλά εκπαιδευμένο με εξειδικευμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες ικανό να δημιουργεί εστίες καινοτομίας και να υποστηρίζει αναπτυξιακούς τομείς προτεραιότητας.

Η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και της παραοικονομίας, με την ενεργό συμβολή των κοινωνικών εταίρων, είναι επιτακτική ανάγκη. Οι ενοποιημένες βάσεις δεδομένων που πρόσφατα απέκτησε η χώρα θα πρέπει να αξιοποιηθούν και να σχεδιαστεί ένα ενοποιημένο σύστημα και μία συντονισμένη εκστρατεία για τη δραστική βελτίωση της συμμόρφωσης.

Τέλος, η φιλόδοξη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος δεν περιορίζεται μόνο στα ασφαλιστικά ζητήματα, αλλά περιλαμβάνει και διατάξεις, που επιφέρουν αλλαγές στην άμεση φορολογία, οι οποίες σε συνδυασμό με νέα αύξηση των έμμεσων φόρων και της αύξησης των εισφορών, είναι αμφίβολο αν θα οδηγήσουν στα αναμενόμενα εισπρακτικά αποτελέσματα, ή θα αυξήσουν φαινόμενα εισφοροδιαφυγής / φοροδιαφυγής

και θα εντείνουν την τάση αναζήτησης εναλλακτικών λύσεων προς αποφυγή των επιβαρύνσεων, όπως η μεταφορά της επαγγελματικής δραστηριότητας (πραγματική ή όχι) εκτός Ελλάδος.

22.1 Αγορά Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις

290. Ενίσχυση και εμβάθυνση τριμερούς κοινωνικού διαλόγου και αναβάθμιση των οργάνων τριμερούς διαβούλευσης. Ενεργός συμμετοχή και εμπλοκή κοινωνικών εταίρων σε όλα τα στάδια σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης πολιτικών και στρατηγικών.
291. Αναθεώρηση θεσμικού πλαισίου για τη διαιτησία και ευθυγράμμιση με τις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας και τις ευρωπαϊκές πρακτικές.
292. Διασφάλιση της οικονομικής ανταποδοτικότητας και βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, καθώς και της συνταξιοδοτικής δικαιοσύνης. Διερεύνηση της ταμειακής ισορροπίας του ασφαλιστικού συστήματος στο μέλλον και προβλέψεις εισροών – εκροών για να αποτυπωθεί σε μελλοντικές χρονικές περιόδους που ισορροπεί το σύστημα, πού είναι ελλειμματικό και πού, ενδεχομένως, πλεονασματικό. Αξιοποίηση του Β' και Γ' πυλώνα και διερεύνηση των επιτυχημένων υποδειγμάτων της Ευρώπης σε αυτούς τους δύο πυλώνες. Εξορθολογισμός ασφαλιστικών εισφορών. Ενθάρρυνση της ιδιωτικής ασφάλισης, με εκλογίκευση του φορολογικού συστήματος που τη διέπει. Εφαρμογή αρχών χρηστής διαχείρισης και οικονομικής διακυβέρνησης.
293. Εξέταση μείωσης ασφαλιστικών εισφορών κατά 15%, κυρίως μέσω κατάργησης επιβαρύνσεων πέραν των εισφορών για υγεία και σύνταξη και ως αντιστάθμισμα για τη μείωση της επιστροφής φόρου, με δυνητική χρηματοδότηση μέσω αλλαγής της δομής επιστροφής φόρου.
294. Ενίσχυση της απασχόλησης με μέτρα μείωσης του μη μισθολογικού κόστους. Παροχή φορολογικών κινήτρων για τους εργοδότες που αυξάνουν τις θέσεις εργασίας (π.χ. μείωση φόρου

εισοδήματος αντίστοιχη με το κόστος επιδόματος ανεργίας για κάθε νέα θέση εργασίας).

295. Ενεργοποίηση και αξιοποίηση των ενοποιημένων βάσεων δεδομένων και σχεδιασμός ενός ενοποιημένου συστήματος για τη δραστική βελτίωση της είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών. Στόχος η ολική ψηφιοποίηση των δημοσίων υπηρεσιών. Αναβάθμιση του συστήματος ΗΛΙΟΣ και δημοσιοποίηση ακόμα πιο αναλυτικών στοιχείων (όπως έσοδα).
296. Προώθηση της συνεργασίας των εθνικών αρχών με τις Ευρωπαϊκές αρχές και τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO) σε διάφορα πεδία συνεργασίας και διευκόλυνση της εφαρμογής μέτρων και δράσεων για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.
297. Κωδικοποίηση και απλοποίηση της εργατικής νομοθεσίας, με στόχο την ασφάλεια δικαίου, τη δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος για ανάπτυξη και ισχυροποίηση του Κοινωνικού Διαλόγου και την ουσιαστική συμβολή στην αναπτυξιακή – επενδυτική προσπάθεια της χώρας.
298. Αναβάθμιση της ποιότητας εργασίας και συνεχής βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Στοχευμένες δράσεις για ασφαλείς, υγιείς και παραγωγικούς χώρους εργασίας που θα προάγουν την ευεξία / ευημερία των εργαζομένων και θα συμβάλουν στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και στην ανάπτυξη της οικονομίας. Καλλιέργεια και προαγωγή της νοοτροπίας πρόληψης.
299. Εδραίωση επιστροφής φόρου για προστατευόμενα τέκνα και για ηλικιωμένους, ανάλογα με την ηλικία τους στο πλαίσιο του ευρύτερου ανασχεδιασμού του συνόλου των παροχών του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και της σταδιακής ανάπτυξης του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

300. Σημαντική διεύρυνση των δημοτικών και δημόσιων υποδομών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών με επέκταση υποδομών κυρίως σε περιοχές με μεγάλη ένταση μισθωτής εργασίας.
301. Εκλογίκευση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, που μαζί με το φόρο εισοδήματος και τις ασφαλιστικές εισφορές οδηγούν σε φορολόγηση παραγωγικών στελεχών με φόρους που υστερούν μόνο του Βελγίου για μεσαία και ανώτερα στελέχη. Εκλογίκευση συνολικής επιβάρυνσης, με ΦΕΝΠ, παρακρατούμενο φόρο, ειδική εισφορά και ασφαλιστικές εισφορές επιχείρησης και μέλους διοίκησης, για διανεμόμενα μερίσματα.
302. Εξορθολογισμός των όρων φορολόγησης και ασφάλισης μετόχων και μελών διοικητικών συμβουλίων, ειδικά όταν ήδη έχουν ασφάλιση από ημεδαπό ή αναγνωρισμένο από άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. φορέα και ειδικά για αλλοδαπά μέλη Δ.Σ. τα οποία προέρχονται από χώρες του Ε.Ο.Χ. Εκλογίκευση με προσέγγιση των ευνοϊκών, ως προς τις υποχρεώσεις ασφάλισης αλλά και πληρωμής εισφορών επί μερισμάτων, προβλέψεων για τις ΙΚΕ και για τις άλλες κεφαλαιουχικές εταιρείες.

22.2 Αγορά εργασίας και Ανθρώπινο Δυναμικό:

303. Ολοκλήρωση και ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας: Εντοπισμός των κρίσιμων επαγγελματιών και ειδικοτήτων για την ανάπτυξη των Τομέων προτεραιότητας της Ελληνικής Οικονομίας καθώς και ο εντοπισμός των αναγκών για κρίσιμες ψηφιακές, οριζόντιες και «πράσινες» δεξιότητες. Ουσιαστική και ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε όλα τα στάδια λειτουργία του Συστήματος.
304. Δημιουργία Τομεακών Σχεδίων Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού σε κρίσιμους Τομείς της Ελληνικής οικονομίας, που να περιλαμβάνουν τη διάγνωση αναγκών, τον εντοπισμό κρίσιμων επαγγελματιών, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων, την προώθηση της

συνεργασίας με εκπαιδευτικούς φορείς για την ικανοποίηση των αναγκών των επιχειρήσεων, τη συμβουλευτική υποστήριξη για τη διαμόρφωση πολιτικής κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, την εκπόνηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων κλπ.

305. Πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού που στοχεύουν στην επένδυση σε σύγχρονες δεξιότητες, με έμφαση στις ψηφιακές, στην προσέγγιση του κόσμου της εκπαίδευσης με την επιχειρηματική κοινότητα και στη βελτίωση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Στοχευμένες δράσεις για την ενίσχυση της απασχόλησης, ιδιαίτερα των νέων, μέσω σύζευξης των γνώσεων και δεξιοτήτων τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

306. Δημιουργία κινήτρων για τη διαχείριση του φαινομένου της διαφυγής ταλέντων (brain drain) και υψηλά καταρτισμένου εργατικού δυναμικού. Δημιουργία δέσμης κινήτρων για την προσέλκυση και διατήρηση θέσεων ερευνητών στον ιδιωτικό τομέα. Ειδικό καθεστώς μειωμένων παρακρατούμενων φόρων και εισφορών εργαζομένων σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, σύμφωνα με ευρωπαϊκές πρακτικές.

307. Δράσεις για την ενίσχυση, ενδυνάμωση και υποστήριξη της γυναικείας συμμετοχής και εξέλιξης στην αγορά εργασίας, μέσω της απόκτησης απαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων (STEM, ψηφιακές δεξιότητες, τεχνικές και διαπραγματευτικές). Προγράμματα εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

22.3 Αγορά Εργασίας και Νέες Δεξιότητες

308. Στρατηγικός προσανατολισμός των προγραμμάτων σπουδών όλων των επιπέδων των Συστημάτων Τυπικής και Μη Τυπικής Εκπαίδευσης στην προσφορά οριζόντιων γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και των ψηφιακών γνώσεων, που αυξάνουν την κινητικότητα του

- ανθρώπινου δυναμικού και διευρύνουν την απασχολησιμότητά του (επιχειρηματικότητα, κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων, ανάληψη πρωτοβουλίας, ομαδική εργασία, ομαδική εργασία, ξένες γλώσσες κλπ).
309. Προτεραιότητά στην προώθηση εκπαίδευσης και κατάρτισης για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων συναφών με τις θετικές επιστήμες, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά (STEM).
310. Ανάληψη πρωτοβουλιών για την αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών / εκπαιδευτών, και τη συνεχή επιμόρφωσή τους. Ενδεικτικά, συνεργασία για την μεταφορά τεχνογνωσίας σε Εκπαιδευτικούς της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης μέσω της τοποθέτησής τους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε επιχειρήσεις, ώστε να εξοικειώνονται με τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις στην παραγωγική τους διαδικασία.
311. Διαμόρφωση ενός νέου, ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής για την αναγνώριση και την πιστοποίηση προσόντων με βάση αξιόπιστα διεθνή πρότυπα ποιότητας των γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και των προσόντων που αποκτούνται μέσω των προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης.
312. Αδειοδότηση και πιστοποίηση των επαγγελματιών με βάση τις γνώσεις και τις δεξιότητες.
313. Συνεργασία για την αναβάθμιση των υπηρεσιών σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας και επαγγελματικού προσανατολισμού.

22.4 Αγορά Εργασίας και Εκπαίδευση /Κατάρτιση

314. Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις για τη διαμόρφωση προγραμμάτων σπουδών στην κατεύθυνση της αξιοποίησης της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, της υιοθέτησης συστημάτων μάθησης με βάση την εργασία και της διαρκούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

315. Βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου για την πρακτική άσκηση. Διαμόρφωση και χρηματοδότηση ολοκληρωμένου συστήματος για μακροπρόθεσμα οφέλη. Υιοθέτηση ενός πλαισίου ποιότητας για την πρακτική άσκηση, το οποίο θα περιλαμβάνει ορισμούς των βασικών εννοιών, απαιτούμενες προδιαγραφές για την εφαρμογή της, θέματα συμβατικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων των εμπλεκομένων, καθώς και θέματα παρακολούθησης, εποπτείας και αξιολόγησης. Το πλαίσιο ποιότητας θα πρέπει να προέλθει από διαβούλευση με την επιχειρηματική κοινότητα, βασικό συντελεστή στο θεσμό της πρακτικής άσκησης.
316. Διαμόρφωση ποιοτικών πλαισίων μαθητείας που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τόσο των επιχειρήσεων όσο και των μαθητευομένων καθώς και των σχετικών κωδίκων δεοντολογίας για την υλοποίηση προγραμμάτων αυτών
317. Εκσυγχρονισμός του πλαισίου παροχής προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (επαγγελματικά περιγράμματα, αδειοδότηση φορέων κατάρτισης, πιστοποίηση εκπαιδευτών, πλαίσιο ποιότητας, μαθησιακά αποτελέσματα, πρακτική άσκηση κλπ.).
318. Ενεργός συμμετοχή των επιχειρήσεων στην διαμόρφωση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με ενδιαφέρον για την αγορά εργασίας και προσανατολισμένων στις ανάγκες επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού.
319. Αξιολόγηση δράσεων ΟΑΕΔ. Αξιολόγηση της μέχρι τώρα λειτουργίας και αναδιάρθρωση της χρηματοδότησης της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης μέσω του Λογαριασμού για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΛΑΕΚ) ώστε να εξυπηρετεί με αποτελεσματικότερο τρόπο τις νέες ανάγκες των επιχειρήσεων.
320. Προώθηση των συνεργασιών μεταξύ ενώσεων επιχειρήσεων ενός οικονομικού κλάδου ή τομέα με Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για την

από κοινού διαμόρφωση Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς.

321. Επανεξέταση του στενού κανονιστικού πλαισίου του Ν4485/2017 για τα ΜΠΣ.
322. Η επανεξέταση των περιορισμών που αφορούν τη συμμετοχή και αμοιβή των διδασκόντων. (Ειδικότερα για τους επισκέπτες καθηγητές της αλλοδαπής).
323. Η βελτίωση της διαδικασίας ή η άρση των όρων αναγνώρισης τίτλου από το ΔΟΑΤΑΠ για πτυχιούχους ιδρυμάτων του εξωτερικού ώστε τα ΠΜΣ της ημεδαπής να είναι σε θέση να ανταγωνίζονται τα αντίστοιχα ΠΜΣ της αλλοδαπής.
324. Σύγκλιση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την οργάνωση, λειτουργία και διοίκηση των ΑΕΙ με τις βέλτιστες πρακτικές που υιοθετούνται στις χώρες μέλη της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ που έχουν τις καλύτερες επιδόσεις σε ό,τι αφορά τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των φοιτητών αλλά και την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.
325. Ενίσχυση της αυτονομίας των διοικήσεων των σχολείων στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού προγράμματος και την διαχείριση του προϋπολογισμού του σχολείου. Χρήση καλών πρακτικών, που χρησιμοποιούνται σε Ελληνικά και ξένα σχολεία
326. Ενίσχυση πόρων για τη διδασκαλία μαθημάτων πληροφορικής, επιχειρηματικότητας και αγωγής του πολίτη στις δύο βαθμίδες.
327. Προγράμματα ανάπτυξης διδακτικών δεξιοτήτων των πτυχιούχων που σκοπεύουν να εργαστούν ως εκπαιδευτικοί.
328. Ανάπτυξη συστημάτων αξιολόγησης, σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο μονάδας, τα αποτελέσματα της οποίας θα δημοσιοποιούνται από δημόσια και ιδιωτικά σχολεία σε ένα πλαίσιο διαφάνειας και θα αξιοποιούνται κυρίως ως πηγή πληροφόρησης και ως βάση για τη

συνεχή βελτίωση του συστήματος συνολικά και της κάθε μονάδας χωριστά.

329. Πολιτική διαφάνειας (open data) και αξιοποίηση στο σύνολο των δημόσιων πόρων που κατευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, για τη συνολική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος.